

Zakon o preduzećima

"Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98 i 74/99

PRVI DEO

ZAJEDNIČKE ODREDBE

1. Preduzeće i preduzetnik

1.1. Pojam

Član 1.

- (1) Preduzeće je pravno lice koje obavlja delatnost radi sticanja dobiti.
- (2) Preduzetnik je fizičko lice koje obavlja delatnost radi sticanja dobiti.
- (3) Fizičko lice koje obavlja delatnost slobodne profesije uređenu posebnim propisima smatra se preduzetnikom, u smislu ovog zakona, ako je tim propisima tako uređeno.
- (4) Individualni poljoprivrednik nije preduzetnik u smislu ovog zakona.
- (5) Delatnošću, u smislu ovog zakona, smatraju se proizvodnja i promet robe i vršenje usluga na tržištu.

1.2. Oblici preduzeća

Član 2.

- (1) Oblici preduzeća su privredno društvo, društveno preduzeće i javno preduzeće.
- (2) Privredno društvo osniva se kao društvo lica ili društvo kapitala (kompanija, korporacija).
- (3) Društvo lica osniva se kao ortačko društvo ili komanditno društvo.
- (4) Društvo kapitala osniva se kao akcionarsko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću.

1.3. Povezivanje preduzeća

Član 3.

Preduzeća se mogu povezivati putem kapitala ili ugovora (povezana preduzeća - matično i zavisno preduzeće).

1.4. Ravnopravnost preduzeća

Član 4.

Preduzeća imaju isti položaj, prava, obaveze i odgovornosti na tržištu.

1.5. Sticanje svojstva pravnog lica

Član 5.

Preduzeće stiče svojstvo pravnog lica upisom u sudski registar (u daljem tekstu: registar).

1.6. Prenos potraživanja i dugovanja

Član 6.

Upisom preduzeća u registar prava i obaveze koje su stekli, odnosno preuzeli osnivači prelaze na preduzeće bez saglasnosti poverioca, a osnivači odgovaraju saglasno odredbama ugovora s trećim licima.

1.7. Status dela preduzeća

Član 7.

(1) Osnivačkim aktom društva lica, odnosno statutom društva kapitala može se utvrditi da deo preduzeća ima određena ovlašćenja u pravnom prometu, kao i poseban obračun rezultata poslovanja i poseban podračun u skladu sa saveznim zakonom.

(2) Deo preduzeća nema svojstvo pravnog lica.

2. Osnivanje

2.1. Osnivači

Član 8.

(1) Preduzeće mogu osnivati fizička, odnosno pravna lica (u daljem tekstu: osnivači).

(2) Fizička lica mogu osnovati ortačko društvo, komanditno društvo, akcionarsko društvo i društvo s ograničenom odgovornošću.

(3) Pravna lica mogu osnovati akcionarsko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću i komanditno društvo u svojstvu komanditora.

(4) Država, odnosno jedinica lokalne samouprave može osnovati i javno preduzeće.

(5) Strana pravna i fizička lica mogu, pod uslovima uzajamnosti, osnovati preduzeće u skladu s ovim zakonom i saveznim zakonom kojim se uređuju strana ulaganja.

2.2. Članstvo i ograničenja članstva

Član 9.

(1) Osnivači i lica koja naknadno stupe u društvo su članovi društva.

(2) Fizičko lice može biti član s neograničenom solidarnom odgovornošću samo u jednom preduzeću.

(3) Ortačko društvo ne može biti član drugog ortačkog društva ni komanditnog društva u svojstvu komplementara.

(4) Komanditno društvo ne može biti član ortačkog društva ni komanditnog društva u svojstvu komplementara.

(5) Preduzetnik ne može biti član ortačkog društva ni komplementar u komanditnom društvu.

2.3. Forma osnivačkog akta

Član 10.

(1) Osnivački akt preduzeća je ugovor o osnivanju.

(2) Osnivački akt preduzeća koje osniva jedan osnivač (jednočlano društvo) je odluka o osnivanju.

(3) Osnivački akt preduzeća koje osniva država, odnosno jedinica lokalne samouprave je akt nadležnog organa.

(4) Osnivački akt iz st. 1. i 2. ovog člana sačinjava se u pismenom obliku.

(5) Potpisi osnivača preduzeća iz st. 1. i 2. ovog člana overavaju se kod nadležnog suda.

2.4. Sadržina osnivačkog akta

Član 11.

Osnivački akt preduzeća sadrži odredbe o:

- 1) firmi i sedištu preduzeća;
- 2) firmi osnivača i adresi, odnosno sedištu, a kad je osnivač fizičko lice - o imenu, adresi i matičnom broju tog fizičkog lica;
- 3) delatnosti preduzeća;
- 4) osnivačkom ulogu;
- 5) pravima, obavezama i odgovornostima osnivača prema preduzeću i preduzeća prema osnivaču;
- 6) uslovima i načinu utvrđivanja i raspoređivanja dobiti i snošenju rizika;
- 7) zastupanju preduzeća;
- 8) zaštiti životne sredine;
- 9) drugim pitanjima koja su propisana ovim zakonom.

2.5. Prijava preduzetnika

Član 12.

(1) Fizičko lice pre otpočinjanja delatnosti kao preduzetnik podnosi prijavu u pismenom obliku.

(2) Prijava iz stava 1. ovog člana sadrži odredbe o:

- 1) imenu, adresi, matičnom broju i firmi preduzetnika;
- 2) delatnosti preduzetnika;
- 3) zaštiti životne sredine;
- 4) drugim pitanjima koja su propisana zakonom.

2.6. Vreme osnivanja

Član 13.

(1) Preduzeće se osniva na određeno ili neodređeno vreme.

(2) Ako osnivačkim aktom nije drukčije određeno, smatra se da je preduzeće osnovano na neodređeno vreme.

2.7. Odgovornost osnivača

Član 14.

(1) Osnivači, ako ovim zakonom nije drukčije propisano, odgovaraju solidarno preduzeću zbog neunošenja ili nepotpunog ili neblagovremenog unošenja uloga u stvarima i pravima, zbog neuplate ili neblagovremene uplate novčanih uloga ili zbog drugog štetnog postupanja prilikom osnivanja preduzeća.

(2) Ako osnivač uloži pravo svojine na stvar, u pogledu odgovornosti za materijalne i pravne nedostatke stvari shodno se primenjuju pravila ugovora o prodaji.

(3) Ako osnivač uloži pravo na upotrebu stvari, odgovoran je za materijalne i pravne nedostatke stvari, prema pravilima ugovora o zakupu, odnosno posluži.

(4) Ako osnivač uloži potraživanja, odgovoran je za postojanje i naplativost potraživanja.

(5) Osnivači preduzeća čija se registracija poništi solidarno su odgovorni za štetu koja je članovima, akcionarima i trećim licima prouzročena poništajem registracije preduzeća.

(6) Zahteve za naknadu štete nastale u slučajevima iz st. 1. do 4. ovog člana može podneti preduzeće, odnosno članovi i akcionari koji imaju ili predstavljaju najmanje jednu desetinu osnovnog kapitala ili osnivačkim aktom, odnosno statutom određen

manji deo (manjinski akcionari i članovi) i poverioci preduzeća čija potraživanja iznose najmanje desetinu osnovnog kapitala preduzeća.

3. Zakonitost osnivanja i poslovanja

Član 15.

(1) Preduzeće je dužno da posluje u skladu sa zakonom, dobrim poslovnim običajima i poslovnim moralom.

(2) Kontrolu zakonitosti osnivanja i poslovanja preduzeća vrše nadležni organi.

4. Delatnost

4.1. Obavljanje

Član 16.

(1) Preduzeće može obavljati jednu delatnost ili više delatnosti ako ispunjava propisane uslove za obavljanje svake od tih delatnosti.

(2) Preduzeće može kao delatnost obavljati sve poslove osim poslova koji se po saveznom zakonu ne mogu obavljati kao delatnost preduzeća.

(3) Delatnosti određene saveznim zakonom mogu se obavljati samo uz dozvolu nadležnog organa.

(4) Delatnost od opšteg interesa određuje se zakonom.

4.2. Ograničenja

Član 17.

(1) Određene delatnosti mogu, kad je to određeno saveznim zakonom, obavljati samo pojedini oblici preduzeća.

(2) Ovlašćenje države, odnosno jedinice lokalne samouprave u obavljanju delatnosti od opšteg interesa uređuje se zakonom, odnosno odlukom donetom na osnovu zakona ili ugovorom o koncesiji.

4.3. Uslov za obavljanje delatnosti

Član 18.

Preduzeće može da otpočne obavljanje delatnosti, da obavlja delatnost i da menja uslove njenog obavljanja kad nadležni organ donese rešenje da su ispunjeni uslovi u pogledu tehničke opremljenosti, zaštite na radu i zaštite i unapređivanja životne sredine, kao i drugi propisani uslovi.

4.4. Promena delatnosti

Član 19.

(1) Osnivačkim aktom preduzeća može se utvrditi da preduzeće ne može promeniti delatnost za određeno vreme ili da može promeniti delatnost uz saglasnost osnivača ako se promenom delatnosti dovode u pitanje ciljevi osnivanja.

(2) Odluka o promeni delatnosti donosi se na način utvrđen osnivačkim aktom.

4.5. Registrovane i neregistrovane delatnosti

Član 20.

(1) Preduzeće može da zaključuje ugovore i obavlja druge poslove prometa robe i usluga samo u okviru delatnosti upisanih u registar.

(2) Preduzeće može, bez upisa u registar, da obavlja i druge delatnosti koje služe delatnosti upisanoj u registar, koje se uobičajeno obavljaju uz te delatnosti, u manjem obimu ili privremeno.

(3) Poslovi zaključeni suprotno odredbama st. 1. i 2. ovog člana pravno su valjani, osim ako je treće lice znalo ili je moralo znati za prekoračenje.

4.6. Minimalni osnovni kapital za obavljanje određenih delatnosti

Član 21.

(1) Minimalni iznos osnovnog kapitala utvrđen ovim zakonom može biti veći za osnivanje preduzeća za obavljanje određenih delatnosti kad je to propisano drugim saveznim zakonom.

(2) Minimalni iznos osnovnog kapitala može biti niži za preduzeća koja se osnivaju i posluju samo sa stranim licima, odnosno sa licima koja nemaju sedište na teritoriji SRJ, u skladu sa posebnim zakonom.

5. Sedište

5.1. Pojam

Član 22.

(1) Sedište preduzeća je mesto u kome preduzeće obavlja delatnost, a ako se delatnost obavlja u više mesta, sedištem preduzeća smatra se mesto u kome je sedište uprave.

(2) Sedište se upisuje u registar.

5.2. Deo preduzeća - upis u registar

Član 23.

Deo preduzeća koji ima određena ovlašćenja u pravnom prometu upisuje se u registar prema sedištu preduzeća, a deo preduzeća koji obavlja poslove iz delatnosti preduzeća u mestu van sedišta preduzeća - i u registar prema mestu obavljanja tih poslova.

5.3. Promena sedišta

Član 24.

(1) Preduzeće može promeniti sedište odlukom organa određenog osnivačkim aktom.

(2) Osnivačkim aktom može se predvideti da se sedište može promeniti samo uz saglasnost osnivača.

6. Firma

6.1. Pojam

Član 25.

Firma je naziv pod kojim preduzeće posluje.

6.2. Firma preduzeća

Član 26.

(1) Firma ortačkog društva sadrži lično ime najmanje jednog člana, uz navođenje da ima više članova, i oznaku "o.d."

(2) Firma komanditnog društva sadrži lično ime najmanje jednog komplementara i oznaku "k.d.". U firmi komanditnog društva ne mogu biti imena komanditora.

(3) Firma akcionarskog društva, društva s ograničenom odgovornošću i društvenog preduzeća sadrži oznaku akcionarskog društva ("a.d."), društva s ograničenom odgovornošću ("d.o.o."), odnosno društvenog preduzeća ("d.p.").

(4) Firma javnog preduzeća sadrži oznaku "j.p."

6.3. Firma preduzetnika

Član 27.

Firma preduzetnika sadrži njegovo lično ime.

6.4. Ostali obavezni elementi

Član 28.

Firma sadrži oznaku delatnosti i sedište preduzeća.

6.5. Dodatni elementi

Član 29.

(1) Firma može da sadrži i elemente koji preduzeće detaljnije označavaju.

(2) Firma matičnih preduzeća može sadržati oznaku holding, koncern, kompanija, korporacija, grupacija preduzeća, poslovni sistem i matično preduzeće.

(3) Elementi iz st. 1. i 2. ovog člana ne mogu biti takvi da dovode ili da mogu dovesti u zabunu u pogledu vrste ili obima poslovanja i povezanosti preduzeća, ili da može doći do zamene s firmom ili znakom razlikovanja drugog lica, ili do povrede prava drugih lica.

6.6. Elementi koje firma ne može da sadrži

Član 30.

(1) Firma ne može da sadrži naziv strane države, kao ni njen grb, zastavu i druge državne ambleme, niti oznake koje ih podržavaju.

(2) Firma ne može da sadrži naziv međunarodne organizacije ni njene ambleme.

(3) Firma ne može da sadrži znakove za kontrolu i garanciju kvaliteta proizvoda i usluga.

6.7. Elementi koji se mogu unositi u firmu uz dozvolu, odnosno pristanak

Član 31.

(1) Naziv Savezne Republike Jugoslavije, republike članice ili jedinice lokalne samouprave može se uneti u firmu na osnovu dozvole nadležnog organa.

(2) Ime ili deo imena istorijske ili druge znamenite ličnosti može se uneti u firmu uz njen pristanak, a ako je to lice umrlo - uz pristanak njegovih srodnika do trećeg stepena srodstva u pravoj liniji, odnosno uz dozvolu nadležnog organa ako tih srodnika nema.

6.8. Brisanje naziva i imena

Član 32.

Na zahtev nadležnog organa, odnosno lica iz člana 31. ovog zakona, sud koji vodi registar brisaće iz firme naziv države, odnosno jedinice lokalne samouprave ili ime istorijske, odnosno druge znamenite ličnosti ako oceni da je poslovanjem preduzeća doveden u pitanje njihov ugled.

6.9. Skraćena oznaka firme

Član 33.

(1) Preduzeće može imati i skraćenu oznaku firme, koja sadrži skraćeni naziv, oblik i sedište preduzeća.

(2) Skraćena oznaka firme upisuje se u registar.

6.10. Korišćenje firme

Član 34.

(1) U svom poslovanju preduzeće koristi firmu u obliku u kom je upisana u registar.

(2) Preduzeće može koristiti i skraćenu oznaku firme.

(3) Deo preduzeća koji ima određena ovlašćenja u pravnom prometu istupa pod firmom preduzeća i svojim nazivom.

(4) Zavisna preduzeća mogu u firmi koristiti elemente firme matičnog preduzeća pod uslovima utvrđenim statutom tog matičnog preduzeća.

6.11. Jezik na kome firma glasi

Član 35.

Firma glasi na srpskom jeziku, a može, pored srpskog jezika, da glasi i na drugom jeziku, s tim da sadržina bude ista.

6.12. Načelo isključivosti

Član 36.

(1) Pod istom ili sličnom firmom ne mogu biti upisana kod istog suda koji vodi registar dva ili više preduzeća koja obavljaju istu ili srodnu delatnost.

(2) Ako preduzetnik ili član ortačkog društva, odnosno komplementar komanditnog društva čije je lično ime deo firme ima isto lično ime koje je već sadržano u ranije registrovanoj firmi iste ili srodne delatnosti drugog preduzetnika, ortačkog društva ili komanditnog društva, u firmu se unosi dodatak po kome će se ta firma jasno razlikovati od registrovane firme.

(3) U slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana pravo na upis firme ima preduzeće, odnosno preduzetnik koji je prvi podneo prijavu sudu koji vodi registar.

6.13. Zaštita firme

Član 37.

(1) Preduzeće koje ima opravdani poslovni interes može pred nadležnim sudom tražiti zaštitu registrovane firme od drugog preduzeća s istom ili sličnom firmom, iste ili srodne delatnosti, docnije prijavljene za registraciju kod istog ili drugog suda koji vodi registar.

(2) Pravo na podnošenje zahteva za zaštitu firme prestaje po isteku tri godine od dana upisa u registar firme protiv koje se zahteva zaštita, odnosno od dana upisa promene pretežne delatnosti.

(3) Tužbu za zaštitu firme, u smislu stava 1. ovog člana, može podneti i preduzeće koje je oštećeno zbog toga što drugo preduzeće nepravilno koristi svoju firmu.

(4) Odredbe ovog člana ne isključuju zaštitu firme po osnovu propisa o nelojalnoj konkurenciji.

6.14. Mere zaštite firme

Član 38.

(1) Preduzeću protiv koga se zahteva zaštita firme sud će zabraniti upotrebu firme i naložiti brisanje firme iz registra ako nađe da je zahtev opravdan.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana preduzeće ima pravo i na naknadu štete.

6.15. Prenos i promena firme

Član 39.

(1) Firma se može preneti na drugo lice samo zajedno s preduzećem koje pod tom firmom posluje.

(2) Ako član privrednog društva čije je lično ime sadržano u firmi prestane da bude član tog društva, društvo može nastaviti poslovanje pod istom firmom samo uz njegovu saglasnost.

(3) Ako preduzeće prenese na drugo lice, za dalju upotrebu firme pribavlja se saglasnost lica čije je lično ime sadržano u firmi ili saglasnost njegovih naslednika do trećeg stepena srodstva u pravoj liniji.

(4) Odluka o promeni firme donosi se na način određen osnivačkim aktom.

7. Matični broj

Član 40.

Preduzeće ima matični broj pod kojim se vodi kod nadležnog organa za statistiku, u skladu sa saveznim zakonom kojim se uređuje klasifikacija delatnosti.

8. Zastupanje

8.1. Zastupnici

Član 41.

(1) Preduzeće zastupa direktor, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

(2) Osnivačkim aktom, odnosno statutom preduzeća može se odrediti da, pored direktora, preduzeće zastupaju i druga lica.

(3) Osnivačkim aktom, odnosno statutom preduzeća može se ograničiti ovlašćenje zastupnika na zaključivanje određenih ugovora ili na vršenje drugih pravnih radnji, a može se odrediti da zastupnik zaključuje ugovore i vrši druge pravne radnje samo uz saglasnost organa upravljanja.

(4) Ovlašćenja zastupnika preduzeća, odnosno ograničenja njegovih ovlašćenja i prestanak prava zastupnika upisuju se u registar.

(5) Odredbe osnivačkog akta, odnosno statuta koje ograničavaju ovlašćenja zastupnika nemaju pravno dejstvo prema trećim licima.

(6) Zastupnik preduzeća u odnosu na preduzeće koje zastupa dužan je da se pridržava ovlašćenja određenih statutom i odlukom nadležnih organa preduzeća.

8.2. Punomoćnici

Član 42.

(1) Zastupnik preduzeća može, u okviru svojih ovlašćenja, dati drugom licu pismeno punomoćje za zastupanje preduzeća.

(2) Osnivačkim aktom preduzeća, odnosno statutom ili odlukom organa upravljanja može se odrediti da zastupnik može dati drugom licu punomoćje za zastupanje samo uz saglasnost organa upravljanja.

(3) Ovlašćenje punomoćnika može biti ograničeno na određenu vrstu poslova ili na određene poslove, s tim da ta ograničenja imaju dejstva prema trećem licu samo ako je ono za njih znalo ili moralo znati.

8.3. Prokura

8.3.1. Davanje

Član 43.

Direktor preduzeća, uz saglasnost organa upravljanja, može određenom licu dati prokuru.

8.3.2. Upis u registar

Član 44.

(1) Davanje prokure upisuje se u registar.

(2) Prestanak prokure prijavljuje se sudu koji vodi registar najdocnije u roku od tri dana od dana prestanka ovlašćenja.

(3) Ako u registru nije izričito naznačeno da se prokura daje za deo preduzeća, smatra se da je data za celo preduzeće.

8.3.3. Obim ovlašćenja

Član 45.

(1) Prokura sadrži ovlašćenje za zaključivanje ugovora i vršenje pravnih poslova i radnji u vezi s delatnošću preduzeća.

(2) Prokura ne sadrži ovlašćenje za zaključivanje ugovora koji se odnose na otuđenje i opterećenje nepokretnosti. Ovlašćenja iz prokure ne mogu se ograničiti i prokura se ne može dati za određeno vreme, niti se može vezati za određene uslove.

(3) Ograničenje ovlašćenja iz prokure nema pravno dejstvo prema trećim licima.

8.3.4. Vrste

Član 46.

(1) Prokura može biti pojedinačna i kolektivna.

(2) Pojedinačna prokura može se dati jednom licu ili većem broju lica.

(3) Ako je pojedinačna prokura data većem broju lica, svaki prokurista ima sva ovlašćenja koja po ovom zakonu sadrži prokura.

(4) Kolektivna prokura može se dati dvojici ili većem broju lica zajedno.

(5) U slučaju kolektivne prokure, pravni poslovi i radnje punovažni su ako postoji saglasna izjava volje svih prokurista, a izjave volje i saopštenja trećih lica učinjenih jednom od prokurista smatraju se učinjenim svim prokuristima.

8.3.5. Prenos

Član 47.

Prokurist ne može preneti prokuru na drugo lice.

8.3.6. Prestanak

Član 48.

- (1) Prokura se može opozvati u svako doba.
- (2) U slučaju opoziva prokure, prokurist može protiv preduzeća ostvarivati prava koja proizlaze iz odnosa na osnovu kog je prokura data.
- (3) Prokura ne prestaje smrću ili gubitkom poslovne sposobnosti preduzetnika, odnosno jedinog vlasnika preduzeća.

8.4. Potpisivanje

Član 49.

- (1) Preduzeće se potpisuje tako što zastupnik preduzeća uz firmu preduzeća dodaje svoj potpis.
- (2) Pri potpisivanju preduzeća prokurista je dužan da unese podatak da je u pitanju prokurista.
- (3) Zastupnik i prokurista su obavezni da svoje overene potpise dostave sudu koji vodi registar.
- (4) Lica ovlašćena za raspolaganje novčanim sredstvima obavezna su da svoje overene potpise dostave organizaciji ovlašćenoj za platni promet.

9. Imovina preduzeća

9.1. Pojam imovine

Član 50.

- (1) Imovinu preduzeća čine pravo svojine na pokretnim i nepokretnim stvarima, novčana sredstva i hartije od vrednosti i druga imovinska prava.
- (2) Početnu imovinu preduzeća čine uloženi osnivača (osnovni kapital).
- (3) Nenovčani uloženi osnivača, članova i akcionara izražavaju se novčano.

9.2. Rezerve

9.2.1. Obavezna rezerva

Član 51.

- (1) Društvo kapitala ima obaveznu rezervu.
- (2) U obaveznu rezervu svake godine od dobiti se unosi najmanje 5% dok rezerva ne dostigne statutom utvrđenu srazmeru prema osnovnom kapitalu, a najmanje 10% osnovnog kapitala.
- (3) Ako se obavezna rezerva iz stava 2. ovog člana smanji, mora se dopuniti do propisanog iznosa.

9.2.2. Ostale rezerve

Član 52.

Statutom preduzeća može se predvideti izdvajanje iz dobiti i za posebne rezerve.

9.3. Odgovornost za obaveze

Član 53.

- (1) Preduzeće odgovara za svoje obaveze celokupnom svojom imovinom.
- (2) Osnivači, članovi i akcionari preduzeća odgovaraju za obaveze preduzeća u slučajevima i pod uslovima propisanim ovim zakonom.
- (3) Preduzetnik odgovara za svoje obaveze celokupnom svojom imovinom.

(4) Raspolaganja bez naknade ili uz neznatnu naknadu imovinom subjekata neograničene odgovornosti propisane ovim zakonom, vršena u poslednje dve godine pre sticanja svojstva ovog subjekta, mogu se pobijati.

9.4. Privid pravne ličnosti

Član 54.

Osnivači, članovi i akcionari, članovi uprave i izvršnog odbora direktora odgovaraju za obaveze preduzeća celokupnom svojom imovinom:

- 1) ako su preduzeće zloupotrebili da bi postigli cilj koji je za njih zabranjen;
- 2) ako su preduzeće zloupotrebili da bi oštetili svoje poverioce;
- 3) ako su, suprotno propisima, postupali sa imovinom preduzeća kao da je u pitanju njihova imovina;
- 4) ako su smanjili imovinu preduzeća u svoju korist ili u korist drugog lica, a znali su ili su morali znati da preduzeće neće biti u stanju da izmiri svoje obaveze prema trećim licima.

10. Udeli i akcije

Član 55.

(1) Osnivači, članovi i akcionari, srazmerno svom ulogu u imovini preduzeća, stiču udeo u preduzeću, odnosno akcije preduzeća.

(2) Osnivači, članovi i akcionari, srazmerno svojim udelima, odnosno akcijama, učestvuju u upravljanju preduzećem, deobi dobiti i snošenju rizika poslovanja ako, u skladu s ovim zakonom, nije drukčije određeno osnivačkim aktom, odnosno statutom preduzeća.

(3) Zaposleni u preduzeću učestvuju u deobi dobiti u skladu s osnivačkim aktom, odnosno statutom i odlukom skupštine.

11. Održavanje osnovnog kapitala

Član 56.

(1) Dividende, posebne naknade i nagrade ne mogu se isplaćivati na teret osnovnog kapitala.

(2) Visina dividende određuje se kad se od dobiti odbiju iznosi za rezerve iz čl. 51. i 52. ovog zakona.

12. Vođenje poslovnih knjiga, sastavljanje i objavljivanje računovodstvenih iskaza i revizija

Član 57.

(1) Preduzeće vodi poslovne knjige i sastavlja, podnosi i objavljuje računovodstvene iskaze i poslovne izveštaje u skladu sa saveznim zakonom.

(2) Revizija računovodstvenih iskaza preduzeća vrši se u skladu sa saveznim zakonom.

(3) Preduzeće može ustanoviti i internu reviziju.

13. Upravljanje preduzećem

13.1. Princip

Član 58.

Preduzećem upravljaju vlasnici, odnosno predstavnici vlasnika, srazmerno udelu i akcijama, osim u slučaju posedovanja akcija ili udela bez prava upravljanja, kao i u drugim slučajevima propisanim ovim zakonom.

13.2. Posebni slučajevi

Član 59.

(1) U slučajevima, pod uslovom i na način predviđenim ugovorom o kreditu ili drugim ugovorom, određene funkcije upravljanja preduzećem mogu imati i poverioci preduzeća.

(2) Ugovori iz stava 1. ovog člana upisuju se u registar.

(3) - neustavan -

14. Organi preduzeća

14.1. Vrste

Član 60.

(1) Organi preduzeća, ako ovim zakonom nije drukčije određeno, jesu:

- 1) skupština, kao organ vlasnika;
- 2) upravni odbor, kao organ upravljanja;
- 3) direktor, kao organ poslovođenja;
- 4) nadzorni odbor, kao organ nadzora.

(2) Upravni odbor i direktor preduzeća, u smislu ovog zakona, čine upravu preduzeća.

(3) Direktor preduzeća može biti član upravnog odbora preduzeća.

(4) Direktor preduzeća ne može biti predsednik upravnog odbora u društvenom preduzeću, javnom preduzeću, preduzeću s većinskim društvenim i državnim kapitalom i akcionarskom društvu s javnim upisom akcija.

(5) Statutom preduzeća može se utvrditi da se u preduzeću bira i izvršni odbor direktora.

14.2. Delokrug

14.2.1. Delokrug skupštine

Član 61.

(1) Skupština:

- 1) donosi statut;
- 2) utvrđuje poslovnu politiku;
- 3) usvaja godišnji obračun i izveštaje o poslovanju;
- 4) odlučuje o raspodeli godišnje dobiti i pokriću gubitaka;
- 5) odlučuje o povećanju i smanjenju osnovnog kapitala;
- 6) odlučuje o statusnim promenama, promeni oblika i prestanku preduzeća;
- 7) bira i opoziva članove upravnog odbora, predsednika i članove nadzornog odbora, revizora i likvidatora i određuje im primanja, odnosno naknadu;
- 8) donosi poslovnik o svom radu;
- 9) odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim saveznim zakonom, osnivačkim aktom i statutom.

(2) O pitanjima iz tač. 3. i 4. stava 1. ovog člana skupština odlučuje po pribavljanju mišljenja nadzornog odbora, odnosno revizora.

14.2.2. Delokrug upravnog odbora

Član 62.

Upravni odbor:

- 1) priprema predloge odluka za skupštinu i izvršava njene odluke;
- 2) donosi opšte akte koje ne donosi skupština;
- 3) stara se o pripremi godišnjeg obračuna i usvaja periodični obračun;
- 4) priprema godišnje računovodstvene iskaze, izveštaje o poslovanju i sprovođenju poslovne politike;
- 5) predlaže raspodelu dobiti;
- 6) bira predsednika upravnog odbora iz svojih redova;
- 7) postavlja i razrešava direktora;
- 8) daje smernice direktoru za ostvarivanje poslovne politike;
- 9) odlučuje o trajnoj poslovnoj saradnji i povezivanju sa drugim preduzećima;
- 10) donosi investicione odluke, ako statutom nije drukčije određeno;
- 11) odlučuje o raspolaganju akcijama i udelima preduzeća, ako statutom nije drukčije određeno;
- 12) odlučuje o osnivanju novih preduzeća;
- 13) donosi poslovnik o svom radu;
- 14) obavlja i druge poslove utvrđene saveznim zakonom, osnivačkim aktom i statutom.

14.2.3. Delokrug direktora

Član 63.

Direktor:

- 1) organizuje i vodi poslovanje preduzeća;
- 2) zastupa preduzeće;
- 3) stara se o zakonitosti rada preduzeća i odgovara za zakonitost rada preduzeća;
- 4) obavlja i druge poslove utvrđene saveznim zakonom, osnivačkim aktom i statutom.

14.2.4. Delokrug nadzornog odbora

Član 64.

(1) Nadzorni odbor:

- 1) vrši nadzor nad zakonitošću rada uprave preduzeća i izvršnog odbora direktora;
- 2) pregleda periodične i godišnje obračune i utvrđuje da li su sačinjeni u skladu s propisima;
- 3) utvrđuje da li se poslovne knjige i druga dokumenta preduzeća vode uredno i u skladu s propisima, a može ih dati na veštačenje;
- 4) izveštava o godišnjim računovodstvenim iskazima i izveštajima o poslovanju preduzeća koji se podnose skupštini;
- 5) daje mišljenje o predlozima za raspodelu dobiti;
- 6) razmatra izveštaje revizora;
- 7) donosi poslovnik o svom radu;
- 8) obavlja i druge poslove utvrđene saveznim zakonom, osnivačkim aktom i statutom.

(2) Nadzorni odbor podnosi skupštini izveštaj o rezultatima nadzora.

14.3. Obaveza izbora upravnog i nadzornog odbora

Član 65.

(1) U društvu kapitala koje ima više od 100 zaposlenih biraju se upravni odbor i nadzorni odbor.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, u povezanim preduzećima može se obrazovati nadzorni odbor samo na nivou matičnog preduzeća, u skladu s odredbama ovog zakona i statutom matičnog i zavisnog preduzeća.

(3) U društvu kapitala u kome se ne obrazuje upravni i nadzorni odbor o pitanjima iz delokruga tih organa odlučuje organ određen osnivačkim aktom, odnosno statutom.

14.4. Isključenje izbora

Član 66.

Predstavnici vlasnika, odnosno društvenog kapitala u skupštini, prokuristi, članovi uprave i izvršnog odbora direktora, članovi nadzornog odbora i likvidatori ne mogu biti lica koja su osuđena za krivična dela protiv privrede i službene dužnosti za koja su nastupile pravne posledice osude, dok te posledice traju.

14.5. Isključenje članstva u nadzornom odboru

Član 67.

Članovi uprave, prokuristi, članovi izvršnog odbora direktora preduzeća i povezanih preduzeća i drugi zaposleni u preduzeću, određeni osnivačkim aktom ili statutom, kao i srodnici tih lica do trećeg stepena srodstva, ne mogu biti birani za članove nadzornog odbora.

14.6. Nespojivost funkcija

Član 68.

(1) U povezanim preduzećima, direktor matičnog preduzeća ne može biti direktor zavisnog preduzeća, a direktor zavisnog preduzeća - direktor matičnog preduzeća.

(2) U povezanim preduzećima direktor matičnog preduzeća ne može biti predsednik upravnog odbora zavisnog preduzeća, a direktor zavisnog preduzeća - predsednik upravnog odbora matičnog preduzeća.

(3) Predstavnik društvenog kapitala u skupštini preduzeća ne može biti direktor preduzeća, direktor povezanih preduzeća, član izvršnog odbora direktora i član nadzornog i upravnog odbora.

14.7. Mandat

Član 69.

Predstavnici vlasnika, odnosno društvenog kapitala u skupštini, članovi uprave i izvršnog odbora direktora i članovi nadzornog odbora biraju se na vreme određeno osnivačkim aktom, odnosno statutom, koje ne može biti duže od pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.

14.8. Ograničenje izbora

Član 70.

(1) Isto lice može istovremeno biti član upravnog odbora najviše u tri preduzeća koja ne obavljaju istu ili srodnu delatnost, a predsednik - u jednom od tih preduzeća.

(2) Isto lice može biti član nadzornog odbora najviše u tri preduzeća koja ne obavljaju istu ili srodnu delatnost, a predsednik - u jednom od tih preduzeća.

(3) Izbor izvršen protivno odredbama st. 1. i 2. ovog člana ništav je.

(4) Članstvo u upravnim i nadzornim odborima povezanih preduzeća smatra se članstvom u jednom odboru.

(5) Lica iz st. 1. i 2. ovog člana obavezna su da preduzeće obaveste o višestrukom izboru.

14.9. Opoziv

Član 71.

Predstavnici vlasnika, odnosno društvenog kapitala u skupštini i članovi uprave, nadzornog odbora i izvršnog odbora direktora opozivaju se po istom postupku po kome se biraju.

14.10. Odgovornost članova organa preduzeća za štetu

14.10.1. Odgovornost članova uprave

Član 72.

(1) Članovi uprave odgovaraju solidarno za štetu koju svojom odlukom prouzrokuju preduzeću, poveriocima i vlasnicima ako je ta odluka donesena grubom nepažnjom ili s namerom da se šteta prouzrokuje.

(2) Odredba stava 1. ovog člana shodno se primenjuje i na likvidatora.

(3) Lica iz st. 1. i 2. ovog člana ne snose odgovornost ako izdvoje svoje mišljenje u zapisnik.

14.10.2. Tužba za naknadu štete

Član 73.

(1) Skupština društva kapitala može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom protiv članova uprave koji su doneli odluku kojom se nanosi šteta preduzeću na način iz stava 1. člana 72. ovog zakona.

(2) Postupak iz stava 1. ovog člana mogu pokrenuti upravni i nadzorni odbor, članovi i akcionari koji imaju ili predstavljaju najmanje desetinu osnovnog kapitala ili statutom određen manji deo, kao i poverioci preduzeća čija potraživanja iznose najmanje desetinu osnovnog kapitala ako skupština, na njihov zahtev, ne pokrene postupak u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva, a u hitnim slučajevima i odmah, kao i u slučaju kad članovi uprave imaju većinu glasova u skupštini.

(3) Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se i na akcionare, članove i poverioce povezanih preduzeća (višestruka derivacija).

(4) Akcionari, članovi i poverioci obaveštavaju preduzeće o pokrenutom sporu.

(5) Akcionari, članovi i poverioci koji uspeju s tužbenim zahtevom u celini ili delimično imaju pravo na naknadu troškova od preduzeća.

(6) Po tužbi iz st. 1. i 2. ovog člana sud može, pored naknade štete, poništiti osporenu odluku, odnosno pravni posao ako je moguća restitucija ili ako to ne prouzrokuje štetu trećem savesnom licu.

(7) Postupak iz st. 1. i 2. ovog člana je hitan.

14.10.3. Isključenje ograničenja i oslobođenja

Član 74.

(1) Odredbe osnivačkog akta ili statuta kojima se predviđa prethodno mišljenje ili odobrenje skupštine ili uprave za podnošenje tužbe iz člana 73. ovog zakona u ime preduzeća, ili kojima se predviđa odricanje od podnošenja te tužbe ništave su.

(2) Odlukom skupštine akcionara i članova ne može se zabraniti podnošenje tužbe po osnovu odgovornosti članova uprave.

14.10.4. Zastarelost

Član 75.

Pravo na podnošenje tužbe iz člana 73. ovog zakona zastareva u roku od 90 dana od dana saznanja za odluku, a najdocnije u roku od tri godine od dana donošenja odluke.

14.10.5. Odgovornost nadzornog odbora

Član 76.

(1) Članovi nadzornog odbora odgovorni su preduzeću za štetu koju, u vršenju ovlašćenja, prouzrokuju namerno ili grubom nepažnjom.

(2) Članovi nadzornog odbora mogu biti odgovorni za štetu prouzrokovanu odlukom člana uprave ako su za tu odluku znali ili morali znati, a o tome nisu obavestili skupštinu akcionara ili članova.

(3) Odredbe čl. 72. do 75. ovog zakona shodno se primenjuju i na odgovornost člana nadzornog odbora.

14.10.6. Individualna tužba

Član 77.

(1) Akcionar, odnosno član društva kapitala može podneti individualnu tužbu za naknadu štete koja mu je neposredno pričinjena odlukom organa društva.

(2) Individualna tužba iz stava 1. ovog člana može se podneti protiv društva, odnosno člana uprave koji su odluku doneli grubom nepažnjom ili s namerom da se šteta prouzrokuje.

14.11. Odgovornost organa preduzeća za nezakonite odluke

14.11.1. Obustava izvršenja opšteg akta

Član 78.

(1) Direktor preduzeća dužan je da obustavi od izvršenja opšti akt preduzeća za koji smatra da je suprotan zakonu ili drugom propisu i da o tome bez odlaganja obavesti organ koji je doneo taj akt.

(2) Ako organ koji je doneo opšti akt iz stava 1. ovog člana ne uskladi taj akt sa zakonom u roku od 30 dana od dana kad je primio obaveštenje direktora preduzeća da je taj akt obustavio od izvršenja, direktor će po isteku tog roka, u daljem roku od osam dana, pokrenuti postupak za ocenu njegove zakonitosti.

(3) Do donošenja odluke organa preduzeća povodom obaveštenja iz stava 1. ovog člana, odnosno do donošenja odluke nadležnog organa akt iz tog stava se ne primenjuje.

14.11.2. Tužba za poništaj nezakonite odluke

Član 79.

(1) Skupština društva kapitala može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom protiv odluke organa preduzeća koju smatra nezakonitom.

(2) Postupak iz stava 1. ovog člana mogu pokrenuti upravni i nadzorni odbor, članovi i akcionari koji imaju ili predstavljaju najmanje desetinu osnovnog kapitala ili statutom određeni manji deo, kao i poverioci preduzeća čija potraživanja iznose najmanje desetinu osnovnog kapitala, ako skupština, na njihov zahtev, ne pokrene postupak u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva.

(3) Odredbe člana 73. st. 3. do 7. ovog zakona primenjuju se i na tužbu iz st. 1. i 2. ovog člana.

14.11.3. Mere

Član 80.

(1) Pokretanje postupka iz člana 79. ovog zakona ne odlaže izvršenje odluke, ali sud može, do donošenja svoje odluke, obustaviti izvršenje osporene odluke.

- (2) Po tužbi protiv nezakonite odluke sud može:
- 1) poništiti osporenu odluku;
 - 2) obavezati donosioca na izmene odredaba statuta, odnosno drugih opštih akata na osnovu kojih je donesena nezakonita odluka.

14.12. Ispitivanje bilansa i odluka

Član 81.

(1) U slučajevima utvrđenim statutom, članovi i akcionari koji imaju ili predstavljaju najmanje desetinu osnovnog kapitala ili statutom određen manji deo, kao i poverioci preduzeća čija potraživanja iznose najmanje desetinu osnovnog kapitala mogu tražiti od skupštine preduzeća da poslednje godišnje računovodstvene iskaze ili investicionu odluku iz poslednje dve godine ispita veštak. Ako skupština preduzeća odbije predlog ili ne donese odluke u roku od 60 dana od dana podnošenja predloga skupštini, veštaka će, na njihov zahtev, odrediti nadležni sud.

(2) Zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi se u roku od 30 dana od dana održavanja skupštine, odnosno u roku od 60 dana od dana podnošenja predloga skupštini.

15. Učešće zaposlenih u upravljanju preduzećem

15.1. Princip

Član 82.

Zaposleni učestvuju u upravljanju preduzećem u skladu s odredbama ovog zakona i drugih saveznih zakona, osnivačkog akta i statuta preduzeća.

15.2. Učešće u upravnom i nadzornom odboru

Član 83.

(1) U javnom preduzeću i društvu kapitala s većinskim društvenim, odnosno državnim kapitalom predstavnici zaposlenih, izabrani na način utvrđen statutom, čine trećinu upravnog i nadzornog odbora.

(2) Većinsko članstvo u upravnom i nadzornom odboru ne može se ni u kom slučaju steći kumulacijom učešća zaposlenih po osnovu rada po osnovu svojine.

(3) Predstavnici zaposlenih u upravnom i nadzornom odboru preduzeća iz stava 1. ovog člana biraju se na račun broja predstavnika društvenog kapitala.

(4) U društvu kapitala s privatnim, odnosno većinskim privatnim kapitalom zaposleni biraju u upravni i nadzorni odbor najmanje jednog predstavnika, na način utvrđen statutom.

(5) Društveni kapital, u smislu ovog člana, ne smatra se kapital koji je u postupku promene vlasništva prenesen na zakonom određene fondove.

15.3. Savet zaposlenih

15.3.1. Izbor

Član 84.

(1) Zaposleni u preduzeću sa više od 50 zaposlenih imaju pravo da obrazuju savet zaposlenih.

(2) U preduzeću sa manje od 50 zaposlenih funkciju saveta zaposlenih vrši predstavnik zaposlenih.

(3) Mandat, broj i način izbora članova saveta zaposlenih, odnosno predstavnika zaposlenih u preduzeću utvrđuju se kolektivnim ugovorom.

15.3.2. Delokrug

Član 85.

(1) U delokrug saveta zaposlenih spada:

1) učešće u odlučivanju o korišćenju posebnih fondova i drugih sredstava preduzeća u skladu s kolektivnim ugovorom;

3) praćenje primene zakona, kolektivnih ugovora, statuta i drugih opštih akata koji su od značaja za položaj zaposlenih, primene predloga zaposlenih i davanje direktoru preporuka značajnih za zaposlene;

4) davanje mišljenja o značajnim odlukama i aktima organa preduzeća koje su od uticaja na položaj zaposlenih, u skladu s kolektivnim ugovorom;

5) davanje mišljenja o unapređenju profesionalne rehabilitacije i uslovima rada starijih lica, invalida, žena i omladine;

6) davanje mišljenja o programu zbrinjavanja zaposlenih kao ekonomskog i tehnološkog viška.

(2) U društvenom preduzeću i preduzeću s većinskim društvenim kapitalom poslove iz delokruga saveta zaposlenih obavlja skupština preduzeća.

(3) Organi preduzeća dužni su da obaveste savet zaposlenih o razlozima neprihvatanja njegovog mišljenja, odnosno predloga iz stava 1. ovog člana.

16. Obaveštavanje, poslovna tajna i klauzula konkurencije

16.1. Obaveštavanje članova i akcionara

Član 86.

(1) Članovi i akcionari obaveštavaju se o radu preduzeća i radu organa preduzeća, o njegovim računovodstvenim iskazima, uključujući i konsolidovani računovodstveni iskaz, i o izveštajima uprave o poslovanju, nadzornog odbora i revizora.

(2) Član i akcionar preduzeća imaju pravo da pregledaju poslovne knjige i dokumenta preduzeća i da organima određenim osnivačkim aktom, odnosno statutom pismeno postavljaju pitanja o upravljanju preduzećem, na koja se mora pismeno odgovoriti.

(3) Način ostvarivanja prava iz st. 1. i 2. ovog člana uređuje se osnivačkim aktom, odnosno statutom preduzeća.

(4) Ako organ određen osnivačkim aktom, odnosno statutom ne omogući članu ili akcionaru preduzeća ostvarivanje prava na obaveštavanje, zainteresovani član, odnosno akcionar preduzeća može podneti zahtev nadležnom sudu za ostvarivanje prava iz st. 1. i 2. ovog člana.

16.2. Javnost rada organa preduzeća

Član 87.

Način ostvarivanja javnosti rada organa preduzeća uređuje se statutom ili drugim opštim aktom preduzeća.

16.3. Obaveštavanje poverilaca i trećih lica

Član 88.

(1) Društvo kapitala dostavlja sudu koji vodi registar izvode iz računovodstvenih iskaza preduzeća, konsolidovanog računovodstvenog iskaza povezanih preduzeća, izveštaja uprave o poslovanju i izveštaja revizora.

(2) Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na mala preduzeća, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo.

(3) Poverioci preduzeća i treća lica obaveštavaju se o poslovanju preduzeća uvidom u akta iz stava 1. ovog člana.

16.4. Obaveštavanje zaposlenih

Član 89.

(1) Uprava preduzeća obaveštava zaposlene, na način utvrđen statutom, o svom radu i poslovanju preduzeća, a naročito o razvojnim planovima i njihovom uticaju na ekonomski i socijalni položaj zaposlenih, kretanju i promenama zarada, zaštiti i bezbednosti na radu i merama za poboljšanje uslova rada, raspodeli dobiti, statusnim promenama, promeni oblika preduzeća i osnivanju preduzeća.

(2) Zaposleni u preduzeću mogu biti obaveštavani i o drugim pitanjima utvrđenim statutom.

(3) Savet zaposlenih ima pravo da od uprave preduzeća zahteva informacije o pitanjima koja se odnose na prava zaposlenih po osnovu rada i da o svom stavu o tim pitanjima obavesti upravu preduzeća.

16.5. Poslovna tajna

16.5.1. Pojam

Član 90.

(1) Poslovnu tajnu predstavljaju isprave i podaci utvrđeni odlukom uprave preduzeća čije bi saopštavanje neovlašćenom licu bilo protivno poslovanju preduzeća i štetilo bi njegovim interesima i poslovnom ugledu.

(2) Kao poslovna tajna ne mogu se utvrditi isprave i podaci koji su po zakonu javni ili isprave i podaci o kršenju zakona, dobrih poslovnih običaja i načela poslovnog morala.

(3) O odluci iz stava 1. ovog člana obaveštavaju se osnivači, članovi, akcionari, članovi organa preduzeća i zaposleni.

16.5.2. Zaštita

Član 91.

(1) Način čuvanja i odgovornost lica iz člana 90. stav 3. ovog zakona za čuvanje poslovne tajne utvrđuje se odlukom uprave preduzeća.

(2) Isprave i podatke koji su poslovna tajna preduzeća obavezna su da čuvaju i lica izvan preduzeća ako su znala ili su, s obzirom na prirodu tih isprava i podataka, morala znati da su poslovna tajna.

(3) Dužnost čuvanja poslovne tajne traje i posle prestanka statusa osnivača, člana i akcionara, prestanka mandata člana organa preduzeća i prestanka radnog odnosa zaposlenog.

16.6. Klauzula konkurencije

Član 92.

(1) Član ortačkog društva, komplementar komanditnog društva, član društva s ograničenom odgovornošću i član uprave, nadzornog odbora i izvršnog odbora direktora društva s ograničenom odgovornošću, akcionarskog društva i društvenog i javnog preduzeća ne mogu imati to svojstvo, niti biti zaposleni, odnosno prokuristi u bilo kom drugom preduzeću, odnosno drugom pravnom licu iste ili srodne delatnosti ili delatnosti koja bi mogla biti konkurentna, niti mogu biti preduzetnici koji obavljaju takvu delatnost.

(2) Osnivačkim aktom, odnosno statutom preduzeća mogu se utvrditi ista ograničenja i za komanditore u komanditnom društvu ili za akcionare u akcionarskom društvu bez javnog upisa akcija.

(3) Osnivačkim aktom, odnosno statutom preduzeća može se utvrditi da zabrana iz stava 1. ovog člana traje i posle gubitka svojstva iz tog stava, ali ne duže od dve godine.

(4) Ako lice iz stava 1. ovog člana prekrši klauzulu konkurencije, preduzeće može:

- 1) izreći prestanak radnog ili drugog ugovornog odnosa;
- 2) isključiti člana iz društva;
- 3) tražiti brisanje konkurentne delatnosti iz registra;
- 4) tražiti naknadu štete.

(5) Umesto naknade štete, preduzeće može od lica iz stava 1. ovog člana tražiti:

- 1) prepuštanje poslova učinjenih za svoj račun kao poslova učinjenih za račun preduzeća;
- 2) prenošenje preduzeću koristi iz poslova zaključenih za tuđ račun kao poslova učinjenih za račun preduzeća;
- 3) ustupanje preduzeću prava iz poslova zaključenih za tuđ račun kao poslova učinjenih za račun preduzeća.

(6) Zahtev preduzeća za naknadu štete zastareva za 90 dana od dana saznanja za povredu odredaba stava 1. ovog člana i za prekršioca, a najdocije u roku od tri godine od dana kad je učinjena povreda.

16.7. Sukob interesa u vođenju poslova (klauzula konfliktnosti interesa)

Član 93.

(1) Član ortačkog društva, komplementar komanditnog društva, član društva s ograničenom odgovornošću i član uprave, nadzornog odbora i izvršnog odbora direktora društva s ograničenom odgovornošću, akcionarskog društva i društvenog i javnog preduzeća i prokurista mogu zaključiti s preduzećem u kome imaju to svojstvo ugovor o kreditu, kauciji, garanciji, avalu i jemstvu, kao i drugi pravni posao utvrđen osnivačkim aktom, odnosno statutom, po odobrenju ostalih članova društva, odnosno upravnog i nadzornog odbora.

(2) Odobrenje iz stava 1. ovog člana potrebno je i za pravni posao koji zaključuje druga lica, u kome postoji zainteresovanost lica iz tog stava.

(3) Zainteresovano lice iz stava 1. ovog člana ne može glasati u upravnom ili nadzornom odboru prilikom odlučivanja o odobrenju.

(4) O odobrenju i pravnom poslu iz stava 1. ovog člana obaveštavaju se članovi društva i akcionari na prvoj skupštini.

(5) Osnivačkim aktom, odnosno statutom može se predvideti da davanje odobrenja nije potrebno za poslove zaključene pod uobičajenim uslovima.

(6) Fizičko lice kao osnivač, akcionar i član jednočlanog društva ne može sa svojim društvom zaključiti ugovor o kreditu, kauciji, garanciji, avalu i jemstvu.

17. Opšti akti preduzeća

Član 94.

(1) Opšti akti preduzeća su: statut, pravilnik i odluka kojom se na opšti način uređuju određena pitanja, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

(2) Statut je osnovni opšti akt preduzeća.

(3) Drugi opšti akti preduzeća moraju biti u saglasnosti sa statutom.

(4) Pojedinačni akti koje donose organi i ovlašćeni pojedinci u preduzeću moraju biti u skladu s opštim aktom preduzeća.

18. Registar

18.1. Predmet upisa

Član 95.

U registar se upisuju firma, delatnost, sedište, zastupnici, osnivački ulog i osnovni kapital (upisani i uplaćeni) i drugi podaci propisani ovim zakonom.

18.2. Subjekti upisa

Član 96.

(1) Preduzeće, kao i preduzetnik koji ostvaruje godišnji prihod u iznosu većem od 200.000 SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti upisuju se u registar koji vodi nadležni sud, po postupku i na način propisan saveznim zakonom.

(2) Ako preduzetnik, koji je upisan u registar koji vodi nadležni sud ne ostvari u nekoj godini prihod iz stava 1. ovog člana, može ostati upisan u tom registru.

(3) Fizičko lice, koje obavlja delatnost radi sticanja dobiti a ne ostvaruje godišnji prihod iz stava 1. ovog člana upisuje se u registar određen zakonom kojim se uređuje njihov pravni položaj.

18.3. Pretpostavka tačnosti

Član 97.

(1) Ko se u pravnom prometu, postupajući savesno, pouzda u podatke upisane u registar, ne snosi štetne pravne posledice koje iz toga nastanu.

(2) Niko se ne može pozivati na to da mu nisu bili poznati podaci upisani u registar, osim ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

18.4. Prijava promene

Član 98.

Preduzeće prijavljuje za upis u registar promene svih podataka koji se upisuju u registar.

18.5. Obaveštenje o registarskim podacima

Član 99.

Poslovna akta preduzeća namenjena trećim licima (memorandum, faktura, naruybenica i sl.), pored firme i sedišta, sadrže i označenje suda kod kog je preduzeće upisano u registar, broj registarskog upisa, broj računa i matični broj, a mogu sadržati i označenje revizora, a za akcionarsko društvo i društvo s ograničenom odgovornošću - i iznos osnovnog kapitala i iznos još neuplaćenih uloga.

19. Prestanak preduzeća

Član 100.

(1) Preduzeće prestaje:

1) ako mu je izrečena mera zabrane obavljanja delatnosti zbog toga što ne ispunjava uslove za obavljanje delatnosti, a u roku određenom u izrečenoj meri ne ispuni te uslove, odnosno ne promeni delatnost;

2) ako prestanu da postoje prirodni i drugi uslovi za obavljanje delatnosti;

3) istekom vremena za koje je osnovano;

4) odlukom skupštine, odnosno članova;

5) ako se broj njegovih članova ili akcionara, osim akcionarskog društva bez javnog upisa akcija i društva s ograničenom odgovornošću, svede na jedan, a u roku od šest meseci se sudu koji vodi registar ne prijavi novi član ili akcionar;

6) ako se pravnosnažnom odlukom suda utvrdi ništavost upisa u registar;

7) ako nije organizovano u skladu s ovim zakonom;

8) ako ne obavlja delatnost duže od dve godine neprekidno;

- 9) stečajem;
 - 10) ako se osnovni kapital društva kapitala smanji ispod minimalnog iznosa kapitala propisanog ovim i drugim saveznim zakonom;
 - 11) spajanjem sa drugim preduzećem ili podelom;
 - 12) u drugim slučajevima ako je odredbama ovog zakona o pojedinim oblicima preduzeća to propisano.
- (2) U slučajevima iz tač. 1. do 6. stava 1. ovog člana sprovodi se, po pravilu, likvidacija preduzeća, a u slučajevima iz tač. 7, 8. i 10. tog stava, stečaj.
- (3) Preduzeće prestaje brisanjem iz registra.

20. Prestanak obavljanja delatnosti preduzetnika

Član 101.

- (1) Obavljanje delatnosti preduzetnika prestaje:
- 1) pismenom odjavom;
 - 2) ako prestanu da postoje prirodni i drugi uslovi za obavljanje delatnosti;
 - 3) istekom vremena za koje je obavljanje delatnosti registrovano;
 - 4) gubitkom poslovne sposobnosti;
 - 5) smrću;
 - 6) ako ne obavlja delatnost duže od dve godine neprekidno;
 - 7) zabranom obavljanja delatnosti;
 - 8) poništenjem rešenja o upisu u registar;
 - 9) u drugim slučajevima propisanim zakonom.
- (2) Preduzetnik gubi to svojstvo brisanjem iz registra.

21. Zastarelost potraživanja

Član 102.

- (1) Potraživanja članova i akcionara po osnovu tog svojstva prema preduzeću zastarevaju u roku od tri godine od dana dospelosti, ako saveznim zakonom nije za pojedina potraživanja drukčije propisano.
- (2) Potraživanja poverilaca preduzeća prema članovima i akcionarima zastarevaju u roku od tri godine od dana prestanka preduzeća ili od dana prestanka svojstva člana, odnosno svojstva akcionara ako saveznim zakonom za pojedina potraživanja nije određen drugi rok zastarelosti.
- (3) Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se i na potraživanja preduzeća prema članovima i akcionarima po osnovu tog svojstva.

22. Primena odredaba ovog dela zakona

22.1. Primena na preduzeća

Član 103.

Odredbe Dela prvog (Zajedničke odredbe) ovog zakona primenjuju se na sve oblike preduzeća, a odredbe o društvima kapitala shodno se primenjuju i na društveno i javno preduzeće, ako za pojedine oblike preduzeća ovim zakonom nije drukčije propisano.

22.2. Primena na preduzetnika

Član 104.

Odredbe Dela prvog (Zajedničke odredbe) ovog zakona shodno se primenjuju na preduzetnika, ako zakonom nije drukčije propisano.

POSEBNE ODREDBE ZA POJEDINA PREDUZEĆA

Glava I

DRUŠTVA LICA

I . ORTAČKO DRUŠTVO

1. Pojam

Član 105.

Ortačko društvo je društvo koje se osniva ugovorom dva fizička lica ili više fizičkih lica koja se obavezuju da, uz sopstvenu neograničenu solidarnu odgovornost za obaveze društva, obavljaju određenu delatnost pod zajedničkom firmom.

2. Primena pravila o ugovoru o ortakluku

Član 106.

Na ugovor o osnivanju ortačkog društva primenjuju se pravila o ugovoru o ortakluku, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

3. Organi društva

Član 107.

- (1) Ortačko društvo ima direktora (poslovodstvo).
- (2) Funkciju direktora može vršiti jedan član ili više članova.
- (3) Ugovorom o osnivanju ortačkog društva utvrđuje se način vršenja funkcija drugih organa iz člana 60. ovog zakona kad se ti organi ne biraju.

4. Prijava za upis u registar

Član 108.

Prijava za upis u registar, pored podataka iz člana 95. ovog zakona, sadrži i lično ime, zanimanje i prebivalište svakog člana ortačkog društva.

5. Pravni odnosi između članova društva

5.1. Sloboda ugovaranja

Član 109.

Pravni odnosi između članova ortačkog društva uređuju se ugovorom o osnivanju društva, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

5.2. Ulog

Član 110.

- (1) Član ortačkog društva može u društvo da uloži novac, stvari, prava, rad ili usluge. Vrednost nenovčanog uloga članovi društva sporazumno procenjuju i iskazuju u novcu.
- (2) Ako nije drukčije ugovoreno, članovi ortačkog društva ulažu jednake uloge.

5.3. Dužnost dobrog postupanja

Član 111.

(1) Član ortačkog društva, u vršenju poslova društva, dužan je da postupa s pažnjom koju poklanja svojim stvarima i poslovima.

(2) Član ortačkog društva, u vršenju poslova društva, odgovoran je društvu za štetu koju prouzrokuje namerno ili grubom nepažnjom.

5.4. Naknada troškova

Član 112.

Član ortačkog društva ima pravo da od društva traži naknadu troškova koje je imao u obavljanju poslova društva, a koji su bili neophodni s obzirom na okolnosti poslovanja.

5.5. Posledice zakašnjenja

Član 113.

Član ortačkog društva koji svoj novčani ulog ne uplati u roku predviđenom ugovorom o osnivanju društva, ili novac koji je primio za društvo ne preda bez odlaganja društvu, ili novac društva neopravdano zadrži za sebe, odnosno zakasni sa unošenjem u imovinu društva drugih svojih uloga, dužan je da plati kamatu od dana kad je bio dužan da uplati, odnosno kad je morao da preda novac ili od dana kad je novac uzeo, odnosno da društvu nadoknadi pričinjenu štetu.

5.6. Povećanje uloga

Član 114.

Član ortačkog društva nije obavezan da svoj ulog poveća iznad ugovorenog iznosa, niti da ga, u slučaju smanjenja bez njegove krivice, dopuni.

5.7. Smanjenje uloga

Član 115.

Član ortačkog društva nema pravo da bez odobrenja ostalih članova društva smanji svoj ulog u društvu.

5.8. Raspolaganje ulogom i udelom

Član 116.

(1) Član ortačkog društva ne može svoj ulog povući ni otuđiti, niti svoj udeo opteretiti bez saglasnosti ostalih članova društva.

(2) Ulog ili njegova novčana vrednost može se povući samo u slučaju prestanka ortačkog društva ili članskog odnosa.

5.9. Prenos udela među članovima društva

Član 117.

Prenošenje udela među članovima ortačkog društva slobodno je, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije određeno.

5.10. Posledice kršenja klauzule konkurencije

Član 118.

(1) Ako član ortačkog društva krši klauzulu konkurencije, o ostvarivanju zahteva iz člana 92. ovog zakona odlučuju ostali članovi društva.

(2) Odredbe člana 92. ovog zakona ne isključuju pravo ostalih članova ortačkog društva da traže prestanak društva i da ostvaruju druge zahteve na osnovu ovog zakona.

5.11. Pravo na posloводство

Član 119.

(1) Svi članovi ortačkog društva imaju pravo da vode poslove društva (u daljem tekstu: posloводство).

(2) Ako je ugovorom o osnivanju ortačkog društva posloводство preneseno na jednog člana ili više članova društva, ostali članovi društva nemaju pravo na posloводство.

5.12. Obim posloводства

Član 120.

(1) Posloводство obuhvata ovlašćenje za obavljanje pravnih poslova i drugih radnji koji se redovno vrše pri obavljanju delatnosti ortačkog društva.

(2) Pravni poslovi i druge radnje koji prelaze ovlašćenje iz stava 1. ovog člana mogu se obavljati uz saglasnost svih članova ortačkog društva, ako ugovorom o osnivanju društva nije utvrđeno većinsko odlučivanje.

5.13. Način vršenja posloводства

Član 121.

(1) Ako pravo na posloводство imaju svi članovi ortačkog društva ili više njih, svaki od tih članova ima pravo da postupa samostalno, osim ako ostali članovi društva ovlašćeni za posloводство ne ulože protest u skladu sa ugovorom o osnivanju, u kom slučaju se od posla ne mora odustati ako postoji opasnost od odlaganja.

(2) Ako je ugovorom o osnivanju ortačkog društva određeno da članovi društva ovlašćeni za posloводство mogu postupati samo zajedno, za svaki posao potrebna je saglasnost svih članova društva ovlašćenih za posloводство, osim ako postoji opasnost od odlaganja.

5.14. Prenos prava na posloводство

Član 122.

(1) Član ortačkog društva ne može preneti pravo na posloводство na treće lice, osim ako je to predviđeno ugovorom o osnivanju društva ili ako se s tim saglase svi članovi društva.

(2) Ako je prenos iz stava 1. ovog člana dozvoljen, član ortačkog društva odgovara samo za izbor lica na koje je preneo pravo na posloводство.

5.15. Međusobno davanje uputstava

Član 123.

Ugovorom o osnivanju ortačkog društva može se odrediti da je član društva koji je ovlašćen za posloводство obavezan da uvažava uputstva drugih članova društva ovlašćenih za posloводство. Ako član društva smatra da uputstva nisu celishodna, o tome obaveštava druge članove društva ovlašćene za posloводство radi donošenja odluke, osim ako postoji opasnost od odlaganja.

5.16. Oduzimanje i otkazivanje posloводства

Član 124.

(1) Član ortačkog društva koji je ovlašćen za posloводство može odustati od posloводства, uz otkazni rok utvrđen ugovorom o osnivanju društva.

(2) Članovi ortačkog društva mogu članu društva uskratiti pravo na posloводство u slučaju teže povrede dužnosti ili nesposobnosti za obavljanje posloводства, u skladu s ugovorom o osnivanju društva.

5.17. Donošenje odluke

Član 125.

(1) U donošenju odluka svaki član ortačkog društva ima jedan glas, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije utvrđeno.

(2) Članovi ortačkog društva donose odluke jednoglasno, ako ugovorom o osnivanju društva nije predviđeno većinsko odlučivanje.

(3) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, u donošenju odluke ne učestvuje član ortačkog društva na koga se odluka odnosi.

5.18. Prokura

Član 126.

Prokura se može dati i opozvati saglasnošću svih članova ortačkog društva ovlašćenih za posloводство.

5.19. Dužnost obaveštavanja i pravo uvida u poslovne knjige

Član 127.

(1) Član ortačkog društva ovlašćen za posloводство dužan je da ostalim članovima društva podnosi izveštaje o poslovanju društva i da im, na njihov zahtev, podnese obračun.

(2) Svaki član ortačkog društva može se lično upoznati s poslovima društva i ima pravo uvida u poslovne knjige i druga dokumenta društva.

(3) Ugovorom o osnivanju ortačkog društva ne može se isključiti ili ograničiti ostvarivanje prava članova društva iz st. 1. i 2. ovog člana.

5.20. Godišnji obračun

Član 128.

(1) Ortačko društvo na kraju godine sastavlja godišnji obračun, kojim se utvrđuju dobit ili gubitak društva, kao i učešće svakog člana društva u raspodeli dobiti ili snošenju gubitka.

(2) Dobit koja pripada članu ortačkog društva pripisuje se njegovom udelu, ako je tako ugovorom o osnivanju društva utvrđeno, a učešće člana u gubitku i podignuti novac u toku poslovne godine odbijaju se od njegovog udela.

(3) Isključenje člana ortačkog društva iz dobiti ili gubitka ništavo je.

5.21. Raspodela dobiti i snošenje gubitka

Član 129.

(1) Dobit ortačkog društva raspodeljuje se među članovima društva u skladu s ugovorom o osnivanju društva.

(2) Pri izračunavanju dela dobiti koji pripada članu ortačkog društva u skladu sa stavom 1. ovog člana uzima se u obzir uplata uloga koju je član društva izvršio u toku poslovne godine, srazmerno vremenu koje je proteklo od dana uplate. Ako je član društva u toku poslovne godine podigao novac po osnovu svog udela, pri izračunavanju dela dobiti koji mu pripada uzima se u obzir umanjeni iznos, srazmerno vremenu koje je proteklo od dana podizanja.

(3) Gubitak ortačkog društva snose članovi društva, u skladu s ugovorom o osnivanju društva.

5.22. Povezanost dobiti i gubitka

Član 130.

Ako se u ugovoru o osnivanju ortačkog društva odstupa od odredbe člana 129. ovog zakona samo u pogledu udela u dobiti ili udela u gubitku, u sumnji odstupanje se odnosi i na dobit i na gubitak.

5.23. Podizanje novca

Član 131.

Svaki član ortačkog društva ima pravo da na teret sopstvenog udela podiže novac od društva do visine utvrđene ugovorom o osnivanju društva, a najviše do iznosa od 4% od svakog udela u prethodnoj poslovnoj godini.

6. Pravni odnosi ortačkog društva i članova društva prema trećim licima

6.1. Prenos udela trećim licima

Član 132.

(1) Član ortačkog društva može preneti svoj udeo trećem licu uz saglasnost ostalih članova društva.

(2) U slučaju prenosa udela trećem licu, članovi ortačkog društva imaju pravo preče kupovine, u skladu s ugovorom o osnivanju društva.

6.2. Pravo na zastupanje

Član 133.

(1) Ortačko društvo zastupa član društva kome je povereno posloводство, a ugovorom o osnivanju društva mogu se ovlastiti i drugi članovi za zastupanje društva.

(2) Ako više članova zastupa ortačko društvo, svaki zastupnik ga zastupa i potpisuje samostalno, osim ako je ugovorom o osnivanju društva određeno kolektivno zastupanje.

(3) Ako su izjava volje, poziv, reklamacija i sl. učinjeni jednom od članova ortačkog društva ovlašćenih za kolektivno zastupanje, smatra se da su učinjeni društvu.

6.3. Prestanak prava na zastupanje

Član 134.

(1) Zastupnik se može odreći prava na zastupanje u skladu s ugovorom o osnivanju ortačkog društva.

(2) Članovi ortačkog društva mogu članu društva uskratiti pravo zastupanja u slučaju teže povrede obaveza zastupanja ili nesposobnosti za zastupanje, u skladu s ugovorom o osnivanju društva.

6.4. Odgovornost članova društva

Član 135.

(1) Za obaveze ortačkog društva solidarno odgovara svaki član društva svojom imovinom, bez mogućnosti suprotnog ugovaranja.

(2) Ulozi koje je član ortačkog društva preneo u svojinu društva ne mogu se koristiti kao garancija ili za namirenje potraživanja poverioca člana društva.

(3) U slučaju prestanka ortačkog društva ili članskog odnosa, ulog koji pripada članu društva može se koristiti za namirenje potraživanja poverioca člana društva.

(4) Za vreme trajanja članskog odnosa u ortačkom društvu, poverilac člana društva može namiriti svoja potraživanja i iz potraživanja tog člana društva prema društvu i udela koji pripada tom članu društva na osnovu uloga u društvu.

6.5. Prigovori

Član 136.

(1) Ako poverilac podnese zahtev protiv člana ortačkog društva za obaveze društva, član društva može podneti lične prigovore i prigovore koje može istaći društvo.

(2) Član ortačkog društva može odbaciti zahtev poverioca dok postoji pravo društva da osporava punovažnost pravnog posla koji predstavlja osnov obaveze.

6.6. Kompenzacija

Član 137.

(1) Ortačko društvo ne može izvršiti kompenzaciju potraživanja koje prema poveriocu tog društva ima jedan od članova.

(2) Član ortačkog društva ne može izvršiti kompenzaciju potraživanja koje prema njegovom poveriocu ima društvo ili neki drugi član društva.

6.7. Odgovornost novog člana društva

Član 138.

Član ortačkog društva koji naknadno pristupi društvu odgovara za obaveze društva kao i raniji članovi, bez mogućnosti suprotnog ugovaranja sa dejstvom prema trećim licima.

7. Prestanak ortačkog društva prestankom članskog odnosa

7.1. Posebni slučajevi

Član 139.

(1) Ortačko društvo, pored slučajeva iz člana 100. ovog zakona, prestaje i otkazom, isključenjem člana društva i smrću člana društva, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije određeno.

(2) Ortačko društvo prestaje i odlukom suda.

7.2. Otkaz člana društva

Član 140.

(1) Ako je ortačko društvo osnovano na neodređeno vreme, član društva može otkazati članstvo u društvu s otkaznim rokom koji ne može biti kraći od šest meseci.

(2) Isključenje ili ograničenje prava člana ortačkog društva na otkaz ugovora o osnivanju društva ništavo je.

7.3. Sudska odluka

Član 141.

(1) Sudskom odlukom može se po tužbi člana ortačkog društva izreći prestanak društva ako drugi član društva, namerno ili grubom nepažnjom, prekrši obavezu iz ugovora o osnivanju društva ili ako ispunjenje takve obaveze postane nemoguće.

(2) Isključenje ili ograničenje prava iz stava 1. ovog člana ugovorom o osnivanju ortačkog društva ništavo je.

7.4. Isključenje člana

Član 142.

Ako kod jednog člana ortačkog društva nastupe okolnosti koje po odredbi člana 141. ovog zakona daju ostalim članovima društva pravo da traže prestanak društva, sud može, po tužbi ostalih članova društva, umesto odluke o prestanku društva doneti odluku o isključenju člana iz društva.

7.5. Nastavljanje društva s naslednicima

Član 143.

(1) Ortačko društvo nastavlja s naslednicima umrlog člana društva ako je tako utvrđeno ugovorom o osnivanju društva i ako to prihvate naslednici.

(2) Pravo iz stava 1. ovog člana naslednici mogu da ostvare u roku od 30 dana od dana pravnosnažnosti odluke o nasleđivanju, odnosno u roku od 30 dana od dana imenovanja zastupnika poslovno nesposobnog naslednika.

(3) Ako naslednik uslovi svoj ostanak u ortačkom društvu statusom komanditora, a članovi društva to prihvate, ortačko društvo menja oblik u komanditno društvo.

7.6. Nastavljanje poslova društva

Član 144.

Ako nastupi smrt člana ortačkog društva, naslednik umrlog člana društva dužan je da o tome bez odlaganja obavesti članove društva.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, ostali članovi ortačkog društva dužni su da završe započete poslove društva ako preti opasnost od odlaganja.

(3) Odredba stava 2. ovog člana shodno se primenjuje i u drugim posebnim slučajevima prestanka ortačkog društva iz člana 139. ovog zakona.

7.7. Izdvajanje člana društva prestankom članskog odnosa

Član 145.

(1) Ako je u ugovoru o osnivanju ortačkog društva utvrđeno da će društvo, u slučaju da član društva otkáže ugovor, i dalje postojati među preostalim članovima društva, član društva izdvaja se iz društva momentom isteka otkaznog roka.

(2) Odredba stava 1. ovog člana shodno se primenjuje i u slučaju isključenja i smrti člana ortačkog društva.

7.8. Posebna prava i obaveze izdvojenog člana društva

Član 146.

(1) Izdvojenom članu ortačkog društva vraćaju se stvari koje je dao na korišćenje društvu.

(2) Izdvojenom članu ortačkog društva isplaćuje se u novcu iznos koji bi primio po obračunu ako bi društvo prestalo u vreme njegovog izdvajanja.

(3) Ako vrednost imovine ortačkog društva nije dovoljna za pokriće obaveza društva, izdvojeni član društva mora platiti deo iznosa koji nedostaje, srazmerno svom učešću u snošenju gubitka.

7.9. Učešće izdvojenog člana društva u nezavršenim poslovima

Član 147.

(1) Izdvojeni član ortačkog društva ima pravo učešća u dobiti i obavezu snošenja gubitka u poslovima koji nisu bili završeni u momentu njegovog izdvajanja, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, izdvojeni član ortačkog društva može na kraju svake godine da traži obračun završenih poslova u toku te poslovne godine, isplatu iznosa koji mu pripada i obaveštenje o stanju nezavršenih poslova.

7.10. Prijava za upis u registar

Član 148.

Prestanak ortačkog društva i članskog odnosa u društvu prijavljuju se sudu koji vodi registar, radi upisa i objavljivanja.

8. Likvidacija

8.1. Osnov i postupak

Član 149.

(1) Kad nastupe uslovi za prestanak ortačkog društva sprovodi se likvidacija, osim u slučajevima statusnih promena i stečaja.

(2) Postupak likvidacije može biti redovan i skraććen.

8.2. Redovan postupak

8.2.1. Imenovanje likvidatora

Član 150.

(1) Likvidaciju ortačkog društva sprovode svi članovi društva kao likvidatori, osim ako je ugovorom o osnivanju društva ili odlukom članova društva ovlašćenje likvidatora povereno jednom članu ili nekolicini članova ili trećem licu. Više naslednika jednog člana društva određuje zajedničkog zastupnika.

(2) Ako članovi ortačkog društva ne imenuju likvidatora u roku od 15 dana od dana nastupanja uslova za prestanak društva, na zahtev člana društva likvidatora imenuje nadležni sud iz reda trećih lica.

(3) Ako ortačko društvo prestaje u slučajevima iz tač. 1, 5. i 6. stava 1. člana 100. ovog zakona, likvidaciju društva sprovodi sud.

8.2.2. Prijava registru i objava

Član 151.

(1) Članovi ortačkog društva prijavljuju za upis u registar imenovanje likvidatora, promene likvidatora i promene njegovih ovlašćenja.

(2) Upis sudski imenovanog likvidatora, kao i upis sudskog razrešenja likvidatora vrše se po službenoj dužnosti.

(3) Likvidator deponuje svoj potpis u sudu koji vodi registar.

(4) Odluka o prestanku ortačkog društva likvidacijom, s pozivom poveriocima da prijave svoja potraživanja u roku od 30 dana od objave, kao i odluka o imenovanju likvidatora objavljuju se u "Službenom listu SRJ" dva puta, s razmakom od najmanje sedam, a najviše 30 dana.

8.2.3. Prava i obaveze likvidatora

Član 152.

Likvidator ima prava i obaveze stečajnog upravnika utvrđene saveznim zakonom kojim se uređuje stečaj.

8.2.4. Opoziv likvidatora

Član 153.

(1) Članovi ortačkog društva mogu, jednoglasnom odlukom, opozvati likvidatora koga su imenovali.

(2) Likvidatora može razrešiti sud na zahtev člana ortačkog društva.

8.2.5. Vraćanje stvari date na korišćenje

Član 154.

Stvar koju je član ortačkog društva dao društvu na korišćenje vraća se tom članu društva.

8.2.6. Zajedničko zastupanje i vođenje poslova

Član 155.

(1) Ako ima više likvidatora, prava i dužnosti likvidatori obavljaju zajedno, osim ako nije određeno da mogu postupati i samostalno, što se upisuje u registar.

(2) Odredba stava 1. ovog člana ne sprečava likvidatore da mogu jednog između sebe ovlastiti za izvršavanje određenih poslova ili određenih vrsta poslova.

8.2.7. Neograničenost ovlašćenja

Član 156.

Ograničenja ovlašćenja likvidatora nemaju dejstva prema trećim licima.

8.2.8. Vežanost za uputstva

Član 157.

Likvidator, u pogledu vođenja poslova ortačkog društva, dužan je da postupa u skladu s uputstvima članova društva.

8.2.9. Označavanje firme

Član 158.

U firmu ortačkog društva u likvidaciji upisuje se oznaka "u likvidaciji".

8.2.10. Bilansi

Član 159.

(1) Likvidator sastavlja početni likvidacioni bilans stanja na početku likvidacije, a na kraju - završne računovodstvene likvidacione iskaze.

(2) Ako se likvidacija sprovodi duže od godinu dana, likvidator sastavlja računovodstvene iskaze ortačkog društva na kraju svake poslovne godine.

8.2.11. Raspodela imovine

Član 160.

(1) Likvidator, posle namirenja poverilaca, raspodeljuje preostalu imovinu ortačkog društva na članove društva, srazmerno njihovim uslovima u društvu utvrđenim završnim likvidacionim bilansom.

(2) Odredba člana 131. ovog zakona ne primenjuje se u toku likvidacije.

(3) Ako između članova ortačkog društva nastane spor u pogledu raspodele imovine društva, likvidator odlaže raspodelu do konačnog rešenja spora.

8.2.12. Namirenje poverilaca

Član 161.

Ako imovina ortačkog društva nije dovoljna za isplatu poverilaca, članovi društva namiriće poverioce u srazmeri po kojoj pokrivaju gubitke. Ako neki član društva ne plati svoj deo, ostali članovi društva plaćaju njegov deo, prema toj srazmeri.

8.2.13. Pravni odnos među članovima društva

Član 162.

Do završetka postupka likvidacije, na pravne odnose među članovima ortačkog društva i pravne odnose među članovima društva i trećih lica shodno se primenjuju odredbe čl. 109. do 138. ovog zakona.

8.2.14. Naknada likvidatoru

Član 163.

(1) Likvidator ima pravo na naknadu troškova i naknadu za svoj rad iz imovine ortačkog društva. Visinu naknade određuju članovi društva, a u slučaju imenovanja likvidatora od strane suda - sud.

(2) Naknada za rad i naknada troškova likvidatoru isplaćuju se posle namirenja poverilaca, ali pre deobe imovine članovima.

8.2.15. Brisanje društva i poslovne knjige

Član 164.

(1) Završetak postupka likvidacije likvidator prijavljuje sudu radi brisanja ortačkog društva iz registra.

(2) Poslovne knjige i dokumentacija ortačkog društva koje je prestalo predaju se na čuvanje jednom od članova društva ili trećem licu. Ako se ne postigne sporazum članova društva, člana ili treće lice određuje sud. Poslovne knjige i dokumentacija čuvaju se u skladu s propisima o registraturskom materijalu i arhivskoj građi.

(3) U registar se upisuje podatak o tome kod koga se čuvaju poslovne knjige i dokumentacija ortačkog društva.

(4) Članovi ortačkog društva i njihovi naslednici imaju pravo na uvid u poslovne knjige i dokumentaciju i na korišćenje tih knjiga i te dokumentacije.

8.2.16. Početak zastarelosti

Član 165.

(1) Zastarelost potraživanja od člana ortačkog društva za obaveze društva počinje da teče od dana kad je prestanak društva ili članskog odnosa upisan u registar.

(2) Ako potraživanje poverioca iz stava 1. ovog člana prema ortačkom društvu dospeva posle upisa, zastarelost počinje da teče od dana dospelosti potraživanja.

8.2.17. Prekid zastarelosti

Član 166.

(1) Prekid zastarelosti potraživanja prema ortačkom društvu koje je prestalo dejstvuje protiv članova društva koji su bili članovi društva u vreme prestanka društva.

(2) Prekid zastarelosti potraživanja prema ortačkom društvu koje nije prestalo ne dejstvuje protiv člana društva čiji je članski odnos prestao, a prekid zastarelosti koji je nastupio samo prema određenom članu društva ne dejstvuje protiv ostalih članova društva.

8.3. Skraćeni postupak

Član 167.

(1) Članovi ortačkog društva mogu odlučivati da se likvidacija društva sprovede po skraćenom postupku ako pred nadležnim sudom daju izjavu da su izmirili sve obaveze društva prema poveriocima i da su regulisali sve odnose sa zaposlenima.

(2) Članovi ortačkog društva solidarno odgovaraju za obaveze društva tri godine od dana brisanja iz registra.

(3) Sud može tražiti dokaze od članova ortačkog društva o istinitosti izjave iz stava 1. ovog člana, kao i određena sredstva obezbeđenja za obaveze plaćanja prema poveriocima

(4) Odluka o prestanku ortačkog društva po skraćenom postupku objavljuje se u "Službenom listu SRJ", s ličnim imenima i adresom svih članova društva.

II . KOMANDITNO DRUŠTVO

1. Pojam

Član 168.

(1) Komanditno društvo je društvo koje se osniva ugovorom dva ili više lica radi obavljanja delatnosti pod zajedničkom firmom, od kojih najmanje jedno lice odgovara neograničeno solidarno za obaveze društva (u daljem tekstu: komplementar), a rizik najmanje jednog lica ograničen je na iznos ugovorenog uloga (u daljem tekstu: komanditor).

(2) Komplementar može biti samo fizičko lice, a komanditor - fizičko i pravno lice.

2. Primena odredaba o ortačkom društvu

Član 169.

(1) Na komanditno društvo primenjuju se odredbe ovog zakona o ortačkom društvu, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

(2) Komplementari imaju status članova ortačkog društva.

3. Prijava za upis u registar

Član 170.

(1) Prijava za upis u registar, pored podataka iz čl. 95. i 108. ovog zakona, sadrži i lično ime i prebivalište svakog komanditora, odnosno označenje firme i sedište komanditora, kao i označenje njihovih uloga.

(2) Ime, odnosno firma komanditora ne objavljuje se.

4. Pravni odnosi među članovima

4.1. Predmet uloga

Član 171.

(1) Ulog komanditora u komanditno društvo može biti u novcu, stvarima i pravima.

(2) Ulog komanditora u stvarima i pravima procenjuje ovlašćeni procenjivač, osim ako njihova novčana vrednost ne prelazi iznos od 3.000 SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan unošenja uloga, kad procenu vrše osnivači.

(3) Komanditor unosi u komanditno društvo ceo ugovoreni ulog do registracije društva, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

(4) Ulog komanditora ne može se sastojati u radu i pružanju usluga komanditnom društvu.

4.2. Posloводство

Član 172.

(1) Komplementar upravlja komanditnim društvom i vodi poslove društva.

(2) Komanditor ne može voditi poslove komanditnog društva.

(3) Komanditor se ne može protiviti vođenju poslova komanditnog društva od strane komplementara, osim ako su u pitanju poslovi izvan delatnosti društva.

4.3. Klauzula konkurencije

Član 173.

Ugovorom o osnivanju komanditnog društva može se predvideti primena pravila iz člana 92. ovog zakona o klauzuli konkurencije i na komanditora.

4.4. Pravo komanditora na obaveštavanje i uvid u poslovne knjige

Član 174.

(1) Komanditor ima pravo da traži prepis godišnjeg obračuna, kao i pravo uvida u poslovne knjige i dokumentaciju.

(2) Ako postoji opravdani razlog, sud može, na zahtev komanditora, u bilo koje vreme da obaveže komanditno društvo da preda komanditoru prepis obračuna ili da mu podnese na uvid poslovne knjige i dokumentaciju.

4.5. Dobit i gubitak

Član 175.

(1) Odredbe člana 128. ovog zakona primenjuju se i na komanditore. Dobit komanditora pripisuje se njegovom udelu do iznosa njegovog ugovorenog uloga.

(2) Komanditor učestvuje u snošenju gubitka do iznosa svog ugovorenog uloga.

4.6. Raspodela dobiti i snošenje gubitka

Član 176.

Raspodela dobiti i snošenje gubitka među članovima komanditnog društva vrše se u skladu s ugovorom o osnivanju društva.

4.7. Podizanje novca i isplata dobiti

Član 177.

(1) Komanditor nema pravo da na teret sopstvenog uloga podiže novac iz komanditnog društva.

(2) Komanditor ne može da traži isplatu dobiti dok je njegov udeo zbog gubitka smanjen.

(3) Komanditor nije obavezan da zbog gubitka vrati primljenu dobit.

5. Pravni odnosi komanditnog društva i njegovih članova prema trećim licima

5.1. Zastupanje

Član 178.

Komanditor ne može da zastupa komanditno društvo, osim po dobijenom punomoćju ili prokuri.

5.2. Odgovornost komanditora

Član 179.

(1) Komanditno društvo i poverioci društva mogu podneti tužbu protiv komanditora koji nije uplatio ili nije uneo ugovoreni ulog, odnosno deo tog uloga, u kom slučaju komanditor odgovara samo do visine neizmirenog uloga.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, svi komanditori odgovaraju solidarno.

(3) Sporazum članova komanditnog društva kojim se komanditor oslobađa plaćanja uloga, delimično ili u celini, ili se odlaže plaćanje uloga, ne proizvodi pravno dejstvo prema poveriocima čija su potraživanja nastala do upisa ovog sporazuma u registar.

(4) Ako se komanditoru vrati ulog, u odnosu prema poveriocima smatra se da ulog nije vraćen.

(5) Ako se komanditoru isplati učešće u dobiti dok je njegov udeo zbog gubitka smanjen ispod iznosa ugovorenog uloga, ili ako se tom isplatom udeo smanji ispod iznosa ugovorenog uloga u odnosu prema poveriocima, smatra se da isplata nije izvršena.

(6) Komanditor nije obavezan da komanditnom društvu vrati ono što primi u dobroj veri kao dobit na osnovu izvršenog obračuna, osim u slučaju iz stava 5. ovog člana.

5.3. Odgovornost komanditora kao komplementara

Član 180.

(1) Komanditor odgovara kao i komplementar ako je njegovo ime uz njegovu saglasnost uneseno u firmu komanditnog društva.

(2) Komanditor koji kao punomoćnik ili prokurist zaključi ugovor s trećim licem bez naznake da istupa kao punomoćnik ili prokurist odgovara prema trećem savesnom licu kao i komplementar za obaveze koje proisteknu iz tog ugovora.

(3) Komanditor odgovara kao i komplementar ako postupa suprotno odredbi člana 172. stav 2. ovog zakona.

5.4. Odgovornost pre upisa

Član 181.

Ako osnivači komanditnog društva preuzmu obaveze u vezi s poslovanjem društva pre njegovog upisa u registar, komanditor koji je bio saglasan s preuzimanjem obaveze odgovara za te obaveze kao i komplementar.

5.5. Odgovornost novog člana

Član 182.

Komanditor koji pristupa komanditnom društvu posle osnivanja odgovara za obaveze društva prema trećim licima, nastale pre njegovog pristupanja, kao i ostali komanditori.

5.6. Lični poverioci i poverioci društva

Član 183.

(1) Lični poverioci komanditora i komplementara nemaju pravo naplate i obezbeđenja plaćanja iz imovine komanditnog društva.

(2) Ako imovina komanditnog društva nije dovoljna za namirenje potraživanja poverilaca društva, poverioci društva svoja potraživanja prema komplementarima ostvaruju ravnopravno s njihovim ličnim poveriocima.

(3) Poverioci komanditnog društva i društvo nemaju prioritet u odnosu na komanditorove lične poverioce za deo uloga koji nije, prema ugovoru o osnivanju društva, uplaćen, odnosno unesen u imovinu društva.

5.7. Prenos udela

Član 184.

(1) Udeli članova komanditnog društva mogu se prenositi u celini ili delimično.

(2) Udeli članova komanditnog društva mogu se slobodno prenositi među članovima društva, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije određeno.

(3) Članovi komanditnog društva raspolažu udelima prema trećim licima uz saglasnost svih komplementara i komanditora s većinskim udelom.

(4) Komplementari i komanditori, u slučaju prodaje udela, imaju pravo preče kupovine, na način predviđen ugovorom o osnivanju komanditnog društva.

5.8. Izmena ugovora

Član 185.

(1) Ugovor o osnivanju komanditnog društva menja se saglasnošću svih članova društva, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije određeno.

(2) Izmene ugovora o osnivanju komanditnog društva kojima se povećavaju obaveze članova društva utvrđene ugovorom o osnivanju društva ili kojima se utvrđuju nove obaveze članova društva vrše se saglasnošću svih članova društva.

5.9. Prestanak članstva i promena oblika društva

Član 186.

(1) U slučaju smrti člana komanditnog društva ili prestanka jednog ili više komanditora, društvo ne prestaje.

(2) Ako iz komanditnog društva istupe svi komplementari, društvo može nastaviti svoju delatnost kao društvo s ograničenom odgovornošću, akcionarsko društvo ili kao preduzetnik.

(3) Ako iz komanditnog društva istupe svi komanditori, društvo može nastaviti svoju delatnost kao ortačko društvo ili kao preduzetnik.

(4) Promene iz st. 1. do 3. ovog člana upisuju se u registar.

Glava II

DRUŠTVA KAPITALA (KOMPANIJE, KORPORACIJE)

I . AKCIONARSKO DRUŠTVO

1. Pojam

Član 187.

(1) Akcionarsko društvo je društvo koje osnivaju pravna, odnosno fizička lica radi obavljanja delatnosti, čiji je osnovni kapital utvrđen i podeljen na akcije određene nominalne vrednosti.

(2) Zbir nominalnih vrednosti svih akcija čini osnovni kapital akcionarskog društva.

2. Osnivanje

2.1. Osnivački akt i statut

Član 188.

(1) Akcionarsko društvo se osniva ugovorom o osnivanju, a ako ga osniva jedan član - odlukom o osnivanju.

(2) Akt iz stava 1. ovog člana sadrži odredbe iz člana 11. ovog zakona i druge odredbe značajne za osnivanje akcionarskog društva o kojima se sporazumevaju osnivači.

(3) Akcionarsko društvo ima statut.

2.2. Simultano i sukcesivno osnivanje

Član 189.

(1) Osnivači mogu osnovati akcionarsko društvo:

1) otkupom svih akcija prilikom osnivanja, bez upućivanja javnog poziva za upis i uplatu akcija - simultano (istovremeno) osnivanje;

2) upućivanjem javnog poziva licima za upis i uplatu akcija (prospekt) - sukcesivno (postepeno) osnivanje.

(2) Akcionarsko društvo koje se osniva javnim pozivom za upis i uplatu akcija mogu osnovati najmanje dva osnivača, a akcionarsko društvo koje se osniva bez javnog upisa akcija - i samo jedan osnivač.

3. Minimalni osnovni kapital

Član 190.

(1) Novčani deo osnovnog kapitala akcionarskog društva koje se osniva simultanim osnivanjem ne može biti manji od 10.000 SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate.

(2) Novčani deo osnovnog kapitala akcionarskog društva koje se osniva sukcesivnim osnivanjem ne može biti manji od 20.000 SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate.

4. Emisioni iznos akcija

Član 191.

Akcije se ne mogu izdavati na iznos koji je manji od ovim ili drugim saveznim zakonom, utvrđenog minimalnog iznosa osnovnog kapitala akcionarskog društva.

5. Minimalni iznos uloga

Član 192.

(1) Novčani osnivački ulog jednog akcionara ne može biti manji od 500 SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ako akcionari kupuju akcije pod povlašćenim uslovima u skladu sa zakonom, novčani ulog pojedinog akcionara može biti i manji.

6. Najniži nominalni iznos akcija

Član 193.

(1) Najniži nominalni iznos akcija ne može biti manji od pet SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate, osim u slučaju iz člana 192. stav 2. ovog zakona. Akcije s nižim nominalnim iznosom su ništave. Za štetu iz takve emisije odgovaraju izdavaoci solidarno.

(2) Viši nominalni iznos akcija treba da glasi na dinarsku vrednost deljivu sa 10.

(3) Akcije se ne mogu izdavati ni prodavati pri izdavanju ispod svoje nominalne vrednosti, osim u slučaju iz člana 192. stav 2. ovog zakona.

7. Ulozi

Član 194.

(1) Ulozi akcionara mogu biti u gotovom novcu i u stvarima i pravima izraženim u novčanoj vrednosti.

(2) Uloge u stvarima i pravima procenjuje ovlašćeni procenjivač.

(3) Odredba stava 2. ovog člana primenjuje se kad osnovano akcionarsko društvo kupuje stvari i prava od osnivača u roku od dve godine od osnivanja društva.

(4) Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana ako vrednost uloga u stvarima i pravima ne prelazi minimalni novčani iznos osnovnog kapitala propisan ovim zakonom, ulog procenjuju osnivači.

(5) Ulozi akcionara ne mogu biti u radu ili pružanju usluga akcionarskom društvu.

8. Troškovi osnivanja

Član 195.

(1) Osnivači snose troškove osnivanja akcionarskog društva srazmerno visini svojih uloga.

(2) Osnivači mogu zahtevati od akcionarskog društva naknadu stvarnih troškova osnivanja u granicama najvećeg iznosa koji je osnivačkim aktom ili odlukom skupštine određen za troškove osnivanja.

(3) Troškovi osnivanja, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije ugovoreno, mogu se isplatiti samo iz ostvarene dobiti akcionarskog društva, a akcionari mogu odlučiti da te isplate imaju prioritet u odnosu na učešće u raspodeli dobiti.

9. Posebna pravila za jednočlano društvo

Član 196.

(1) Fizičko lice može osnovati jedno jednočlano akcionarsko društvo.

(2) Fizičko lice koje je ortak u ortačkom društvu, odnosno komplementar u komanditnom društvu, odnosno koje obavlja delatnost kao preduzetnik ne može osnovati jednočlano akcionarsko društvo.

(3) U slučaju povrede odredbe st. 1. i 2. ovog člana, svako zainteresovano lice može pred sudom zahtevati prestanak akcionarskog društva, s tim što sud može ostaviti rok od šest meseci za pristupanje drugog akcionara.

(4) Ako osnivač pre prijave akcionarskog društva za upis u registar nije u celini uplatio novčani deo osnovnog uloga, odnosno uneo nenovčani ulog, za neuplaćeni iznos, odnosno za neuneseni nenovčani ulog pruža odgovarajuća sredstva obezbeđenja i ispravu o tome podnosi sudu pri prijavi registracije.

10. Simultano osnivanje

10.1. Postupak

Član 197.

(1) Osnivači osnivaju akcionarsko društvo otkupom svih akcija do registracije društva, bez upućivanja javnog poziva za upis i uplatu akcija i bez održavanja osnivačke skupštine.

(2) Svi osnivači potpisuju ugovor o osnivanju akcionarskog društva i donose statut društva. Akcionarsko društvo bez javnog poziva za upis i uplatu akcija može imati najviše 50 akcionara, osim u slučaju iz člana 192. stav 2. ovog zakona.

10.2. Uplata uloga

Član 198.

(1) Ugovoreni novčani ulozi uplaćuju se na privremeni račun banke do upisa akcionarskog društva u registar, i to najmanje 50% novčanog dela osnovnog kapitala, odnosno 50% novčanog uloga svakog akcionara, a ostatak se uplaćuje u roku od dve godine od dana upisa društva u registar, saglasno ugovoru o osnivanju društva.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ako se akcije prodaju iznad nominalne vrednosti, višak iznad te vrednosti u celini treba da bude uplaćen do upisa akcionarskog društva u registar.

(3) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ako novčani deo osnovnog kapitala prelazi iznos od 25.000 SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate, do upisa akcionarskog društva u registar uplaćuje se najmanje 20% tog iznosa.

(4) Ulozi u stvarima i pravima izraženi u novčanoj vrednosti predaju se u celini, do dana upisa u registar, akcionarskom društvu koje se osniva, na način koji zavisi od njihove prirode, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije ugovoreno.

(5) Ako akcionari ne uplate, odnosno ne unesu uloge u roku određenom ugovorom o osnivanju akcionarskog društva, u skladu s ovim zakonom, dužni su da društvu plate kamatu, odnosno da mu naknade štetu.

(6) U slučaju prenosa privremene akcije pre celokupne uplate, odnosno unošenja uloga, za uplatu, odnosno unošenje ugovorenog uloga solidarno odgovaraju prenosnici privremenih akcija, u roku od tri godine od dana upisa prenosa akcija u knjigu akcionara.

(7) Neblagovremena uplata, odnosno unošenje uloga, u celini ili delimično, u imovinu akcionarskog društva može biti osnov za isključenje akcionara iz društva, uz odgovornost za naknadu štete društvu.

10.3. Kogentnost odredaba o uplati uloga

Član 199.

Akcionarsko društvo ne može, sa dejstvom prema trećim licima, osloboditi akcionara, u celini ili delimično, obaveze uplate, odnosno unošenja uloga i odgovornosti iz člana 198. ovog zakona, niti odložiti izvršenje te obaveze.

10.4. Izveštaj o ulozima u stvarima i pravima

Član 200.

(1) Ako se za osnivanje akcionarskog društva obezbeđuju ulogi u stvarima i pravima, akcionari, pre prijave za upis u registar, sačinjavaju i potpisuju izveštaj o ulozima u stvarima i pravima.

(2) U izveštaju se posebno navode predmeti uloga i isprave o proceni uloga u stvarima i pravima koju je izvršio ovlašćeni procenjivač, odnosno osnivači, kao i dokazi o stavljanju tih stvari i prava na raspolaganje društvu.

(3) Ako se u akcionarsko društvo kao ulog unosi preduzeće, uz izveštaj iz stava 1. ovog člana prilaže se bilans preduzeća za poslednje dve poslovne godine, kao i isprava o proceni vrednosti preduzeća.

10.5. Prijava za upis u registar

Član 201.

Uz prijavu za upis akcionarskog društva u registar prilažu se:

- 1) osnivački akt s overenim potpisima osnivača;
- 2) odluka o imenovanju zastupnika ako zastupnik nije određen osnivačkim aktom;
- 3) statut društva;
- 4) izveštaj o ulozima u stvarima i pravima;
- 5) izveštaj ovlašćenog procenjivača o vrednosti uloga u stvarima i pravima, osim u slučaju iz člana 194. stav 4. ovog zakona;
- 6) izveštaj banke o deponovanim novčanim ulozima na privremeni račun;
- 7) ispravu o odgovarajućim sredstvima obezbeđenja za nenovčani ulog;
- 8) druge isprave utvrđene saveznim propisom.

10.6. Upis u registar jedinog akcionara

Član 202.

Kad se broj akcionara svede na jednog akcionara, taj akcionar dužan je da tu činjenicu prijavi nadležnom sudu radi upisa u registar i objavljivanja, a ako to ne učini, odgovara neograničeno solidarno za obaveze akcionarskog društva, preuzete za to vreme.

11. Sukcesivno osnivanje

11.1. Javni poziv za upis i uplatu akcija (prospekt)

Član 203.

(1) Osnivači akcionarskog društva upućuju javni poziv za upis i uplatu akcija (prospekt), koji sadrži:

- 1) firmu, sedište i delatnost društva;
- 2) visinu osnovnog kapitala;
- 3) broj i nominalnu vrednost akcija, odnosno vrednost po kojoj se izdaju, a pri izdavanju raznih vrsta i klasa akcija - njihovo imenovanje i prava koja se vezuju za njih, kao i rokove uplate;
- 4) mesto i vreme upisa akcija;
- 5) rok za upis akcija;
- 6) mesto, vreme i rok uplate akcija;
- 7) rok vraćanja uplaćenih iznosa u slučaju neuspelog osnivanja;
- 8) naznačenje iznosa koje treba platiti za upisane akcije pre registracije društva i posledice neblagovremene uplate;
- 9) posebna prava koja pripadaju osnivačima (pravo prvenstva upisa akcija novih emisija, pravo imenovanja prvih članova uprave, prioritete akcije itd.);

10) broj, vrstu i klasu akcija koje su otkupili osnivači, bez upisivanja na osnovu javnog poziva (prospekta);

11) predmet i vrednost nenovčanih uloga, broj akcija koje se daju za njih, ime, odnosno firmu i adresu, odnosno sedište lica koje daje ulog i ime, odnosno firmu ovlašćenog procenjivača lica koji ga procenjuje;

12) najviši iznos troškova osnivanja koji padaju na teret društva;

13) postupak u slučaju upisa viška akcija;

14) način sazivanja osnivačke skupštine;

15) potpise osnivača.

(2) Osnivači objavljuju javni poziv (prospekt) i otkupljuju deo akcija.

(3) Javni poziv (prospekt) objavljuje se uz odobrenje nadležnog saveznog organa.

(4) Odredba stava 3. ovog člana ne primenjuje se u slučaju kad javni poziv (prospekt) upućuje država.

11.2. Upisnica

Član 204.

(1) Akcije se upisuju potpisivanjem izjave o upisu akcija (upisnica), u tri primerka.

(2) Akcije se mogu upisati lično ili preko zastupnika, uz prilaganje ovlašćenja.

(3) Upisnica sadrži:

1) broj, vrstu i klasu upisanih akcija, nominalnu vrednost i cenu po kojoj se upisuje;

2) izjavu upisnika da će akcije uplatiti pod uslovima utvrđenim u javnom pozivu (prospektu);

3) novčani iznos koji upisnik treba da uplati pri upisu akcija;

4) izjavu upisnika da mu je poznata sadržina javnog poziva (prospekta), ugovora o osnivanju akcionarskog društva i izveštaja osnivača i da ih prihvata;

5) potpis upisnika, odnosno ovlašćenog lica, uz oznaku prebivališta, odnosno firme i sedišta i potpis ovlašćenog lica banke u kojoj su izvršeni upisi i plaćanje.

(4) Upisnica koja ne sadrži podatke iz stava 3. ovog člana ništava je.

11.3. Uplata i unošenje uloga

Član 205.

(1) Upisnici akcija dužni su da do održavanja osnivačke skupštine uplate kod ovlašćene banke najmanje 50% novčanog dela osnovnog kapitala, odnosno 50% novčanog uloga svakog akcionara, a ostatak se uplaćuje najdocnije u roku od dve godine od dana upisa u registar, saglasno ugovoru o osnivanju akcionarskog društva i statutu.

(2) Na uplatu akcija koje se prodaju iznad nominalne vrednosti primenjuju se odredbe člana 198. stava 2. ovog zakona.

(3) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ako novčani deo osnovnog kapitala prelazi iznos od 50.000 SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate, do održavanja osnivačke skupštine uplaćuje se najmanje 20% tog iznosa.

(4) Novčani ulozi unose se u imovinu akcionarskog društva u celini do njegove registracije, na način koji zavisi od njihove prirode, osim ako javnim pozivom (prospektom) nije drukčije određeno.

(5) Odredbe st. 1. do 4. ovog člana ne primenjuju se u slučaju iz člana 192. stav 2. ovog zakona.

11.4. Upis viška akcija

Član 206.

(1) Ako se upiše veći broj akcija nego što je predviđeno javnim pozivom (prospektom), osnivači mogu odbiti ili prihvatiti upisani višak.

(2) Ako osnivači ne odluče o upisanom višku akcija, o prihvatanju ili odbijanju viška akcija odlučuje osnivačka skupština prilikom konačnog utvrđivanja osnovnog kapitala.

(3) U slučaju odbijanja upisanog viška akcija, uplaćeni iznos se, u roku od osam dana od dana odbijanja, bez odbitka, s kamatom, vraća upisnicima akcija. Za ispunjenje ove obaveze osnivači odgovaraju solidarno.

11.5. Neuspeo upis

Član 207.

(1) Rok za upis akcija ne može biti duži do tri meseca od dana određenog za početak upisivanja.

(2) Ako u roku iz stava 1. ovog člana sve ponuđene akcije nisu upisane, osnivači, u roku od 15 dana po isteku tog roka, mogu neupisane akcije sami da upišu.

(3) Ako se ponuđene akcije ne upišu na način iz stava 2. ovog člana, smatra se da osnivanje nije uspeo, a osnivači moraju, u roku od osam dana od dana isteka roka iz stava 2. ovog člana, vratiti upisnicima uplaćene iznose, zajedno sa kamatom, odnosno vratiti uloge u stvarima i pravima. Za ispunjenje ove obaveze osnivači odgovaraju solidarno.

(4) Odredbe st. 1. do 3. ovog člana ne primenjuju se ako akcionari kupuju akcije pod povlašćenim uslovima, u skladu sa zakonom.

11.6. Izdavanje potvrda o upisanim akcijama

Član 208.

(1) Ako je upis akcija uspeo, osnivači izdaju upisnicima potvrde o upisanim akcijama, u roku od 15 dana od isteka javnim pozivom (prospektom) utvrđenog roka upisa akcija, odnosno naknadnog preuzimanja akcija od strane osnivača.

(2) Potvrda o upisu akcija sadrži: datum donošenja odluke o javnom pozivu (prospektu), nominalni i emisioni iznos akcija, iznos izvršenih plaćanja, odnosno preostalih plaćanja, podatke o ulozima u stvarima i pravima, ukupni nominalni iznos svake klase akcija ako je izdato više klasa i datum prestanka obaveze ako do tog datuma ne budu upisane i propisno uplaćene upisane akcije iz objavljenog javnog poziva (prospekta), kao i druge podatke određene saveznim zakonom.

(3) Potvrda o upisu koja ne sadrži podatke iz stava 2. ovog člana ništava je.

(4) Svako ograničenje koje nije naznačeno na potvrdi o upisu akcija ne proizvodi pravno dejstvo prema akcionarskom društvu.

(5) Upisnicima akcija mora biti dostupan spisak izdatih potvrda o upisu akcija u banci u kojoj su akcije upisane.

11.7. Neuspela uplata

Član 209.

Odredbe člana 207. ovog zakona shodno se primenjuju i u slučaju da do dana održavanja osnivačke skupštine nije izvršena uplata novčanog dela osnovnog kapitala iz člana 205. st. 1. i 3. ovog zakona.

11.8. Raspolaganje uplatama

Član 210.

Osnivači akcionarskog društva ne mogu raspolagati uplatama, a uprava društva može - posle upisa društva u registar.

11.9. Osnivačka skupština

19.9.1. Sazivanje

Član 211.

(1) Osnivači su obavezni da sazovu osnivačku skupštinu u roku od 60 dana od dana isteka roka za upis akcija utvrđenog u javnom pozivu (prospektu).

(2) Ako osnivači ne sazovu osnivačku skupštinu u roku iz stava 1. ovog člana, smatra se da osnivanje nije uspeo.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana, shodno se primenjuju odredbe člana 207. stav 3. ovog zakona.

(4) Osnivačka skupština se saziva oglasom, koji se objavljuje na isti način kao i javni poziv (prospekt), i to najmanje 15 dana pre dana održavanja.

(5) U roku iz stava 4. ovog člana, upisnicima akcija kojima su izdate potvrde o upisu akcija mora biti dostupan ugovor o osnivanju akcionarskog društva, predlog statuta, izveštaj osnivača i ovlašćenih procenjivača uloga u stvarima i pravima, spisak izdatih potvrda o upisanim akcijama i spisak broja, vrste i klase akcija koje su preuzeli osnivači bez upisa na osnovu prospekta.

11.9.2. Kvorum i ponovni saziv

Član 212.

(1) Osnivačka skupština može punovažno da odlučuje ako skupštini prisustvuju upisnici koji imaju više od polovine upisanih i uplaćenih akcija s pravom glasa.

(2) Ako osnivačka skupština nema kvorum iz stava 1. ovog člana, osnivači mogu ponovo sazvati skupštinu, s tim što između prvog i drugog sazivanja treba da protekne najmanje osam, a najviše 15 dana.

(3) Ako osnivači ponovo ne sazovu osnivačku skupštinu ili ako i ta ponovna skupština nema kvorum, smatra se da osnivanje akcionarskog društva nije uspeo.

(4) U slučaju iz stava 3. ovog člana shodno se primenjuju odredbe člana 207. stav 3. ovog zakona.

11.9.3. Tok osnivačke skupštine

Član 213.

(1) Osnivačka skupština bira predsednika, zapisničara i dva brojača glasova, posle čega se čitaju izveštaji osnivača o ulozima u stvarima i pravima i postupku osnivanja i izveštaji ovlašćenih procenjivača, a prilozi uz te izveštaje - samo na zahtev akcionara koji imaju najmanje 10% od svih glasova prisutnih ili zastupljenih akcionara.

(2) O radu skupštine vodi se zapisnik, koji potpisuju predsednik skupštine, zapisničar, oba brojača glasova i osnivači akcionarskog društva.

11.9.4. Delokrug

Član 214.

(1) Osnivačka skupština:

1) utvrđuje da je osnovni kapital upisan i uplaćen u skladu s ovim zakonom;

2) prihvata ili odbija upis viška akcija ako to nisu učinili osnivači;

3) donosi prvi statut akcionarskog društva;

4) bira prve organe društva, osim ako su osnivači u javnom pozivu (prospektu) zadržali za sebe to pravo;

5) odlučuje o posebnim pravima koja pripadaju osnivačima i odobrava posebne ugovore s osnivačima ili drugim licima (sporedne činidbe i dr.);

6) prihvata procenu vrednosti nenovčanih uloga;

7) odobrava iznos troškova osnivanja koji padaju na teret društva.

(2) Akcionarsko društvo je osnovano kad skupština donese odluke iz stava 1. ovog člana.

11.9.5. Odlučivanje

Član 215.

(1) Osnivačka skupština donosi odluke većinom glasova po osnovu uplaćenih akcija s pravom glasa.

(2) Osnivačka skupština može odstupiti od javnog poziva (prospekta) samo jednoglasnom odlukom svih upisnika akcija, s tim što se vrednost nenovčanih uloga ne može utvrditi u iznosu većem od procenjenog iznosa i što se posebna prava koja pripadaju osnivačima, kao i posebne naknade i nagrade ne mogu menjati na teret akcionarskog društva.

(3) Prilikom donošenja odluke o posebnim pravima koja pripadaju osnivačima i o odobravanju posebnih ugovora s osnivačima i drugim licima zainteresovani upisnici akcija nemaju pravo glasa.

(4) Prilikom donošenja odluke o troškovima osnivanja akcionarskog društva, ako padaju na teret društva, osnivači nemaju pravo glasa.

11.9.6. Shodna primena

Član 216.

Na rad i odlučivanje osnivačke skupštine akcionarskog društva shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o načinu rada i odlučivanja skupštine akcionara.

11.9.7. Upis u registar

Član 217.

(1) Akcionarsko društvo upisuje se u registar kad sud utvrdi:

1) da je osnivačka skupština sazvana i održana u skladu s odredbama ovog zakona;

2) da je osnovni kapital upisan u celini i uplaćen u skladu s ovim zakonom;

3) da su nenovčani ulogi u celini predati društvu koje se osniva, osim ako osnivačkim aktom nije drukčije određeno;

4) da je dato odobrenje nadležnog organa u skladu sa članom 203. stav 3. ovog zakona.

(2) Na upis u registar primenjuju se odredbe člana 201. ovog zakona.

12. Zabrana prenosa prava

Član 218.

(1) Pre upisa u registar, upisnik akcija ne može na drugog preneti svoja prava stečena upisom.

(2) Pre upisa u registar, akcionarsko društvo ne može izdavati akcije ni privremene akcije. Ranije izdate akcije ili privremene akcije ništave su. Za štetu na osnovu takvog izdavanja akcija ili privremenih akcija solidarno odgovaraju osnivači društva i izdavaoci akcija.

13. Sadržina statuta

Član 219.

(1) Statut akcionarskog društva sadrži odredbe o:

1) firmi i sedištu društva;

2) delatnosti društva;

- 3) iznosu osnovnog kapitala i načinu uplate akcija;
 - 4) nominalnoj vrednosti, vrsti i klasi izdatih akcija i naznaku da li su akcije izdate na ime ili na donosioca;
 - 5) načinu potpisivanja firme društva;
 - 6) načinu sazivanja skupštine i načinu donošenja odluka;
 - 7) izboru, opozivu i delokrugu organa društva;
 - 8) zastupanju;
 - 9) raspodeli dobiti i snošenju gubitaka;
 - 10) rezervama;
 - 11) posledicama propuštanja uplate akcija ili neblagovremene uplate akcija;
 - 12) zaštiti životne sredine;
 - 13) načinu promene oblika društva;
 - 14) prestanku društva;
 - 15) postupku izmene statuta;
 - 16) drugim pitanjima predviđenim ovim zakonom.
- (2) Statut može sadržati i odredbe o:
- 1) posebnim ugovorima koji se odnose na nenovčani ulog i na posebna prava osnivača ili trećih lica (uz navođenje imena, odnosno firme);
 - 2) vrstama obveznica i pravima njihovih imalaca;
 - 3) mogućnostima i postupku povlačenja akcija;
 - 4) ovlašćenjima upravnog odbora u vezi s povećanjem osnovnog kapitala;
 - 5) ograničenju prenosa akcija na ime;
 - 6) mogućnostima pretvaranja jedne vrste ili klase akcija u drugu vrstu ili klasu akcija;
 - 7) drugim pitanjima značajnim za akcionarsko društvo.

14. Akcije

14.1. Vrste i klase (rod)

Član 220.

- (1) Akcije glase na ime ili na donosioca.
- (2) Akcije glase na ime ako su izdate pre celokupnog plaćanja nominalnog ili višeg emisionog iznosa (privremene akcije), kao i u slučaju upisivanja akcija akcionara sa zaključenim ugovorom o sporednim činidbama.
- (3) Prema redosledu izdavanja, akcije mogu biti osnivačke (akcije prve emisije) i akcije sledećih emisija.
- (4) Prema sadržini prava učešća u dobiti, akcije mogu biti obične (redovne) i prioritetne (povlašćene).
- (5) Obične akcije daju pravo na učešće u upravljanju akcionarskim društvom, pravo na učešće u dobiti i pravo na deo likvidacione mase.
- (6) Prioritetne akcije daju pravo na prednost kod isplata određenog iznosa ili procenta od nominalne vrednosti akcija u odnosu na obične akcije, prednost kod raspodele likvidacione mase i druga prava utvrđena saveznim zakonom kojim se uređuju hartije od vrednosti i statutom. Prilikom izdavanja prioritetnih akcija, akcionarsko društvo može zahtevati od upisnika prioritetnih akcija i posebne novčane doplate.
- (7) Prioritetne akcije mogu biti kumulativne, participativne i participativno-kumulativne.
- (8) Kumulativna prioritetna akcija daje prioritetno pravo na isplatu svih još neisplaćenih dividendi pre nego što se imaocima običnih akcija u skladu s odlukom o izdavanju akcija isplate bilo kakve dividende.
- (9) Participativne prioritetne akcije daju pravo, pored utvrđene prioritetne dividende, i na isplatu dividendi koje pripadaju imaocima običnih akcija u skladu s odlukom o izdavanju.
- (10) Akcije s istim pravima čine jednu klasu (obične akcije, prioritetne akcije, akcije s pravom glasa i akcije bez prava glasa).

14.2. Pravo glasa

Član 221.

(1) Svaka akcija daje pravo glasa srazmerno nominalnoj vrednosti.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, bez prava glasa mogu se izdavati samo prioritetne akcije, s tim da njihova nominalna vrednost ne može biti veća od 49% od osnovnog kapitala akcionarskog društva.

(3) Zabranjeno je i izdavanje akcija koje bi uz isti nominalni iznos davale različit broj glasova.

(4) Statutom se može utvrditi najveći broj glasova svakog akcionara, bez obzira na nominalnu vrednost akcija koje poseduje, pod uslovom da to važi za sve akcionare koji poseduju akcije s pravom glasa.

(5) Statutom se može usloviti učešće akcionara u odlučivanju skupštine posedovanjem određenog broja, odnosno nominalne vrednosti akcija, s mogućnošću udruživanja akcionara.

14.3. Odluka o izdavanju i izdavanje (štampanje) akcija

Član 222.

(1) Odluka o izdavanju akcija akcionarskog društva, koju donose osnivači, odnosno skupština društva, sadrži elemente i delove utvrđene saveznim zakonom kojim se uređuju hartije od vrednosti.

(2) Akcionarsko društvo izdaje (štampa) akcije samo ako je to predviđeno statutom i na zahtev akcionara na njegov trošak.

15. Pravni odnosi društva i akcionara

15.1. Načelo ravnopravnosti

Član 223.

Akcionari s akcijama iste vrste i klase, jednake nominalne vrednosti ravnopravni su.

15.2. Uplata uloga

Član 224.

(1) Akcionar je obavezan da uplati nominalni ili viši emisioni iznos upisanih akcija na račun akcionarskog društva ili da preda društvu uloge u stvarima i pravima, u skladu s ovim zakonom, ugovorom o osnivanju i statutom.

(2) Uprava akcionarskog društva može, u skladu sa statutom, akcionarima iz stava 1. ovog člana ostaviti naknadni rok za uplatu, odnosno unošenje uloga.

(3) Ako akcionar zakasni s uplatom, odnosno unošenjem dospelog uloga, odgovara akcionarskom društvu u skladu s ovim zakonom, odnosno statutom.

(4) Akcionar ne može svoje potraživanje prema akcionarskom društvu prebijati za uplate akcija, niti može za uloge u stvarima i pravima vršiti pravo zaloge i zadržanja.

(5) Akcionarsko društvo ne može, sa dejstvom prema trećim licima, osloboditi akcionara obaveze uplate i unošenja uloga u imovinu društva, niti može te obaveze odložiti ili smanjiti.

15.3. Lišenje prava iz akcija (isključenje akcionara)

Član 225.

(1) Ako akcionar i u ostavljenom naknadnom roku kasni s uplatom ili unošenjem uloga, uprava akcionarskog društva može mu oduzeti privremenu akciju (isključenje akcionara).

(2) Isključeni akcionar odgovara akcionarskom društvu za neuplaćeni iznos odnosno neuneti ulog i prouzrokovanu štetu ako društvo ne dobije taj iznos prodajom akcije na berzi ili javnoj licitaciji, odnosno ako se ne naplati od njegovih prethodnika upisanih u knjigu akcionara u slučaju prenosa privremene akcije na drugo lice.

(3) Prethodnici isključenog akcionara iz stava 2. ovog člana i isključeni akcionari odgovaraju solidarno u roku od tri godine od dana upisa prenosa akcija u knjigu akcionara ili isključenja.

15.4. Zabrana oslobađanja plaćanja

Član 226.

(1) U slučaju prenosa privremene akcije ili isključenja akcionara, akcionari i njihovi prethodnici ne mogu biti oslobođeni obaveza plaćanja uloga, osim u slučaju smanjenja osnovnog kapitala u skladu s ovim zakonom.

(2) Ako zaostala uplata nije naplaćena u roku određenom statutom, akcionarsko društvo može smanjiti osnovni kapital za nominalni iznos neuplaćene akcije, uz prestanak njenog važenja. Ako to smanjenje prelazi 5% osnovnog kapitala, postupiće se po odredbama ovog zakona o smanjenju osnovnog kapitala.

15.5. Zabrana vraćanja uloga

Član 227.

Ulozi se ne mogu vratiti akcionarima, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

15.6. Druge obaveze akcionara

Član 228.

(1) Statutom se mogu utvrditi i posebne obaveze akcionara ako je za prenos akcija potrebna saglasnost akcionarskog društva ili ako je ustanovljeno pravo preče kupovine akcija od strane društva, odnosno akcionara, srazmerno nominalnoj vrednosti akcija koje poseduju (akcionarsko društvo čije se akcije ne kupuju i ne prodaju na berzi). Te obaveze akcionara označavaju se na akcijama ili privremenim akcijama.

(2) Statutom se može utvrditi i obaveza akcionara koji ulaže stvari i prava da svoje akcije deponuje u akcionarskom društvu za vreme za koje je po ovom zakonu odgovoran društvu (vezane akcije).

(3) Statutom se može utvrditi i obaveza članova uprave akcionarskog društva da poseduju određeni broj akcija društva i da ih deponuju u društvu dok im traje svojstvo člana uprave (garancijske akcije).

15.7. Raspodela dobiti

Član 229.

(1) Akcionar ima pravo na udeo u godišnjoj dobiti koju skupština odredi za deobu (dividenda).

(2) Statutom se može utvrditi i plaćanje dividendi tokom poslovne godine (međuidividenda), uz odobrenje nadzornog odbora, s tim da iznos za isplatu međuidividende ne prelazi 50% dobiti iz prethodne godine.

(3) Dobit se deli srazmerno nominalnoj vrednosti akcija.

(4) Ako akcije nisu uplaćene, dobit se deli srazmerno izvršenoj uplati, prema vremenu uplata izvršenih u toku poslovne godine.

(5) Skupština može odlučiti da se dobit ne deli akcionarima, ili da se ne deli akcionarima koji imaju određenu klasu akcija, već da se upotrebi za druge namene.

15.8. Vraćanje zabranjenih plaćanja

Član 230.

(1) Akcionar akcionarskog društva dužan je da vrati društvu uloge i dividende koje mu je društvo isplatilo suprotno odredbama ovog zakona.

(2) Potraživanja akcionarskog društva iz stava 1. ovog člana mogu ostvarivati i njegovi poverioci ako im društvo ne izmiruje obaveze, kao i akcionari u skladu s ovim zakonom, a u slučaju stečaja - i stečajni upravnik.

(3) Zastarelost potraživanja iz st. 1. i 2. ovog člana teče od dana izvršenja nezakonitih isplata.

15.9. Plaćanja za dodatne usluge

Član 231.

Za dodatne usluge akcionarskom društvu koje su akcionari po statutu dužni da izvrše, isplaćena naknada ne može preći vrednost usluga.

15.10. Upis u knjigu akcionara i pravo uvida

Član 232.

(1) Akcija se upisuje u knjigu akcionara.

(2) Kod akcija na ime akcionarom se u odnosu prema akcionarskom društvu smatra onaj ko je kao akcionar upisan u knjigu akcionara.

(3) Svaki akcionar ima pravo uvida u knjigu akcionara.

(4) Odredbe st. 1. do 3. ovog člana primenjuju se i na privremene akcije.

15.11. Ograničenje prenosa akcija na ime

Član 233.

(1) Prenos akcija na ime akcionarskog društva čije se akcije ne prodaju i ne kupuju na berzi statutom se može usloviti saglasnošću uprave ili pravom preče kupovine od ostalih akcionara ili društva.

(2) Odredba stava 1. ovog člana primenjuje se i na privremene akcije.

15.12. Akcije s više vlasnika

Član 234.

(1) Više lica mogu biti vlasnici jedne akcije.

(2) Vlasnici iz stava 1. ovog člana čine prema akcionarskom društvu jednog akcionara i svoja prava vrše preko zajedničkog punomoćnika, a za obaveze koje terete akcionare odgovaraju solidarno.

(3) U knjigu akcionara upisuju se akcije iz stava 1. ovog člana i ime zajedničkog punomoćnika.

15.13. Amortizacija akcija na ime

Član 235.

(1) Ako se akcija na ime ili privremena akcija uništi ili nestane, može se oglasiti nevažećom i izdati nova akcija, u skladu sa saveznim zakonom kojim se uređuju hartije od vrednosti.

(2) Ako kuponi za dividende glase na ime, oglašavanjem akcije ili privremene akcije nevažećom prestaje i zahtev iz kupona za dividende koje još nisu utvrđene.

15.14. Oglašavanje akcija nevažećim

Član 236.

(1) Ako je sadržaj akcije postao netačan zbog statusnih promena akcionarskog društva, kao i u drugim slučajevima, društvo može da oglasi akcije nevažećim i da postojećim akcionarima izda (štampa) nove akcije u zamenu za postojeće.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana akcionarsko društvo javnim pozivom, koje objavljuje dva puta u razmaku od 30 dana, poziva akcionare na podnošenje akcija, uz upozorenje da će nepredate akcije biti oglašene nevažećim i poništene.

(3) Predate akcije akcionarsko društvo poništava uz izdavanje novih a nepredate akcije oglašava nevažećim i poništava uz dozvolu suda.

15.15. Zamena oštećenih akcija i spajanje i deljenje akcija

Član 237.

(1) Ako je akcija ili privremena akcija toliko oštećena da više nije primerena za promet, a njen sadržaj je još čitljiv, njen imalac može zahtevati da mu akcionarsko društvo, na njegov trošak, izda novu akciju, uz povraćaj i poništaj stare akcije.

(2) Akcije i privremene akcije mogu se, na zahtev i o trošku imalaca, spojiti u jednu akciju ili više akcija, odnosno podeliti na više akcija, s tim da nominalna vrednost novih izdatih akcija ne bude manja od nominalne vrednosti akcija određene serije. Akcije koje se spajaju ili dele predaju se akcionarskom društvu i poništavaju.

16. Povlačenje i poništaj akcija

Član 238.

(1) Statutom akcionarskog društva mogu se predvideti slučajevi kad društvo može povući i poništiti izdate akcije.

(2) Povlačenje akcija moguće je samo ako je bilo predviđeno statutom pre upisa akcija (prinudno povlačenje akcija).

(3) Odluku o smanjenju osnovnog kapitala u slučaju iz stava 1. ovog člana donosi skupština akcionara.

(4) Izuzetno od odredaba st. 1. i 2. ovog člana, akcionarsko društvo može, saglasnošću akcionara, odnosno akcionara određene klase akcija, čije se akcije povlače, povući akcije i kad to nije bilo predviđeno statutom.

(5) Povlačenjem akcija ne sme se povrediti princip ravnopravnosti akcionara.

(6) Povlačenje akcija ne može se izvršiti suprotno odredbama ovog zakona o očuvanju i smanjenju osnovnog kapitala.

17. Sticanje i režim sopstvenih akcija

17.1. Zabrana upisa sopstvenih akcija

Član 239.

(1) Akcionarsko društvo ne može upisivati sopstvene akcije.

(2) Zavisno društvo i društvo koje je u vlasništvu drugog društva ne može upisivati akcije matičnog društva, odnosno tog društva iznad iznosa utvrđenih ovim zakonom.

(3) Ako je treće lice prilikom osnivanja ili povećanja osnovnog kapitala, suprotno odredbama ovog zakona, preuzelo akcije za račun akcionarskog društva iz st. 1. i 2. ovog člana, smatra se da ih je preuzelo za svoj račun, s tim da to lice ne stiče nikakva prava dok ne preuzme akcije za svoj račun.

17.2. Direktno sticanje sopstvenih akcija

Član 240.

- (1) Akcionarsko društvo može sticati sopstvene akcije samo:
- 1) ako je sticanje akcija neophodno da bi se sprečila znatna šteta za društvo;
 - 2) ako akcije treba da se ponude za otkup zaposlenima u društvu, drugim zainteresovanim licima ili povezanim društvima;
 - 3) ako je sticanje akcija besplatno;
 - 4) na osnovu pravnog sledbeništva.
- (2) Ukupni nominalni iznos akcija stečenih za namene iz tač. 1. i 2. stava 1. ovog člana ne može biti veći od 10% osnovnog kapitala.
- (3) Sopstvene akcije mogu se sticati samo ako je uplaćen njihov celokupan nominalni ili viši emisioni iznos.
- (4) Akcionarsko društvo je obavezno da akcije otkupljene u smislu tač. 1. i 2. stava 1. ovog člana otuđi u roku od godinu dana od dana sticanja, odnosno da akcije iz tačke 2. stava 1. ovog člana ponudi zaposlenima na otkup u roku od godinu dana od dana sticanja, kao i da akcije stečene u skladu sa tač. 3. i 4. stava 1. ovog člana otuđi u roku od tri godine od dana sticanja.
- (5) Ako se sopstvene akcije ne otuđe u skladu sa odredbama stava 4. ovog člana, akcionarsko društvo je obavezno da ih u skladu s odredbama ovog zakona povuče i poništi.
- (6) Sopstvene akcije ne daju akcionarskom društvu druga prava.

17.3. Sticanje sopstvenih akcija preko trećeg lica

Član 241.

- (1) Lice koje posluje u svoje ime, a za račun akcionarskog društva, može sticati akcije društva pod istim uslovima pod kojima, u skladu sa članom 240. ovog zakona, društvo stiče sopstvene akcije.
- (2) Odredba stava 1. ovog člana primenjuje se u slučaju ako akcije matičnog društva stiče zavisno društvo ili društvo u kome drugo društvo ima većinski akcijski kapital, kao i ako te akcije stiče treće lice koje posluje u svoje ime, a za račun zavisnog društva, odnosno društva u kome drugo društvo ima većinski akcijski kapital.
- (3) Treće lice iz st. 1. i 2. ovog člana dužno je da akcije prenese u svojinu akcionarskog društva za čiji račun ih je steklo, uz naknadu protivvrednosti.

17.4. Uzimanje sopstvenih akcija u zalogu

Član 242.

- (1) Odredbe ovog zakona o direktnom sticanju sopstvenih akcija, odnosno preko trećeg lica shodno se primenjuju i na uzimanje sopstvenih akcija u zalogu.
- (2) Uzimanje sopstvenih akcija u zalogu suprotno odredbi stava 1. ovog člana ništavo je.

17.5. Posebno pravilo za jednočlano društvo

Član 243.

- (1) Jednočlano akcionarsko društvo ne može sopstvene akcije otkupiti, ni povlačiti, niti uzimati u zalogu.
- (2) Jednočlano akcionarsko društvo može sticati sopstvene akcije besplatno i na osnovu pravnog sledbeništva.

18. Pravni režim pojedinih poslova

18.1. Ništavi poslovi

Član 244.

(1) Pravni posao čiji je predmet davanje avansa ili kredita, odnosno obezbeđenje avansa ili kredita od strane akcionarskog društva radi sticanja akcija društva ništav je.

(2) Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na pravne poslove finansijskih organizacija, kao ni na sticanje sopstvenih akcija akcionarskog društva radi njihove prodaje zaposlenima u društvu ili zaposlenima u povezanim društvima, ako društvo raspolaže rezervama koji mogu služiti za ove namene.

(3) Pravni posao između akcionarskog društva i trećeg lica po kome bi to lice imalo pravo da stiče akcije društva za račun društva ili zavisnog društva ili društva u kome drugo društvo ima većinski akcijski kapital ništav je ako društvo stekne akcije u suprotnosti s odredbama ovog zakona.

18.2. Konverzija kredita u osnovni kapital

Član 245.

(1) Ako je akcionar dao akcionarskom društvu kredit pod uslovima nepovoljnijim od uobičajenih uslova, ne može od društva zahtevati povraćaj kredita u stečajnom postupku ili u postupku prinudnog poravnanja.

(2) Ako je treće lice, u slučaju iz stava 1. ovog člana, umesto nekog od akcionara dalo kredit, a akcionar mu je dao obezbeđenje za vraćanje kredita, to lice može u stečaju ili u postupku prinudnog poravnanja zahtevati samo isplatu za iznos koji nije dobilo na ime obezbeđenja za vraćanje kredita.

(3) Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se i na druge pravne poslove akcionara ili trećeg lica ako ti pravni poslovi predstavljaju obezbeđenje kredita.

18.3. Vraćanje kredita pre otvaranja stečaja

Član 246.

(1) Ako je akcionarsko društvo, u slučajevima iz člana 245. ovog zakona, vratilo kredit u poslednjoj godini pre otvaranja stečaja, akcionar koji je primio isplatu kredita, odnosno koji je dao obezbeđenje mora društvu naknaditi vraćeni iznos kredita. Obaveza akcionara postoji samo do vrednosti obezbeđenja u vreme vraćanja kredita, a prestaje ako su predmeti koji su poveriocu služili kao obezbeđenje stavljeni na raspolaganje društvu radi namirenja.

(2) Odredba stava 1. ovog člana primenjuje se i na druge pravne poslove akcionara ili trećeg lica ako ti pravni poslovi predstavljaju obezbeđenje kredita.

19. Zamenljive i participativne obveznice

Član 247.

(1) Obveznice čijim se imaocima garantuje pravo na pretvaranje u akcije ili pravo preče kupovine akcija (zamenljive obveznice) i obveznice čijim se imaocima prava vezuju i za dividende akcionara (participativne obveznice) izdaju se na osnovu odluke skupštine.

(2) Skupština može ovlastiti upravu za izdavanje obveznica iz stava 1. ovog člana najduže na pet godina. Odluku o izdavanju obveznica iz stava 1. ovog člana uprava prijavljuje sudu koji vodi registar, radi upisa i objavljivanja.

(3) Participativne obveznice mogu davati prioritetno pravo na učešće u dobiti, kao i prioritetne participativne akcije.

(4) Akcionari akcionarskog društva imaju pravo preče kupovine zamenljivih obveznica i participativnih obveznica, shodno pravu preče kupovine akcionara na nove akcije.

20. Organi akcionarskog društva

Član 248.

(1) Organi akcionarskog društva koje se osniva bez upućivanja javnog poziva za upis i uplatu akcija su skupština i direktor, a u slučajevima propisanim ovim zakonom - upravni odbor i nadzorni odbor.

(2) Organi akcionarskog društva koje se osniva upućivanjem javnog poziva za upis i uplatu akcija su skupština, upravni odbor i direktor, a u slučajevima propisanim ovim zakonom - i nadzorni odbor.

(3) Poslove skupštine i direktora u jednočlanom akcionarskom društvu obavlja vlasnik, ako odlukom o osnivanju nije drukčije određeno.

(4) U jednočlanom akcionarskom društvu odluke koje se donose u vršenju funkcija upravljanja društvom upisuju se u knjigu odluka.

(5) Odluke iz stava 4. ovog člana koje nisu upisane u knjigu odluka ne proizvode pravno dejstvo.

(6) U knjigu odluka iz stava 4. ovog člana upisuju se:

1) odluke o usvajanju godišnjih računovodstvenih iskaza i izveštaja o poslovanju;

2) odluke o raspodeli dobiti i pokriću gubitaka;

3) odluke o povećanju i smanjenju osnovnog kapitala;

4) investicione odluke;

5) odluke o statusnim promenama, promeni oblika i prestanku akcionarskog društva;

6) druge odluke značajne za vršenje funkcija upravljanja društvom.

(7) Knjiga odluka vodi se uredno. Podaci upisani u knjigu odluka ne smeju se menjati niti brisati.

21. Skupština akcionara

21.1. Delokrug

Član 249.

(1) Skupština akcionara, pored delokruga iz člana 61. ovog zakona, odlučuje i o:

1) promeni prava vezanih za pojedine klase i vrste akcija;

2) ostvarivanju zahteva akcionarskog društva prema članovima uprave, nadzornog odbora ili akcionarima u vezi s naknadom štete nastale pri osnivanju društva ili vođenju poslova;

3) zastupanju društva u sudskim postupcima protiv članova uprave.

(2) O pitanjima iz delokruga upravnog odbora skupština može odlučivati samo na njegov zahtev.

21.2. Sazivanje skupštine

Član 250.

(1) Skupština se saziva najmanje jedanput godišnje (redovna).

(2) Skupštinu saziva upravni odbor, a u slučajevima utvrđenim ovim zakonom - i nadzorni odbor i akcionari.

(3) Sazivanje skupštine objavljuje se najmanje 21 dan pre održavanja, na način određen statutom.

(4) Akcionari s akcijama na ime i akcionari koji su dali akcije na čuvanje kod akcionarskog društva pozivaju se na skupštinu i posebnim pozivom.

(5) Statutom akcionarskog društva može se utvrditi da se učešće na skupštini i ostvarivanje prava glasa akcionara iz stava 4. ovog člana može usloviti prijavom najmanje tri dana pre održavanja skupštine i dospevanjem akcija, odnosno potvrda na donosioca.

21.3. Zaštita prava manjinskih akcionara

Član 251.

(1) Akcionari koji imaju ili predstavljaju najmanje desetinu osnovnog kapitala ili statutom određeni manji deo mogu od upravnog odbora zahtevati sazivanje skupštine, uz navođenje razloga za sazivanje skupštine i pitanja o kojima bi skupština trebalo da odlučuje.

(2) Ako upravni odbor, po pismenom zahtevu akcionara iz stava 1. ovog člana, ne sazove skupštinu u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva, skupštinu mogu sazvati ti akcionari.

(3) Ako se skupština ne sastane u roku od 15 dana po zahtevu iz st. 1. i 2. ovog člana, u daljem roku od 15 dana skupštinu može sazvati nadzorni odbor.

(4) Na sazivanje skupštine iz st. 2. i 3. ovog člana shodno se primenjuju odredbe člana 250. ovog zakona.

(5) Ako se skupština ne održi ni po zahtevu iz stava 3. ovog člana, akcionarsko društvo akcionarima iz stava 1. ovog člana otkupiće akcije, na njihov zahtev, u skladu s odredbama ovog zakona.

21.4. Dnevni red

Član 252.

(1) Dnevni red skupštine objavljuje se istovremeno sa sazivanjem skupštine, na način utvrđen statutom.

(2) Za svaku tačku dnevnog reda o kojoj skupština odlučuje, uz objavljeni dnevni red prilažu se predlozi odluka.

(3) Ako skupština odlučuje o izmeni statuta, u objavljenom dnevnom redu naznačuje se mesto gde se nalazi tekst statuta koji se menja.

(4) Na pitanje akcionara u vezi s dnevnim redom, postavljeno u pismenom obliku najmanje osam dana pre održavanja skupštine, uprava akcionarskog društva obavezna je da akcionaru da pismeni odgovor, u skladu s poslovníkom o radu skupštine.

(5) Akcionar koji ima ili predstavlja najmanje desetinu osnovnog kapitala ili statutom određen manji deo, u roku od osam dana od dana sazivanja skupštine može od upravnog odbora pismeno zahtevati da uvrsti određeno pitanje u dnevni red skupštine, uz navođenje razloga.

(6) Ako upravni odbor ne postupi po zahtevu akcionara iz stava 5. ovog člana i u roku od osam dana od dana prijema zahteva to ne objavi na isti način kao i oglas o sazivanju skupštine, na zahtev akcionara učiniće to nadzorni odbor, u roku od tri dana od dana podnošenja zahteva nadzornom odboru, a ako on nije obrazovan ili ako ne uvrsti to pitanje u dnevni red, to može učiniti skupština na zahtev akcionara iz stava 5. ovog člana.

(7) Skupština se može održati i bez propisanog sazivanja i objavljivanja dnevnog reda ako joj prisustvuju svi akcionari s pravom glasa i ako se ni jedan akcionar tome ne protivi.

21.5. Posebna obaveštenja

Član 253.

(1) Uprava, u roku od osam dana od dana objavljivanja saziva skupštine, obaveštava o tome lica koja zastupaju akcionare, kao i udruženja akcionara koji su na poslednjoj sednici skupštine ostvarivali glasačka prava za akcionare ili su zahtevali izveštaj o sazivu skupštine, kao i članove nadzornog odbora.

(2) Lice koje zastupa akcionare (punomoćnik, depozitar akcija) bez odlaganja obaveštava o tome upravu akcionarskog društva.

(3) Ako lice koje zastupa akcionare na sednici skupštine ostvaruje pravo glasa za akcionare, saopštava akcionarima svoje predloge za ostvarivanje glasačkog prava po pojedinim tačkama dnevnog reda, pri čemu je dužno da postupa u interesu akcionara. Ako akcionari licu koje ih zastupa ne daju uputstva za ostvarivanje

glasačkog prava, to lice će glasačko pravo po pojedinim tačkama dnevnog reda ostvarivati vodeći računa o interesu akcionara.

(4) Odredba stava 3. ovog člana primenjuje se i na udruženja akcionara na koja su akcionari ugovorom u pismenoj formi preneli ostvarenje svih ili određenih glasačkih prava po svojim akcijama.

21.6. Spisak učesnika

Član 254.

(1) Na sednici skupštine sastavlja se spisak prisutnih i zastupanih akcionara i njihovih punomoćnika, uz naznačenje nominalne vrednosti i klase akcija, kao i broja glasova koji im na osnovu tih akcija pripadaju.

(2) Spisak se sastavlja na osnovu podnesenih akcija ili potvrda o njima, odnosno na osnovu ovlašćenja.

(3) Ako je licu koje zastupa akcionare, odnosno udruženju akcionara dato ovlašćenje za ostvarivanje prava glasa, u spisku se naznačava nominalna vrednost i klasa akcija za koje su dobili ovlašćenje.

(4) Spisak učesnika daje se na uvid prisutnim akcionarima i njihovim zastupnicima pre glasanja.

21.7. Zapisnik

Član 255.

(1) U zapisniku se navodi naročito: mesto i dan održavanja skupštine, dnevni red, lično ime zapisničara, rezultat glasanja, konstatacija predsedavajućeg o donošenju odluke i izdvojena mišljenja pojedinih akcionara.

(2) Svaka odluka skupštine unosi se u zapisnik.

(3) Uz zapisnik se prilažu spisak učesnika i dokazi o sazivanju skupštine.

(4) Zapisnik potpisuju predsedavajući skupštine i zapisničar.

(5) Akcionari i druga lica koja imaju pravni interes imaju pravo pregleda zapisnika na način utvrđen poslovníkom o radu skupštine.

21.8. Kvorum i odlučivanje

Član 256.

(1) Skupština može odlučivati ako su prisutni ili su predstavljeni akcionari koji imaju više od polovine ukupnog broja glasova.

(2) Ako se skupština nije mogla održati zbog nedostatka kvoruma iz stava 1. ovog člana, ponovo se saziva s istim dnevnim redom, na način određen statutom.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana, skupština može odlučivati ako su prisutni akcionari s više od trećine ukupnog broja glasova, ako statutom nije drukčije određeno.

(4) O izmenama statuta skupština odlučuje većinom od ukupnog broja glasova akcionara s pravom glasa, ako statutom nije drukčije određeno.

(5) Skupština odlučuje tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara o povećanju i smanjenju osnovnog kapitala, statusnim promenama, izboru i opozivu članova upravnog odbora, predsednika i članova nadzornog odbora, revizora i likvidatora, promeni oblika i prestanku akcionarskog društva i raspodeli dobiti, ako statutom nije predviđeno da se te odluke donose drugom većinom.

(6) O drugim pitanjima iz svog delokruga skupština odlučuje većinom glasova prisutnih akcionara, ako ovim zakonom ili statutom nije drukčije određeno.

(7) Za punovažnost odluke kojom se akcionarima nalažu dodatne obaveze, odnosno smanjuju prava utvrđena u skladu s ovim zakonom, statutom i odlukom o izdavanju akcija potrebna je saglasnost akcionara na koje se ta odluka odnosi, osim ako ovim zakonom nije drukčije napisano.

(8) Odredba stava 7. ovog člana primenjuje se i na donošenje odluke o ograničenju prenosa akcija na ime ili privremenih akcija ako to ograničenje nije predviđeno statutom, odnosno odlukom o njihovom izdavanju.

21.9. Način glasanja

Član 257.

- (1) Skupština, po pravilu, odlučuje javnim glasanjem.
- (2) Skupština može odlučivati tajnim glasanjem o izboru i opozivu članova organa akcionarskog društva i o pojedinim pitanjima kad to zahtevaju akcionari s najmanje desetinom osnovnog kapitala društva.

21.10. Pravo glasa

Član 258.

- (1) Akcionar pravo glasa ostvaruje lično ili preko punomoćnika.
- (2) Ako akcionar pravo glasa ostvaruje preko punomoćnika, punomoćnik ne može biti član uprave, izvršnog odbora direktora i nadzornog odbora.
- (3) Punomoćje se, po pravilu, daje za jednu skupštinu, a važi i za ponovnu skupštinu.
- (4) Odsutni akcionar može glasati i pismeno, na način utvrđen statutom.
- (5) Pravo glasa po akcijama datim na plodouživanje, zalogu ili čuvanje ima akcionar, a plodouživalac, založni poverilac ili čuvar - samo na osnovu posebnog ovlašćenja akcionara.
- (6) Način ostvarivanja prava glasa bliže se uređuje poslovnikom o radu skupštine.

21.11. Isključenje prava glasa

Član 259.

- Akcionar ne može glasati u skupštini kad se odlučuje:
- 1) o oslobađanju od obaveza i odgovornosti tog akcionara;
 - 2) o priznavanju pogodnosti akcionara na račun akcionarskog društva;
 - 3) o utvrđivanju zahteva koje društvo ima u odnosu na tog akcionara;
 - 4) o pokretanju ili odustajanju od spora protiv tog akcionara;
 - 5) u drugim slučajevima kad taj akcionar ima interes protivan interesu društva (klauzula konfliktnosti interesa).

21.12. Prioritetne akcije bez prava glasa i specijalna skupština

Član 260.

- (1) Prioritetne akcije bez prava glasa obezbeđuju sva druga prava koja ima akcionar.
- (2) Ako prioriteta dividenda nije u celini isplaćena u roku od dve godine od statutom utvrđenog roka za isplatu dividende, akcionari imaju pravo glasa dok se taj iznos ne isplati.
- (3) Za punovažnost odluke skupštine o ograničenju, smanjenju ili ukidanju prioriteta prava potrebna je saglasnost akcionara.
- (4) Saglasnost iz stava 3. ovog člana akcionari s prioriteta akcijama daju na zasedanju kome prisustvuju akcionari koji poseduju više od polovine nominalne vrednosti prioriteta akcija (specijalna skupština). Sazivanje i odlučivanje specijalna skupštine utvrđuje se statutom.
- (5) Ako je prioriteta pravo u raspodeli dobiti ukinuto u skladu s odredbama ovog člana, prioriteta akcije obezbeđuju pravo glasa.

22. Upravni odbor i direktor (uprava)

22.1. Izbor i sastav upravnog odbora

Član 261.

- (1) Upravni odbor se sastoji od najmanje tri člana.
- (2) Članovi upravnog odbora mogu se birati iz reda akcionara akcionarskog društva i zaposlenih u društvu, kao i iz reda lica izvan društva.
- (3) Statutom akcionarskog društva može se predvideti da akcionari društva koji imaju manjinski udeo u društvu mogu imati člana upravnog odbora.
- (4) Član upravnog odbora iz stava 3. ovog člana ulazi u broj članova koje bira skupština društva.

22.2. Zamenici i kooptiranje

Član 262.

- (1) Statutom akcionarskog društva može se predvideti postojanje zamenika članova upravnog odbora.
- (2) Ako između dve skupštine mesto člana upravnog odbora ostane upražnjeno, a statutom akcionarskog društva nije predviđeno postojanje zamenika, upravni odbor može izvršiti kooptiranje, ali ne više od trećine članova.
- (3) Odredbe ovog zakona koje se odnose na članove upravnog odbora shodno se primenjuju i na zamenike članova upravnog odbora.

22.3. Opoziv

Član 263.

- (1) Skupština akcionarskog društva može opozvati člana upravnog odbora pod uslovima utvrđenim statutom.
- (2) Član upravnog odbora koji je opozvan bez osnovanog razloga ima pravo na naknadu štete u skladu sa ugovorom.

22.4. Odlučivanje

Član 264.

- (1) Upravni odbor odlučuje ako je prisutno više od polovine članova.
- (2) Upravni odbor donosi odluke većinom glasova prisutnih članova, ako statutom nije drukčije predviđeno.
- (3) U slučaju jednake podele glasova, glas predsednika je odlučujući, ako statutom nije drukčije predviđeno.
- (4) Donošenje odluka upravnog odbora pismeno, telefonski, telegrafski ili korišćenjem drugih tehničkih sredstava, na način utvrđen statutom, dozvoljeno je ako se tome ne protivi nijedan član upravnog odbora.
- (5) Odredbe člana 259. ovog zakona o isključenju prava glasa akcionara u skupštini shodno se primenjuju i na isključenje prava glasa člana upravnog odbora prilikom odlučivanja u upravnom odboru.

22.5. Delokrug direktora

Član 265.

Pored poslova iz člana 63. ovog zakona, direktor obavlja i druge poslove koji saveznim zakonom, statutom ili drugim opštim aktima akcionarskog društva nisu stavljeni u delokrug drugih organa društva.

22.6. Poveravanje ovlašćenja

Član 266.

(1) Statutom akcionarskog društva može se predvideti da upravni odbor može obavljanje određenih poslova iz svog delokruga poveriti direktoru, odnosno predsedniku upravnog odbora.

(2) Pravo na obavljanje poslova iz stava 1. ovog člana može se opozvati u svako doba.

(3) Direktor, odnosno predsednik upravnog odbora je obavezan da u roku utvrđenom statutom podnosi upravnom odboru izveštaj o obavljanju poslova iz stava 1. ovog člana.

22.7. Izvršni odbor direktora

Član 267.

(1) Statutom akcionarskog društva može se predvideti postojanje izvršnog odbora direktora.

(2) Izvršni odbor direktora je pomoćni i izvršni organ direktora.

(3) Članovi izvršnog odbora direktora postavljaju se i razrešavaju na način utvrđen statutom.

(4) Članovi izvršnog odbora direktora akcionarskog društva mogu biti izabrani za članove upravnog odbora, s tim što broj tih članova ne može preći trećinu članova upravnog odbora.

22.8. Dominacija interesa društva

Član 268.

Članovi uprave i izvršnog odbora direktora vrše svoje funkcije u interesu akcionarskog društva i u vođenju poslova postupaju s pažnjom dobrog privrednika.

22.9. Stimulacija članova uprave

Član 269.

(1) Statutom se može utvrditi da se članovima uprave za njihov rad obezbedi stimulatívna naknada.

(2) Stimulatívna naknada isplaćuje se u skladu s odlukom skupštine.

22.10. Načelo za primanje članova uprave

Član 270.

Pri određivanju primanja članova uprave (zarada, naknade troškova i druga plaćanja), skupština vodi računa o tome da ta primanja budu u srazmeri sa zadacima članova uprave i finansijskim stanjem akcionarskog društva.

22.11. Smanjenje i povraćaj isplaćenih primanja

Član 271.

(1) Ako se posle određivanja primanja članova uprave pogorša finansijsko stanje akcionarskog društva, skupština ima pravo da smanji ranije utvrđena primanja.

(2) U slučaju stečaja akcionarskog društva, članovi uprave, na zahtev akcionara i poverilaca društva, dužni su da vrate primanja po osnovu stimulatívne naknade isplaćene u poslednjoj godini.

22.12. Posebna odgovornost članova uprave

Član 272.

(1) Članovi uprave dužni su da akcionarskom društvu naknade štetu ako su suprotno ovom zakonu:

- 1) vratili uloge akcionarima;
- 2) platili kamate ili dividende akcionarima;
- 3) upisivali, sticali, uzimali u zalog ili povlačili sopstvene akcije društva ili drugog društva;
- 4) izdavali akcije pre ukupnog plaćanja nominalnog ili višeg emisionog iznosa;
- 5) podelili imovinu društva;
- 6) izvršili plaćanje kad nastane platežna nesposobnost društva ili njegova prezaduženost;
- 7) izdali akcije kod uslovnog povećanja kapitala u suprotnosti s određenom namenom ili pre ukupnog plaćanja njihove protivvrednosti.

(2) Zahteve akcionarskog društva za naknadu štete prema članovima uprave mogu da ostvaruju i poverioci društva ako ih društvo ne može isplatiti, kao i akcionari, u skladu s ovim zakonom.

22.13. Ugovor sa članom uprave

Član 273.

Pored prava i obaveza koje član uprave akcionarskog društva ima po ovom zakonu, druga prava i obaveze mogu se odrediti ugovorom između člana uprave i društva, u skladu sa statutom.

23. Nadzorni odbor

23.1. Sastav i izbor

Član 274.

(1) Nadzorni odbor sastoji se najmanje od tri člana.

(2) Članove nadzornog odbora bira skupština iz reda akcionara akcionarskog društva i drugih lica izvan društva, osim članova koji su predstavnici zaposlenih u skladu s ovim zakonom.

(3) Statutom društva može se predvideti i postojanje zamenika člana nadzornog odbora.

23.2. Odlučivanje

Član 275.

(1) Nadzorni odbor može odlučivati ako na sednici prisustvuje najmanje dve trećine članova, a odluke donosi većinom glasova prisutnih članova.

(2) Donošenje odluke nadzornog odbora pismeno, telefonski, telegrafski ili korišćenjem drugih tehničkih sredstava, na način utvrđen statutom, dozvoljeno je ako se tome ne protivi nijedan član nadzornog odbora.

23.3. Opoziv

Član 276.

Na opoziv člana nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe člana 263. ovog zakona koje se odnose na opoziv člana upravnog odbora akcionarskog društva.

23.4. Ostvarivanje delokruga

Član 277.

Poslove iz svog delokruga nadzorni odbor obavlja na sopstvenu inicijativu ili na zahtev akcionara s najmanje desetinom osnovnog kapitala akcionarskog društva, kao i na zahtev poverilaca društva čija potraživanja iznose najmanje desetinu osnovnog kapitala.

23.5. Poseban delokrug

Član 278.

(1) Članovi nadzornog odbora mogu prisustvovati skupštini i učestvovati u raspravi na skupštini akcionara bez prava glasa.

(2) Nadzorni odbor je obavezan da sazove skupštinu akcionara u slučajevima utvrđenim ovim zakonom, odnosno statutom.

(3) U poslovima koji se zaključuju s članovima uprave i izvršnog odbora direktora, kao i u sporovima koji se vode protiv člana uprave i izvršnog odbora direktora akcionarsko društvo zastupa imenovani član nadzornog odbora.

(4) Nadzorni odbor ima pravo pregleda poslovnih knjiga i dokumentacije društva, na način utvrđen statutom.

23.6. Kontrola zakonitosti rada uprave

Član 279.

(1) Akcionar koji ima ili predstavlja najmanje desetinu osnovnog kapitala ili statutom određeni manji deo može pismeno zahtevati od nadzornog odbora da izvrši kontrolu zakonitosti rada uprave, uz navođenje razloga.

(2) Ako nadzorni odbor ne postupi po zahtevu iz stava 1. ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema zahteva, akcionar iz stava 1. ovog člana može se, po isteku tog roka, obratiti skupštini akcionara.

23.7. Naknada i odgovornost

Član 280.

(1) Članovima nadzornog odbora može se obezbediti naknada za njihov rad u srazmeri sa zadacima članova nadzornog odbora i s finansijskim stanjem akcionarskog društva, u skladu sa statutom ili odlukom skupštine.

(2) Na postupanje i odgovornost člana nadzornog odbora shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o odgovornosti članova uprave.

24. Povećanje osnovnog kapitala

24.1. Povećanje kapitala novim ulozima

24.1.1. Uslovi

Član 281.

(1) Osnovni kapital akcionarskog društva povećava se izdavanjem novih akcija po osnovu novih uloga.

(2) Ako postoji više klasa akcija, a povećanjem osnovnog kapitala menjaju se utvrđena prava akcionara određene klase akcija, za punovažnost odluke skupštine potrebna je saglasnost akcionara te klase, koja se daje u skladu s ovim zakonom.

(3) Akcionarsko društvo može povećati svoj osnovni kapital ako je nominalna vrednost svih ranije upisanih akcija u celini uplaćena, osim u slučajevima iz člana 192. stav 2. ovog zakona, u slučaju spajanja društva, kao i u slučaju povećanja osnovnog kapitala nenovčanim ulogom.

(4) Akcionarsko društvo koje objavljuje javni poziv za upis i uplatu akcija (prospekt) može povećati osnovni kapital uz odobrenje nadležnog saveznog organa, u skladu s odredbama saveznog zakona kojim se uređuju hartije od vrednosti.

24.1.2. Prijava odluke

Član 282.

- (1) Odluka o povećanju osnovnog kapitala upisuje se u registar.
- (2) Uz prijavu za upis odluke iz stava 1. ovog člana prilaže se izveštaj ovlašćenog procenjivača o proceni uloga u stvarima i pravima.

24.1.3. Shodna primena

Član 283.

Odredbe ovog zakona o javnom pozivu za upis i uplatu akcija, uplati i unošenju uloga, upisnicima, proceni nenovčanih uloga, izveštaju o ulozima u stvarima i pravima, višku upisanih akcija, neuspelom upisu, raspolaganju uplatama, lišenju prava iz akcija, zabrani oslobađanja plaćanja i zabrani vraćanja uloga i odgovornosti shodno se primenjuju i na povećanje osnovnog kapitala.

24.1.4. Prioritetno pravo

Član 284.

- (1) Akcionar ima pravo preče kupovine akcija iz novih emisija srazmerno nominalnoj vrednosti akcija, na način utvrđen statutom.
- (2) Vlasnici obveznica koje daju pravo preče kupovine akcija mogu to ostvariti pre akcionara iz stava 1. ovog člana.
- (3) Prava iz st. 1. i 2. ovog člana mogu se isključiti ili ograničiti odlukom o povećanju osnovnog kapitala u skladu s ovim zakonom, osim u slučaju iz člana 192. stav 2. ovog zakona.

24.1.5. Upis povećanja i početak važenja

Član 285.

- (1) Iznos povećanog osnovnog kapitala prijavljuje se radi upisa u registar u roku od 15 dana od dana sprovođenja odluke o povećanju kapitala.
- (2) Upis povećanja osnovnog kapitala objavljuje se u "Službenom glasniku SRJ" u roku od 15 dana od dana upisa u registar.
- (3) Povećanje osnovnog kapitala punovažno je od dana upisa u registar.
- (4) Na upis povećanja osnovnog kapitala u registar shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o upisu u registar osnivanja akcionarskog društva.

24.1.6. Zabrana izdavanja akcija

Član 286.

Akcije i privremene akcije ne mogu se izdavati pre upisa u registar povećanja osnovnog kapitala novim ulozima. Nove akcije i privremene akcije izdate pre upisa u registar ništave su, a za štetu iz takvog izdavanja imaoćima akcija solidarno odgovaraju izdavaoci.

24.2. Uslovno povećanje osnovnog kapitala

24.2.1. Osnovi

Član 287.

- (1) Uslovno povećanje kapitala može se vršiti radi:
- 1) garantovanja prava imaočima obveznica koje se mogu pretvoriti u akcije;
 - 2) garantovanja prioritetnih prava akcionarima za kupovinu novih akcija u zamenu za pretvaranje i ulog novčanih potraživanja koja im pripadaju po osnovu učešća u dobiti;
 - 3) ostvarivanja prava poverilaca za konverziju potraživanja u ulog.
- (2) Nominalni iznos uslovnog povećanja kapitala ne može biti veći od polovine osnovnog kapitala koji postoji u vreme odlučivanja o uslovnom povećanju kapitala.

24.2.2. Prijava odluke

Član 288.

- (1) Odluka o uslovnom povećanju kapitala upisuje se u registar u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o uslovnom povećanju kapitala.
- (2) Uslovno povećanje osnovnog kapitala objavljuje se u "Službenom listu SRJ", u roku od 15 dana od dana upisa u registar.

24.2.3. Zabrana izdavanja akcija

Član 289.

Na izdavanje akcija i privremenih akcija po osnovu uslovnog povećanja kapitala primenjuje se odredba člana 286. ovog zakona.

24.2.4. Prijava izdavanja akcija

Član 290.

- (1) Sudu koji vodi registar prijavljuje se, u roku od 15 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna za prethodnu godinu, ukupan iznos za koji su izdate akcije u prethodnoj poslovnoj godini na osnovu zamene obveznica koje se mogu pretvoriti u akcije, odnosno ostvarivanja prioritetnog prava akcionara na kupovinu novih akcija.
- (2) Uz prijavu iz stava 1. ovog člana prilaže se izjava direktora da su akcije izdate za namene određene u odluci o uslovnom povećanju kapitala.

24.3. Ovlašćeni kapital

Član 291.

- (1) Statutom, odnosno odlukom skupštine može se ovlastiti uprava da, u roku od pet godina od dana upisa akcionarskog društva u registar, izdavanjem novih akcija poveća osnovni kapital do određenog iznosa (ovlašćeni kapital), a najviše do polovine osnovnog kapitala koji postoji u trenutku davanja ovlašćenja.
- (2) Statutom, odnosno odlukom skupštine može se utvrditi da se akcije ovlašćenog kapitala izdaju samo zaposlenima u akcionarskom društvu i povezanim društvima.

24.4. Povećanje osnovnog kapitala iz rezervi društva

24.4.1. Uslovi

Član 292.

Skupština može, posle usvajanja računovodstvenih iskaza za prethodnu godinu, odlučiti da se osnovni kapital poveća pretvaranjem raspoloživih rezervi i neraspoređene dobiti u osnovni kapital.

24.4.2. Pretvaranje rezervi i neraspoređene dobiti u osnovni kapital

Član 293.

(1) Rezerve akcionarskog društva, u delu koji premašuje desetinu osnovnog kapitala ili statutom utvrđen veći deo, kao i neraspoređena dobit mogu se pretvoriti u osnovni kapital.

(2) Rezerve akcionarskog društva i neraspoređena dobit ne mogu se pretvoriti u osnovni kapital ako društvo ima gubitak.

24.4.3. Upis povećanja i početak važenja odluke

Član 294.

(1) Uz prijavu odluke o povećanju osnovnog kapitala za upis u registar prilažu se bilans stanja na osnovu kog je kapital povećan, s mišljenjem revizora, i poslednji godišnji bilans uspeha. Uz prijavu odluke podnosi se i potvrda uprave da od dana usvajanja bilansa do dana podnošenja prijave nije došlo do smanjenja imovine koje bi sprečavalo povećanje osnovnog kapitala, odnosno do povrede prava akcionara.

(2) Odluku iz stava 1. ovog člana sud upisuje u registar ako od sastavljanja računovodstvenog iskaza na kome se zasniva povećanje kapitala do podnošenja prijave nije proteklo više od šest meseci.

(3) Pri upisu u registar odluke iz stava 1. ovog člana navodi se da je kapital povećan iz rezervi, odnosno neraspoređene dobiti akcionarskog društva.

(4) Povećanje osnovnog kapitala punovažno je od dana upisa odluke o povećanju osnovnog kapitala u registar.

(5) Nove akcije smatraju se uplaćenim u potpunosti.

(6) Povećanje osnovnog kapitala objavljuje se u "Službenom listu SRJ", u roku od 15 dana od dana upisa u registar.

24.4.4. Princip srazmernosti

Član 295.

(1) Akcionarima pripadaju nove akcije srazmerno nominalnoj vrednosti akcija akcionarskog društva koje imaju.

(2) Odluka skupštine donesena suprotno odredbi stava 1. ovog člana ništava je.

24.4.5. Poziv akcionarima

Član 296.

(1) Posle upisa odluke o povećanju osnovnog kapitala u registar, uprava akcionarskog društva objavljuje poziv akcionarima da podignu nove akcije. U pozivu se navodi:

1) iznos za koji je osnovni kapital povećan;

2) srazmera novih i ranijih akcija;

3) upozorenje da društvo ima pravo da na trošak akcionara proda akcije koje nisu preuzete u roku od godinu dana od dana objavljivanja poziva, posle trostrukog objavljivanja upozorenja s najmanje jednomesečnim razmacima.

(2) Po isteku godine dana od dana poslednjeg objavljivanja upozorenja iz stava 1. ovog člana, akcionarsko društvo prodaje nepreuzete akcije na trošak akcionara, po zvaničnoj berzanskoj ceni, odnosno ceni na javnoj licitaciji ako ne postoji berzanska cena.

24.4.6. Zabrana izdavanja akcija

Član 297.

Na izdavanje akcija i privremenih akcija po osnovu povećanja osnovnog kapitala iz sredstava akcionarskog društva primenjuje se odredba člana 286. ovog zakona.

24.5. Delimično uplaćene akcije

24.5.1. Prava akcionara

Član 298.

(1) Nominalni iznos osnovnog kapitala povećava se za iznos delimično uplaćenih akcija, a za iznos povećanja osnovnog kapitala povećava se nominalna vrednost postojećih akcija ili se izdaju nove privremene akcije.

(2) Pravo učešća u dobiti i pravo glasa po osnovu delimično uplaćenih akcija povećanjem osnovnog kapitala novim ulozima ili uslovnim povećanjem ostvaruju se srazmerno visini uplata.

24.5.2. Posebno pravilo za akcije iz sredstava društva

Član 299.

(1) Akcionari s novim akcijama iz sredstava akcionarskog društva učestvuju u dobiti cele poslovne godine u kojoj je donesena odluka o povećanju osnovnog kapitala, ako tom odlukom nije drukčije određeno.

(2) Odlukom o povećanju osnovnog kapitala može se odrediti da akcionari iz stava 1. ovog člana učestvuju u dobiti i poslednje poslovne godine koja je prethodila godini u kojoj je donesena odluka o povećanju osnovnog kapitala.

24.6. Ništavost odluka

Član 300.

Odluke o povećanju osnovnog kapitala novim ulozima, uslovnom povećanju i povećanju iz sredstava akcionarskog društva ništave su ako se nastalo povećanje ne prijavi za upis u registar u roku od tri meseca od dana povećanja.

25. Posebno pravilo za jednočlano društvo

Član 301.

Ako se u jednočlanom akcionarskom društvu poveća osnovni kapital ulozima novih akcionara, društvo nastavlja sa radom kao akcionarsko društvo, u skladu s odredbama ovog zakona, što se upisuje u registar.

26. Zaštita prava akcionara

Član 302.

Međusobni odnosi akcionara u pogledu učešća u upravljanju i u strukturi osnovnog kapitala mogu se menjati samo primenom pravila ovog zakona o povećanju, odnosno smanjenju osnovnog kapitala.

27. Raspodela dobiti po osnovu društvenog kapitala

Član 303.

Pripadajuća dobit po osnovu društvenog kapitala u akcionarskom društvu s mešovitim kapitalom raspodeljuje se:

- 1) za povećanje osnovnog kapitala i rezerve, u skladu s ovim zakonom i statutom;
- 2) zaposlenima, u skladu sa statutom i kolektivnim ugovorom.

28. Smanjenje osnovnog kapitala

28.1. Redovno smanjenje

28.1.1. Uslovi

Član 304.

(1) Osnovni kapital akcionarskog društva može se smanjiti odlukom skupštine, s tim što je, ako ima više klasa akcija, a tom odlukom se menjaju utvrđena prava akcionara određene klase, za donošenje odluke neophodna saglasnost akcionara te klase, data u skladu s ovim zakonom.

(2) Osnovni kapital može se smanjiti smanjivanjem nominalne vrednosti akcija ili smanjenjem broja akcija.

28.1.2. Prijava i objavljivanje odluke

Član 305.

(1) Odluka o smanjenju osnovnog kapitala prijavljuje se radi upisa u registar.

(2) Odluka o smanjenju osnovnog kapitala objavljuje se dva puta u razmaku od 30 dana, s pozivom poveriocima da prijave svoja potraživanja.

28.1.3. Zaštita prava poverilaca

Član 306.

(1) Poverioci koji prijave svoja potraživanja najdocnije u roku od 30 dana od dana drugog objavljivanja odluke o smanjenju osnovnog kapitala imaju pravo na isplatu dospelih potraživanja, odnosno obezbeđenje nedospelih potraživanja.

(2) Plaćanje akcionarima, odnosno oslobađanje od obaveza daljih uplata na osnovu smanjenja osnovnog kapitala ne može se vršiti pre isteka roka iz stava 1. ovog člana ni pre isplate, odnosno obezbeđenja poverilaca.

28.1.4. Oglašavanje akcija nevažećim

Član 307.

(1) Akcionarsko društvo javnim pozivom poziva akcionare na podnošenje akcija radi spajanja ili promene nominalne vrednosti.

(2) Javni poziv objavljuje se dva puta u razmaku od 30 dana.

(3) Akcionari s akcijama na ime pozivaju se i lično.

(4) Poziv na podnošenje akcija sadrži i upozorenje da će akcije biti oglašene nevažećim ako se ne podnesu u redovnom ili naknadnom roku.

(5) Predate akcije koje se spoje uz izdavanje novih akcionarsko društvo poništava, a nepredate oglašava nevažećim.

28.1.5. Prijava

Član 308.

(1) Smanjenje osnovnog kapitala prijavljuje se za upis u registar.

(2) Smanjenje osnovnog kapitala ne može se upisati u registar pre ispunjenja zahteva poverilaca iz člana 306. ovog zakona.

(3) Smanjenje osnovnog kapitala objavljuje se u "Službenom listu SRJ", u roku od 15 dana od dana upisa u registar.

28.1.6. Načelo ravnopravnosti

Član 309.

(1) Odlukom o smanjenju osnovnog kapitala ne može se povrediti princip ravnopravnosti akcionara.

(2) Pri smanjenju osnovnog kapitala prvo se povlače i poništavaju sopstvene akcije akcionarskog društva.

28.1.7. Primena odredaba na smanjenje osnovnog kapitala

Član 310.

Odredbe ovog zakona o minimalnoj nominalnoj vrednosti akcija i minimalnom osnovnom kapitalu primenjuju se kad se smanjuje osnovni kapital.

28.2. Pojednostavljeno smanjenje osnovnog kapitala

Član 311.

(1) Smanjenje osnovnog kapitala radi pokrivanja gubitaka ili prenosa sredstava u rezerve vrši se po skraćenom postupku (pojednostavljeno smanjenje).

(2) Pojednostavljeno smanjenje osnovnog kapitala akcionarskog društva vrši se samo ako se prethodno obezbede sredstva za obavezne rezerve i ako ne postoji raspoloživa dobit.

(3) Na smanjenje kapitala iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe čl. 304. i 305. i čl. 307. do 310. ovog zakona.

28.3. Smanjenje osnovnog kapitala povlačenjem akcija

Član 312.

Ako se povlačenje akcija, u skladu sa članom 238. ovog zakona, vrši na teret osnovnog kapitala, to povlačenje vrši se primenom odredaba ovog zakona o smanjenju osnovnog kapitala.

28.4. Početak važenja smanjenja osnovnog kapitala

Član 313.

Smanjenje osnovnog kapitala po osnovu redovnog smanjenja, pojednostavljenog smanjenja ili povlačenja akcija punovažno je danom upisa odluke o smanjenju osnovnog kapitala u registar.

29. Likvidacija akcionarskog društva

29.1. Redovan postupak

29.1.1. Odluka

Član 314.

(1) Odluku o prestanku akcionarskog društva likvidacijom u slučajevima iz člana 100. stav 1. tač. 2. do 4. ovog zakona donosi skupština, a u slučaju iz tač. 1, 5. i 6. tog stava - sud.

(2) Ako akcionarsko društvo prestaje na osnovu odluke suda, likvidaciju sprovodi sud.

(3) Predlog za prestanak akcionarskog društva likvidacijom može podneti sudu i svaki akcionar koji ima ili predstavlja najmanje desetinu osnovnog kapitala.

(4) Odlukom skupštine o prestanku akcionarskog društva likvidacijom imenuje se jedan likvidator ili više likvidatora i pozivaju se poverioci i akcionari s akcijama na

donosioca da u roku od 30 dana od dana objavljivanja odluke prijave svoja potraživanja, odnosno deponuju svoje akcije ili potvrde o akcijama.

(5) Odluka iz stava 4. ovog člana objavljuje se u "Službenom listu SRJ" dva puta s razmakom od najmanje sedam, a najviše 30 dana.

(6) Ako skupština nije imenovala likvidatora na zahtev akcionara koji imaju ili predstavljaju najmanje desetinu osnovnog kapitala i poverilaca društva čija potraživanja iznose najmanje desetinu osnovnog kapitala, likvidatora imenuje sud.

29.1.2. Upis i objava odluke

Član 315.

(1) Odluka skupštine o prestanku akcionarskog društva likvidacijom i imenovanju likvidatora prijavljuje se sudu koji vodi registar u roku od tri dana od dana donošenja. Upis u registar te odluke objavljuje se u "Službenom listu SRJ" dva puta s razmakom od najmanje sedam, a najviše 30 dana.

(2) Likvidator deponuje svoj potpis u sudu koji vodi registar.

29.1.3. Oznaka u firmi

Član 316.

U firmu akcionarskog društva u likvidaciji upisuje se oznaka "u likvidaciji".

29.1.4. Izjava likvidatora

Član 317.

Likvidator daje na sudu pismenu izjavu, kojom se obavezuje da će odgovorno i savesno obavljati sve poslove u vezi s likvidacijom akcionarskog društva.

29.1.5. Opoziv likvidatora

Član 318.

(1) Organ koji je imenovao likvidatora može ga opozvati, odnosno razrešiti u svako doba.

(2) Na zahtev akcionara koji imaju ili predstavljaju najmanje desetinu osnovnog kapitala akcionarskog društva ili na zahtev poverilaca društva čija potraživanja iznose najmanje desetinu osnovnog kapitala, sud može razrešiti likvidatora.

29.1.6. Ovlašćenja likvidatora

Član 319.

Likvidator ima ovlašćenja stečajnog upravnika.

29.1.7. Odnos likvidacije i stečaja

Član 320.

Ako likvidator, na osnovu prijavljenih potraživanja poverilaca, utvrdi da imovina akcionarskog društva nije dovoljna za isplatu svih potraživanja poverilaca, s kamatom, dužan je da odmah prekine postupak likvidacije i da podnese predlog za sprovođenje stečaja.

29.1.8. Bilansi

Član 321.

(1) Likvidator sastavlja početni likvidacioni bilans stanja na početku likvidacije, a na kraju - završne računovodstvene likvidacione iskaze.

(2) Ako se likvidacija sprovodi duže od godinu dana, likvidator sastavlja računovodstvene iskaze akcionarskog društva na kraju svake poslovne godine.

29.1.9. Izveštaj i predlog odluke likvidatora

Član 322.

(1) Posle izmirenja poverilaca akcionarskog društva, likvidator priprema izveštaj o toku postupka likvidacije i predlog odluke o podeli imovine, ako odlukom o prestanku nije drukčije određeno.

(2) Organ koji je doneo odluku o prestanku, ako u toj odluci nije drukčije određeno, odlučuje o prihvatanju izveštaja likvidatora i o predlogu odluke za podelu imovine.

(3) Ako je za usvajanje izveštaja i predloga iz stava 1. ovog člana nadležna skupština koja se ne sastane, odnosno nema kvorum ni posle dva saziva, smatra se da je predlog likvidatora usvojen.

29.1.10. Podela imovine

Član 323.

(1) Posle izmirenja poverilaca akcionarskog društva i deponovanja iznosa spornih potraživanja, preostala imovina deli se između akcionara srazmerno nominalnoj vrednosti akcija. Akcije koje još nisu uplaćene uplaćuju se, u skladu s odlukom i statutom, pre podele imovine, ako je to potrebno za izmirenje poverilaca društva.

(2) Likvidator ne može vršiti podelu preostale imovine akcionarima pre isteka roka od 30 dana od dana drugog objavljivanja poziva poveriocima da prijave svoja potraživanja.

(3) Posle završene podele imovine akcionarskog društva, likvidator podnosi sudu zahtev za brisanje društva iz registra, uz koji prilaže izveštaj o toku postupka likvidacije i izjavu da je sva imovina podeljena u skladu s odlukom o podeli.

29.1.11. Odgovornost likvidatora

Član 324.

(1) Posle brisanja akcionarskog društva iz registra, radnje likvidatora ne mogu se pobijati.

(2) Likvidator odgovara poveriocima za naknadu štete prouzrokovane u postupku likvidacije njegovom krivicom. Pored likvidatora, solidarno su odgovorni i akcionari - do visine isplaćenih iznosa iz likvidacione mase. Ne smatra se štetom potraživanje poverioca koje nije blagovremeno prijavljeno u skladu s ovim zakonom, a likvidatoru nije bilo ili nije moglo biti poznato.

(3) Odredba stava 2. ovog člana ne primenjuje se na štetu koju je likvidator prouzrokovao akcionarima, za koju odgovara po opštim pravilima o odgovornosti za naknadu štete.

(4) Potraživanje za naknadu štete prema likvidatoru zastareva u roku od jedne godine od dana brisanja akcionarskog društva iz registra.

(5) Ako ima više likvidatora, odgovaraju solidarno.

29.1.12. Potraživanja akcionara

Član 325.

(1) Akcionari mogu u postupku likvidacije ostvarivati svoja potraživanja iz pravnih poslova s akcionarskim društvom.

(2) Potraživanja po osnovu plaćenih uloga izmiruju se posle namirenja poverilaca i naknada troškova likvidacije.

29.1.13. Deponovanje

Član 326.

(1) Ako se poveriocima, odnosno akcionarima ne mogu isplatiti njihova potraživanja, novčani iznos za isplatu deponuje se kod suda, a stvari se predaju javnom skladištu, na šest meseci.

(2) Istekom roka iz stava 1. ovog člana, deponovan iznos, odnosno iznos dobijen prodajom uskladištenih stvari ustupa se nadležnom organu jedinice lokalne samouprave u kojoj je akcionarsko društvo koje je brisano imalo sedište, ako odlukom o podeli imovine nije drukčije određeno.

29.11.4. Naknada likvidatoru

Član 327.

(1) Likvidator ima pravo na naknadu troškova i na naknadu za svoj rad iz imovine akcionarskog društva. Visinu naknade određuje skupština akcionara, a u slučaju imenovanja likvidatora od strane suda - sud.

(2) Naknada za rad i naknada troškova likvidatoru isplaćuje se posle namirenja poverilaca, a pre deobe imovine akcionarima.

29.11.5. Čuvanje poslovnih knjiga

Član 328.

(1) Poslovne knjige akcionarskog društva i dokumentacija o postupku likvidacije predaju se na čuvanje jednom od akcionara ili trećem licu. Poslovne knjige i dokumentacija čuvaju se u skladu s propisima o registratorskom materijalu i arhivskoj građi.

(2) U registar se upisuje podatak o tome kod koga se čuvaju poslovne knjige i dokumentacija.

(3) Poverioci i akcionari imaju pravo uvida u poslovne knjige i dokumentaciju.

29.2. Skraćeni postupak

29.2.1. Uslovi i postupak

Član 329.

(1) Akcionarsko društvo može prestati po skraćenom postupku likvidacije ako posle donošenja odluke o prestanku društva po tom postupku svi akcionari daju na sudu overene izjave da su izmirene sve obaveze društva prema poveriocima i da su regulisani svi odnosi sa zaposlenima.

(2) Akcionari odgovaraju solidarno za obaveze akcionarskog društva tri godine od dana brisanja društva iz registra.

(3) Sud može tražiti od akcionara dokaze o istinitosti izjave iz stava 1. ovog člana, kao i druge oblike obezbeđenja za obaveze plaćanja.

29.2.2. Postupak protiv odluke o prestanku

Član 330.

(1) Akcionari, poverioci ili lica koja imaju pravni interes mogu protiv odluke o prestanku akcionarskog društva po skraćenom postupku pokrenuti postupak pred sudom u roku od 15 dana od dana njenog objavljivanja.

(2) Sud poništava odluku o prestanku akcionarskog društva po skraćenom postupku ako utvrdi da bi akcionari i poverioci bili oštećeni tom odlukom.

(3) Sud može, prema okolnostima slučaja, sprovesti postupak likvidacije ili imenovati likvidatora koji će da sprovede likvidaciju akcionarskog društva po redovnom postupku u skladu s ovim zakonom.

(4) Poništajem odluke o prestanku akcionarskog društva po skraćenom postupku izjave akcionara o preuzimanju odgovornosti za obaveze društva ne proizvode pravno dejstvo.

(5) Poništaj odluke o prestanku akcionarskog društva po skraćenom postupku objavljuje se.

29.2.3. Solidarna odgovornost akcionara

Član 331.

Akcionarsko društvo koje prestaje po skraćenom postupku briše se iz registra, uz upisivanje u registar ličnih imena i adrese, odnosno firme i sedišta akcionara, s naznačenjem njihove solidarne odgovornosti za obaveze društva.

II . DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

1. Pojam

Član 332.

(1) Društvo s ograničenom odgovornošću je društvo koje, radi obavljanja delatnosti, osnivaju pravna ili fizička lica koja ne odgovaraju za obaveze društva, a snose rizik za poslovanje društva do visine svog uloga. Ulozi članova društva čine osnovni kapital društva.

(2) Član društva s ograničenom odgovornošću stiče udeo u društvu srazmerno vrednosti uloga. Svaki član društva može imati samo jedan udeo, a jedan udeo može imati više glasova.

(3) Udeli ne mogu biti izraženi u akcijama.

2. Osnivanje

Član 333.

(1) Društvo s ograničenom odgovornošću osniva se ugovorom o osnivanju, a ako ga osniva jedan osnivač - odlukom o osnivanju.

(2) Društvo s ograničenom odgovornošću ima statut.

(3) Društvo s ograničenom odgovornošću može imati najviše 30 članova, osim ako su članovi društva zaposleni u društvu koji kupuju udele pod povlašćenim uslovima u skladu sa zakonom.

3. Sadržina ugovora

Član 334.

(1) Ugovor o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću, pored elemenata iz člana 11. ovog zakona, sadrži i odredbe o:

1) iznosu osnovnog kapitala i iznosu uloga pojedinih članova;

2) načinu i vremenu uplate novčanih uloga;

3) broju članova društva i postupku odlučivanja u slučaju jednake podele glasova;

4) imenovanju direktora i zastupnika društva, a ako ima više zastupnika - o načinu posloводства, zastupanju i potpisivanju društva.

(2) Ugovor o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću može sadržati i odredbe o:

- 1) novčanim ulozima i njihovoj vrednosti;
 - 2) drugim činidbama imovinske vrednosti koje terete članove (u daljem tekstu: sporedne činidbe) i visini ugovorne kazne koja se plaća u slučaju neispunjenja ili neurednog ispunjenja sporedne činidbe;
 - 3) ovlašćenju skupštine članova na propisivanje dopunskih uplata;
 - 4) isključenju prenosa udela i podele u slučaju pravnog sledbeništva i nasleđa;
 - 5) povlačenju udela;
 - 6) ograničenju prava zastupnika;
 - 7) drugim pitanjima značajnim za društvo.
- (3) Odredbe st. 1. i 2. ovog člana shodno se primenjuju i na odluku o osnivanju jednočlanog društva s ograničenom odgovornošću.

4. Sadržina statuta

Član 335.

Statut društva s ograničenom odgovornošću sadrži odredbe o:

- 1) firmi i sedištu društva;
- 2) delatnosti društva;
- 3) ukupnom iznosu osnovnog kapitala, vrsti i visini uloga svakog člana i načinu upisa i uplate uloga;
- 4) deobi dobiti i načinu snošenja rizika i pokrića gubitaka;
- 5) izboru, opozivu i delokrugu organa društva;
- 6) zastupanju;
- 7) rezervama;
- 8) načinu promene oblika društva;
- 9) prestanku društva;
- 10) postupku izmene statuta;
- 11) drugim pitanjima značajnim za rad društva.

5. Osnovni kapital i ulozi

Član 336.

(1) Novčani osnivački deo osnovnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću ne može biti manji od 5.000 SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate.

(2) Novčani osnivački ulog pojedinog člana ne može biti manji od 500 SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan uplate.

(3) Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, ako su članovi društva s ograničenom odgovornošću lica koja kupuju udele pod povlašćenim uslovima u skladu s posebnim propisima, novčani ulog pojedinog člana može biti i manji.

6. Uplata i unošenje uloga

Član 337.

(1) Ulozi članova društva s ograničenom odgovornošću moraju biti u celini upisani do prijave upisa u registar.

(2) Ulozi u društvo s ograničenom odgovornošću ne mogu biti u radu i uslugama.

(3) Do upisa u registar uplaćuje se na privremeni račun kod ovlašćene banke najmanje 50% novčanog dela osnovnog kapitala, odnosno 50% novčanog uloga pojedinog člana, a ostatak se uplaćuje u roku od dve godine od dana registracije društva s ograničenom odgovornošću, saglasno ugovoru o osnivanju društva.

(4) Izuzetno od odredbe stava 3. ovog člana, ako novčani deo osnovnog kapitala prelazi iznos od 15.000 SAD dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan

uplate, do upisa društva s ograničenom odgovornošću u registar uplaćuje se najmanje 20% tog iznosa.

(5) Članovi društva s ograničenom odgovornošću solidarno odgovaraju društvu i poveriocima društva za uplatu neuplaćenog dela uloga, odnosno za neunošenje uloga u stvarima i pravima. Odredbe ovog stava ne primenjuju se u slučaju iz stava 3. člana 336. ovog zakona.

(6) Na druga pitanja uplate i unošenja uloga članova društva s ograničenom odgovornošću koja nisu uređena ovim članom shodno se primenjuju odredbe člana 194. člana 198. st. 4. do 7. člana 198. i odredbe čl. 223. do 227. ovog zakona.

7. Kogentnost odredaba o uplati uloga

Član 338.

Društvo s ograničenom odgovornošću ne može osloboditi člana društva, u celini ili delimično, obaveze uplate i unošenja uloga i odgovornosti iz člana 337. ovog zakona, niti odložiti izvršenje obaveze.

8. Izveštaj o ulozima u stvarima i pravima

Član 339.

Na izveštaj o ulozima u stvarima i pravima društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe člana 200. ovog zakona.

9. Troškovi osnivanja

Član 340.

Na troškove osnivanja društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe člana 195. ovog zakona.

10. Posebna pravila za jednočlano društvo

Član 341.

Na jednočlano društvo s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe člana 196. ovog zakona.

11. Prijava za upis u registar

Član 342.

Na prijavu za upis u registar društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe čl. 201. i 202. ovog zakona.

12. Knjiga članova društva

Član 343.

(1) U društvu s ograničenom odgovornošću vodi se knjiga članova društva.

(2) U knjigu članova društva s ograničenom odgovornošću unose se naročito:

- 1) ime i adresa, odnosno firma i sedište svakog člana društva;
- 2) visina osnovnog uloga svakog člana društva i iznos koji je uplatio;
- 3) izmene svih podataka koji se upisuju u knjigu članova društva;
- 4) drugi podaci značajni za članove društva.

(3) Svaki član društva s ograničenom odgovornošću može da pregleda knjigu društva, kao i spise i isprave na kojima se zasniva upis podataka, a druga zainteresovana lica - po prethodnom odobrenju društva.

13. Pravni odnosi između društva i članova

13.1. Unošenje uloga u imovinu društva i sticanje udela

Član 344.

(1) Ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću članovi društva ne mogu se osloboditi obaveze unošenja uloga u imovinu društva, osim u slučaju primene pravila smanjenja osnovnog kapitala.

(2) Članovi društva s ograničenom odgovornošću svoju obavezu unošenja uloga u imovinu društva ne mogu prebiti svojim potraživanjem prema društvu.

(3) Udeo koji se stiče na osnovu uloga može pripadati jednom licu ili većem broju lica.

(4) Ako su više lica vlasnici jednog udela, ta lica se u odnosu na društvo s ograničenom odgovornošću smatraju jednim članom i svoja prava ostvaruju preko zajedničkog predstavnika, a za obaveze koje terete člana odgovaraju solidarno.

(5) Članovi društva s ograničenom odgovornošću koji su vlasnici jednog udela mogu se sporazumeti da u odnosima između njih na tom udelu učestvuju prema jednakim ili različitim delovima.

(6) Pravne radnje društva s ograničenom odgovornošću prema vlasnicima jednog udela dejstvuju prema svim vlasnicima tog udela i kad su izvršene samo prema jednom od njih.

(7) Društvo s ograničenom odgovornošću može članu društva kao dokaz za udeo izdati potvrdu o udelu. Potvrda nema svojstvo hartije od vrednosti. Potvrda glasi na ime.

13.2. Sporedne činidbe

Član 345.

Članovi društva s ograničenom odgovornošću mogu preuzeti obavezu ispunjenja i sporednih činidbi.

13.3. Dopunske uplate

13.3.1. Osnov

Član 346.

(1) Skupština članova društva s ograničenom odgovornošću može utvrditi obavezu dopunskih uplata za članove društva i visinu tih uplata ako je ugovorom o osnivanju društva to predviđeno.

(2) Dopunska uplata ne uvećava ulog i udeo člana, kao ni osnovni kapital.

(3) Dopunske uplate određuju se srazmerno ulozima.

(4) Član društva s ograničenom odgovornošću ne može obavezu dopunske uplate prebiti potraživanjem prema društvu.

13.3.2. Docnja pri dopunskoj uplati

Član 347.

Na docnju pri dopunskoj uplati shodno se primenjuju odredbe člana 198. stav 5. ovog zakona o docnji pri uplati uloga, ako ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću nije drukčije utvrđeno.

13.3.3. Vraćanje dopunskih uplata

Član 348.

(1) Članovima društva s ograničenom odgovornošću mogu se vratiti dopunske uplate koje ne služe za pokriće osnovnog kapitala u slučaju gubitka, ali ne pre isteka roka od 30 dana od dana objavljivanja odluke o vraćanju.

(2) Dopunske uplate izvršene na osnovu ugovora o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću ne mogu se vratiti pre uplate uloga.

(3) Vraćene dopunske uplate smatraju se kao da nisu bile uplaćene.

13.4. Prenos udela

13.4.1. Redovan prenos

Član 349.

(1) Udeo se može slobodno prenositi između članova društva s ograničenom odgovornošću, u skladu s ugovorom o osnivanju društva. Saglasnost društva pri prenosu udela potrebna je kad je član društva preuzeo obavezu i na sporednu činidbu.

(2) Ako član društva s ograničenom odgovornošću, pri prenosu udela, uz svoj udeo stekne još jedan udeo ili više udela, svi udeli spajaju se u jedan udeo.

(3) Udeo se može preneti trećem licu uz pravo preče kupovine ostalih članova društva s ograničenom odgovornošću, odnosno društva, u skladu sa statutom.

(4) Ako više članova društva s ograničenom odgovornošću izrazi volju za kupovinu udela, a ne dođe do sporazuma između prenosioca udela i tih članova o visini dela udela koji će kupiti svaki od njih, udeo će se podeliti između njih srazmerno visini njihovih udela u društvu, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije utvrđeno.

(5) Ako članovi društva s ograničenom odgovornošću, odnosno društvo ne izraze volju za kupovinu udela u roku od 30 dana od dana učinjene ponude o prodaji udela, udeo se može preneti trećem licu pod uslovima koji ne mogu biti povoljniji za kupca.

13.4.2. Prenos u izvršnom postupku

Član 350.

(1) Ako se udeo člana društva s ograničenom odgovornošću prodaje u izvršnom postupku, sud će o dozvoli prodaje i proceni udela obavestiti članove društva i društvo.

(2) Ako u roku od 15 dana od dana prijema obaveštenja članovi društva s ograničenom odgovornošću i društvo ne izraze volju za kupovinu udela, udeo će se prodati u skladu s pravilima izvršnog postupka.

13.4.3. Prenos udela u slučaju smrti i prestanka člana

Član 351.

(1) Smrću ili prestankom člana društva s ograničenom odgovornošću udeo se prenosi na naslednika ili pravnog sledbenika, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije utvrđeno.

(2) Ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću kojim se isključuje prenos udela utvrđuje se otkup udela od strane članova društva ili društva.

(3) Ako članovi društva s ograničenom odgovornošću ili društvo ne otkupe udeo, udeo se povlači uz naknadu njegove vrednosti, u skladu s odredbama ovog zakona o smanjenju osnovnog kapitala akcionarskog društva.

13.4.4. Posledice prenosa

Član 352.

(1) U slučaju prenosa udela, za obaveze iz članskog odnosa društvu s ograničenom odgovornošću solidarno odgovaraju prenosilac i sticalac udela.

(2) Prenos udela povlači izmenu ugovora o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću.

(3) Udeo se prenosi ugovorom u pismenoj formi.

(4) Sticalac udela obavezan je da prijavi društvu s ograničenom odgovornošću promenu vlasnika i vreme promene radi upisa u knjigu članova društva.

(5) Prenos udela ima pravno dejstvo prema društvu s ograničenom odgovornošću od momenta upisa prenosa u knjigu članova društva.

13.5. Deoba udela i prenos dela udela

Član 353.

(1) Udeo se može podeliti u slučaju nasleđivanja, pravnog sledbeništva člana i prenosa.

(2) Ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću može se isključiti deoba udela, osim u slučaju prenosa udela među članovima društva.

(3) Na prenos dela udela shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prenosu udela.

13.6. Raspodela dobiti

Član 354.

(1) Članovi društva s ograničenom odgovornošću imaju pravo na udeo u dobiti utvrđenoj godišnjim bilansom, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije utvrđeno.

(2) Dobit se deli među članovima društva s ograničenom odgovornošću srazmerno udelima, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije utvrđeno.

(3) Na raspodelu dobiti članova društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe člana 229. ovog zakona.

13.7. Odgovornost društva prema članovima

Član 355.

(1) Ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću može se predvideti obaveza društva da u korist jednog člana ili više članova društva nešto učini, odnosno ne učini.

(2) Obaveza iz stava 1. ovog člana ne može biti u suprotnosti s odredbama ovog zakona o uplatama uloga i odgovornosti članova za uplatu uloga, kao i s odredbama ovog zakona o održavanju osnovnog kapitala.

13.8. Zabrana vraćanja uloga

Član 356.

Ulozi se ne mogu vratiti članovima društva s ograničenom odgovornošću, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

13.9. Vraćanje zabranjenih plaćanja

Član 357.

(1) Član društva s ograničenom odgovornošću dužan je da vrati društvu uloge i dividende koje mu je društvo isplatilo suprotno odredbama ovog zakona.

(2) Potraživanja iz stava 1. ovog člana mogu ostvarivati i poverioci društva s ograničenom odgovornošću ako im društvo ne izmiruje obaveze, kao i članovi društva u skladu s ovim zakonom, a u slučaju stečaja - i stečajni upravnik.

(3) Ako se od članova društva iz stava 1. ovog člana ne može zahtevati vraćanje isplaćenih iznosa, odnosno ako se ne može izvršiti naplata, za te iznose jemče ostali članovi srazmerno svojim udelima, a ako iznos ne može da se traži, odnosno naplati od pojedinog člana, raspodeljuje se na ostale članove srazmerno udelima.

(4) Zastarelost potraživanja iz st. 1. do 3. ovog člana teče od dana izvršenja nezakonitih isplata.

14. Pravni režim pojedinih poslova

14.1. Ništavi poslovi

Član 358.

Na pravne poslove koji se odnose na avanse ili kredite koje društvo s ograničenom odgovornošću daje radi sticanja udela društva i na druge kreditne poslove shodno se primenjuju odredbe člana 244. ovog zakona.

14.2. Konverzija kredita u osnovni kapital

Član 359.

Na konverziju kredita člana društva s ograničenom odgovornošću u osnovni kapital shodno se primenjuju odredbe člana 245. ovog zakona.

14.3. Vraćanje kredita pre otvaranja stečaja

Član 360.

Na vraćanje kredita članovima društva s ograničenom odgovornošću pre otvaranja stečaja shodno se primenjuju odredbe člana 246. ovog zakona.

15. Sticanje i režim sopstvenih udela

Član 361.

Na zabranu upisa sopstvenih udela, na direktno sticanje sopstvenih udela, na sticanje sopstvenih udela preko trećih lica i na uzimanje sopstvenih udela u zalogu shodno se primenjuju odredbe čl. 239. do 243. ovog zakona.

16. Prestanak udela (povlačenje)

Član 362.

(1) Udeo prestaje ako je to predviđeno ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću.

(2) Ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću određuju se osnovi i postupak za prestanak udela.

(3) Udeo prestaje uz saglasnost članova društva s ograničenom odgovornošću, ako ugovorom o osnivanju društva nije drukčije utvrđeno.

(4) Član društva s ograničenom odgovornošću čiji je udeo prestao gubi pravo i obaveze koje je imao po osnovu tog udela.

(5) Odredbe ovog člana ne isključuju primenu odredaba ovog zakona o smanjenju i očuvanju osnovnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću.

17. Posebno pravilo za jednočlano društvo

Član 363.

(1) Jednočlano društvo s ograničenom odgovornošću ne može sticati sopstveni udeo, niti ga može povlačiti.

(2) Jednočlano društvo s ograničenom odgovornošću može sticati sopstvene udele besplatno i na osnovu pravnog sledbeništva.

18. Prioritetni udeli

Član 364.

(1) Na prioritetne udele shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prioritetnim akcijama.

(2) Ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću uređuju se prava članova društva iz prioritetnih udela.

19. Organi društva s ograničenom odgovornošću

Član 365.

(1) Organi društva s ograničenom odgovornošću su direktor, upravni i nadzorni odbor u slučajevima propisanim ovim zakonom i skupština - ako je to predviđeno ugovorom o osnivanju društva.

(2) Poslove skupštine i direktora u jednočlanom društvu s ograničenom odgovornošću obavlja vlasnik, ako odlukom o osnivanju nije drugačije određeno.

(3) U jednočlanom društvu s ograničenom odgovornošću odluke koje se donose u vršenju funkcija upravljanja društvom upisuju se u knjigu odluka društva.

(4) Odluke iz stava 3. ovog člana koje nisu upisane u knjigu odluka ne proizvode pravno dejstvo.

(5) Na knjigu odluka društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe člana 248. st. 6. i 7. ovog zakona.

20. Skupština

20.1. Delokrug

Član 366.

Skupština društva s ograničenom odgovornošću, pored delokruga iz člana 61. ovog zakona, odlučuje i o:

- 1) dopunskim uplatama;
- 2) vraćanju naknadnih dopunskih uplata;
- 3) deobi i prestanku udela;
- 4) ostvarivanju zahteva društva prema članovima uprave ili članovima društva u vezi s naknadom štete nastale osnivanjem društva ili vođenjem poslova;
- 5) zastupanju društva u sudskim i drugim postupcima protiv članova uprave.

20.2. Sazivanje skupštine

Član 367.

(1) Skupštinu saziva direktor, odnosno organ određen ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću.

(2) Skupštinu mogu sazivati i članovi društva s ograničenom odgovornošću ili nadzorni odbor kad je to ovim zakonom predviđeno.

(3) Skupština se obavezno saziva ako je prema bilansu društva s ograničenom odgovornošću osnovni kapital bitnije smanjen.

20.3. Način sazivanja skupštine

Član 368.

(1) Skupština se saziva pismenim pozivom. Pismeni poziv, sa dnevnim redom skupštine, dostavlja se svim članovima društva s ograničenom odgovornošću najdocnije sedam dana pre zasedanja skupštine.

(2) Ako nije sazvana u skladu s odredbom stava 1. ovog člana, skupština može odlučivati ako su s tim saglasni svi članovi društva s ograničenom odgovornošću.

(3) Odredba stava 2. ovog člana odnosi se i na odlučivanje o pitanjima koja nisu uvršćena u predlog dnevnog reda, s tim da predlog za dopunu dnevnog reda bude dostavljen članovima skupštine najdocnije tri dana pre zasedanja skupštine.

20.4. Zastupanje člana

Član 369.

(1) Člana u skupštini može zastupati drugi ovlašćeni član ili drugo ovlašćeno lice.

(2) Članovi uprave, izvršnog odbora direktora i nadzornog odbora ne mogu zastupati druge članove u skupštini društva s ograničenom odgovornošću.

20.5. Kvorum

Član 370.

(1) Skupština može odlučivati ako su prisutni članovi koji imaju više od polovine ukupnog broja glasova, ako ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću, odnosno statutom za rad skupštine nije predviđena druga kvalifikovana većina.

(2) Ako se skupština nije mogla održati zbog nedostatka kvoruma iz stava 1. ovog člana, ponovo se saziva s istim predloženim dnevnim redom, u skladu s ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću, odnosno statutom.

20.5.1. Odlučivanje

Član 371.

(1) Skupština odlučuje tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih članova o donošenju i izmeni statuta, povećanju i smanjenju osnovnog kapitala, statusnim promenama, promeni oblika i prestanku društva s ograničenom odgovornošću i o raspodeli dobiti, ako ugovorom o osnivanju društva, odnosno statutom nije predviđeno da se te odluke donesu drugom kvalifikovanom većinom.

(2) O drugim pitanjima iz svog delokruga skupština odlučuje na način utvrđen ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću, odnosno statutom.

(3) Za punovažnost odluke kojom se članovima društva s ograničenom odgovornošću nalažu dodatne obaveze, odnosno smanjuju prava utvrđena u skladu s ovim zakonom i ugovorom o osnivanju društva potrebna je saglasnost svih članova društva na koje se ta odluka odnosi, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

20.5.2. Pravo glasa

Član 372.

(1) Svaki član, osim člana s prioritetnim udelom bez prava upravljanja, ima pravo glasa srazmerno svom udelu, s tim što se ugovorom o osnivanju, odnosno statutom utvrđuje koliki ulog daje pravo na jedan glas.

(2) Ugovorom o osnivanju, odnosno statutom ne može se odrediti da pojedini član ima veći broj glasova u odnosu na veličinu udela. Pravo glasa pojedinih članova može se ograničiti, bez obzira na veličinu udela.

20.5.3. Glasanje pismenim putem

Član 373.

Odsutni član društva s ograničenom odgovornošću može glasati i pismeno, na način utvrđen statutom.

20.5.4. Način glasanja

Član 374.

Na način glasanja članova skupštine društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe člana 257. ovog zakona.

20.5.5. Isključenje prava glasa

Član 375.

Na isključenje prava glasa člana društva s ograničenom odgovornošću u skupštini shodno se primenjuju odredbe člana 259. ovog zakona.

20.5.6. Pravo manjinskih članova

Član 376.

(1) Članovi društva s ograničenom odgovornošću koji zajedno imaju ili predstavljaju najmanje desetinu osnovnog kapitala ili ugovorom o osnivanju, odnosno statutom određen manji deo mogu zahtevati sazivanje skupštine, uz navođenje razloga za sazivanje skupštine i pitanja o kojima bi skupština trebalo da odlučuje.

(2) Članovi iz stava 1. ovog člana mogu tražiti da se odlučivanje o određenom pitanju stavi na dnevni red već sazvane skupštine.

(3) Članovi iz stava 1. ovog člana mogu, u skladu s ugovorom o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću, odnosno statutom, sazvati skupštinu ili staviti pitanje na dnevni red ako njihov zahtev iz st. 1. i 2. ovog člana nije bio usvojen.

(4) Ako se skupština ne sastane u roku od 15 dana, po zahtevu članova iz stava 1. ovog člana skupštinu će sazvati, u daljem roku od 15 dana, nadzorni odbor ako je obrazovan.

(5) Ako se skupština ne održi ni po zahtevu iz stava 4. ovog člana, odnosno ako nije obrazovan nadzorni odbor, društvo s ograničenom odgovornošću obavezno je da članovima iz stava 1. ovog člana na njihov zahtev otkupiti udele, u skladu sa ovim zakonom.

20.5.7. Zapisnik

Član 377.

Na zapisnik sa sednice skupštine društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe člana 255. ovog zakona.

21. Upravni odbor i direktor

Član 378.

Na upravni odbor i direktora društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o upravnom odboru i direktoru akcionarskog društva.

22. Izvršni odbor direktora

Član 379.

Na izvršni odbor direktora društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o izvršnom odboru direktora akcionarskog društva.

23. Nadzorni odbor

Član 380.

Na nadzorni odbor društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o nadzornom odboru akcionarskog društva.

24. Izmena ugovora o osnivanju društva

Član 381.

(1) Ugovor o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću menja se saglasnošću svih članova društva, ako tim ugovorom nije drukčije utvrđeno.

(2) Izmene ugovora o osnivanju društva s ograničenom odgovornošću kojima se povećavaju obaveze članova društva utvrđene ugovorom o osnivanju društva ili kojima se utvrđuju nove obaveze članova vrše se saglasnošću svih članova društva.

25. Povećanje osnovnog kapitala

Član 382.

(1) Osnovni kapital društva s ograničenom odgovornošću povećava se izmenom ugovora o osnivanju društva.

(2) Članovi društva s ograničenom odgovornošću imaju pravo preče uplate odnosno unošenja novih uloga u roku od 30 dana od dana izmene ugovora o osnivanju društva, srazmerno ranijim udelima.

(3) Na druga pitanja povećanja osnovnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva.

26. Smanjenje osnovnog kapitala

Član 383.

Na smanjenje osnovnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o smanjenju osnovnog kapitala akcionarskog društva.

27. Zaštita prava člana društva i raspodela dobiti po osnovu društvenog kapitala

Član 384.

Na međusobne odnose članova društva s ograničenom odgovornošću u pogledu učešća u strukturi osnovnog kapitala prilikom povećanja, odnosno smanjenja osnovnog kapitala i raspodelu dobiti po osnovu društvenog kapitala shodno se primenjuju odredbe čl. 302. i 303. ovog zakona.

28. Shodna primena odredaba o jednočlanom društvu

Član 385.

Na jednočlano društvo s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o jednočlanom akcionarskom društvu.

29. Prestanak društva i članskog odnosa

29.1. Posebni slučajevi

Član 386.

Društvo s ograničenom odgovornošću, pored slučajeva prestanka iz člana 100. ovog zakona, prestaje, kad je to osnivačkim aktom utvrđeno, i smrću ili prestankom člana.

29.2. Istupanje člana

Član 387.

(1) Član društva s ograničenom odgovornošću može istupiti iz društva iz opravdanih razloga, uz saglasnost ostalih članova društva.

(2) Ako se članovi društva s ograničenom odgovornošću ne saglase sa istupanjem iz društva, član koji istupa iz društva može protiv društva pokrenuti postupak pred nadležnim sudom.

(3) Član društva s ograničenom odgovornošću koji istupa iz društva ima pravo na naknadu prouzrokovane štete.

29.3. Isključenje člana

Član 388.

(1) Skupština članova društva s ograničenom odgovornošću može, većinom od ukupnog broja glasova, isključiti pojedinog člana iz društva ako ne ispuni obaveze utvrđene ugovorom o osnivanju društva ili iz drugih opravdanih razloga.

(2) Član društva iz stava 1. ovog člana ne može glasati o svom isključenju.

(3) Isključeni član društva s ograničenom odgovornošću može pokrenuti spor pred sudom u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke o isključenju iz društva.

(4) Ako društvo s ograničenom odgovornošću ima dva člana, jedan član društva ne može doneti odluku o isključenju drugog člana.

(5) Društvo s ograničenom odgovornošću ima pravo na naknadu štete prouzrokovane isključenjem člana.

29.4. Zajedničke odredbe za istupanje i isključenje člana

Član 389.

(1) Član društva s ograničenom odgovornošću koji istupi iz društva, odnosno isključeni član društva ima pravo na naknadu procenjene vrednosti svog udela.

(2) Članstvo u društvu s ograničenom odgovornošću prestaje donošenjem pravosnažne sudske odluke o isključenju ili istupanju, odnosno danom donošenja odluke o istupanju, odnosno isključenju, ako spor nije pokrenut.

(3) Osnivačkim aktom, odnosno statutom društva s ograničenom odgovornošću ne mogu se isključiti prava članova da istupe iz društva, odnosno da isključe člana iz društva.

29.5. Prioritet povraćaja

Član 390.

U slučaju likvidacije društva s ograničenom odgovornošću, iz imovine društva koja preostane posle namirenja poverilaca prvo se vraćaju dopunske uplate, a preostali deo se raspodeljuje među članovima društva srazmerno njihovim udelima.

29.6. Shodna primena pravila akcionarskog društva

Član 391.

Na likvidaciju društva s ograničenom odgovornošću shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o likvidaciji akcionarskog društva.

III . DRUŠTVENO PREDUZEĆE

1. Pojam

Član 392.

- (1) Društveno preduzeće je preduzeće koje u celini posluje društvenim kapitalom.
- (2) Društveni kapital društvenog preduzeća podeljen je na akcije ili udele određene nominalne vrednosti i upisuje se u registar.

2. Organi

2.1. Vrste

Član 393.

- (1) Organi društvenog preduzeća su: skupština, upravni odbor, direktor i nadzorni odbor.
- (2) U društvenom preduzeću koje ima do 50 zaposlenih ne bira se upravni i nadzorni odbor, ako statutom preduzeća nije drukčije određeno.
- (3) U društvenom preduzeću u kome se ne bira upravni i nadzorni odbor njihove funkcije vrše se na način utvrđen statutom.

2.2. Skupština

Član 394.

- (1) Skupštinu društvenog preduzeća čine predstavnici zaposlenih.
- (2) Skupštinu društvenog preduzeća koje ima delove čine predstavnici zaposlenih u svim delovima.
- (3) Statutom se utvrđuje broj članova, način izbora, mandat, sastav i odgovornost članova skupštine.
- (4) Skupština društvenog preduzeća, po pravilu, odlučuje javnim glasanjem.
- (5) Skupština može odlučivati tajnim glasanjem o izboru i opozivu članova organa društvenog preduzeća.
- (6) U društvenom preduzeću s manje od 50 zaposlenih funkciju skupštine vrše svi zaposleni.
- (7) Skupština društvenog preduzeća odlučuje većinom glasova svih članova, ako statutom nije predviđena druga kvalifikovana većina.
- (8) Skupština društvenog preduzeća, pored delokruga iz člana 61. ovog zakona, odlučuje i o:
 - 1) ostvarivanju zahteva prema članovima uprave i nadzornog odbora u vezi s naknadom štete nastalom u vođenju poslova, kao i zahtevima za poništaj nezakonite odluke;
 - 2) zastupanju društvenog preduzeća u sudskim postupcima protiv članova uprave;
 - 3) pitanjima iz delokruga upravnog odbora - samo na zahtev upravnog odbora.

2.3. Upravni odbor

Član 395.

- (1) Upravni odbor društvenog preduzeća bira skupština.
- (2) Članovi upravnog odbora mogu se birati i iz reda stručnjaka izvan društvenog preduzeća.
- (3) Na upravni odbor društvenog preduzeća shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o delokrugu i načinu odlučivanja upravnog odbora, zamenicima, opozivu,

isključenju prava glasa i odgovornosti članova upravnog odbora akcionarskog društva.

2.4. Direktor

Član 396.

- (1) Direktora društvenog preduzeća bira i razrešava upravni odbor.
- (2) U društvenom preduzeću u kome se ne obrazuje upravni odbor, direktora bira i razrešava skupština.
- (3) Ako direktor društvenog preduzeća nije izabran, upravni odbor, odnosno skupština ako upravni odbor nije obrazovan, postavlja vršioca dužnosti direktora, s pravima, dužnostima i odgovornostima direktora, na period do godinu dana.
- (4) Direktor društvenog preduzeća vrši svoje funkcije u interesu preduzeća.
- (5) Pored delokruga utvrđenog u odredbama člana 63. ovog zakona, direktor društvenog preduzeća vrši i druge poslove koji zakonom, statutom ili drugim opštim aktom nisu stavljeni u delokrug skupštine, upravnog odbora i nadzornog odbora.
- (6) Direktor društvenog preduzeća može biti razrešen ako postoje gubici u poslovanju, ako prekrši pravila klauzule konkurencije i pravila postupanja u slučaju sukoba interesa s preduzećem, zbog nesposobnosti, kao i iz drugih razloga utvrđenih statutom.

2.5. Izvršni odbor direktora

Član 397.

- (1) Statutom društvenog preduzeća može se predvideti postojanje izvršnog odbora direktora.
- (2) Izvršni odbor direktora je pomoćni i izvršni organ direktora.
- (3) Članovi izvršnog odbora direktora postavljaju se i razrešavaju na način utvrđen statutom.
- (4) Članovi izvršnog odbora direktora mogu biti izabrani za članove upravnog odbora, s tim što broj tih članova ne može preći trećinu članova upravnog odbora.

2.6. Nadzorni odbor

Član 398.

- (1) Nadzorni odbor društvenog preduzeća ima najmanje tri člana.
- (2) Članovi nadzornog odbora mogu se birati i iz reda stručnjaka izvan društvenog preduzeća.
- (3) Na nadzorni odbor društvenog preduzeća, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o nadzornom odboru akcionarskog društva.

3. Sadržina statuta

Član 399.

Statut društvenog preduzeća sadrži odredbe o:

- 1) firmi i sedištu preduzeća;
- 2) delatnosti preduzeća;
- 3) zastupanju;
- 4) načinu raspoređivanja dobiti i pokriću gubitaka;
- 5) rezervama;
- 6) organima preduzeća i izboru, opozivu i delokrugu organa preduzeća;
- 7) opštim aktima i načinu njihovog donošenja;
- 8) pravima, obavezama i odgovornostima organa preduzeća;
- 9) ovlašćenjima delova preduzeća u pravnom prometu;
- 10) načinu statusnih promena preduzeća;

- 11) zaštititi životne sredine;
- 12) drugim pitanjima značajnim za rad i poslovanje preduzeća i za ostvarivanje prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih u preduzeću.

4. Posebne odredbe o upravljanju preduzećem u postupku promene vlasništva kapitala

Član 400.

(1) Upravljanje u preduzeću u postupku promene vlasništva kapitala vrši se srazmerno strukturi osnovnog kapitala i uplaćenom udelu, odnosno akcijama, ako zakonom nije drukčije propisano.

(2) Statutom se utvrđuje broj članova, način izbora, mandat, način odlučivanja, sastav i odgovornost predstavnika društvenog kapitala u skupštini.

(3) U preduzeću iz stava 1. ovog člana koje ima i društveni kapital, društveni kapital se iskazuje u akcijama ili udelima određene nominalne vrednosti, koji nemaju status sopstvenih akcija, odnosno udela, u smislu ovog zakona.

IV . JAVNO PREDUZEĆE

1. Pojam

Član 401.

(1) Javno preduzeće je preduzeće koje obavlja delatnost od opšteg interesa a koje osniva država, odnosno jedinica lokalne samouprave.

(2) Delatnost od opšteg interesa mogu obavljati i drugi oblici preduzeća utvrđeni ovim zakonom, deo preduzeća kao i preduzetnik.

(3) Osnivanje i poslovanje preduzeća iz st. 1. i 2. ovog člana vrše se u skladu s ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju uslovi i način obavljanja delatnosti od opšteg interesa.

2. Organi javnog preduzeća

Član 402.

(1) Organi javnog preduzeća su upravni odbor, nadzorni odbor i direktor. Statutom javnog preduzeća može se utvrditi obrazovanje i izvršnog odbora direktora.

(2) Upravni i nadzorni odbor, osim predstavnika zaposlenih, bira osnivač, odnosno vlasnik.

(3) Direktora javnog preduzeća bira upravni odbor, ako osnivačkim aktom nije drukčije određeno.

V. PREDUZEĆE ZA ZAPOŠLJAVANJE INVALIDA

1. Pojam

Član 403.

(1) Preduzeće koje u skladu sa zakonom obavlja profesionalnu rehabilitaciju ili koje zapošljava najmanje 40% invalida posluje kao preduzeće za zapošljavanje invalida.

(2) Profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida može obavljati i deo preduzeća.

2. Primena

Član 404.

Na preduzeće iz člana 403. ovog zakona primenjuju se odredbe ovog zakona, ako zakonom nije drukčije propisano.

DEO TREĆI

POVEZIVANJE PREDUZEĆA

I . POVEZANA PREDUZEĆA (GRUPACIJE PREDUZEĆA)

1. Pojam

Član 405.

Povezana preduzeća su:

- 1) matično i zavisno preduzeće (mešoviti holding, koncern);
- 2) preduzeće s uzajamnim učešćem;
- 3) holding.

(2) Preduzeća se ne mogu povezivati u smislu odredaba stava 1. ovog člana ako je to povezivanje suprotno propisima o monopolima.

2. Matično i zavisno preduzeće

Član 406.

(1) Ako jedno preduzeće ima u drugom preduzeću većinsko ili značajno učešće kapitala ili ako na osnovu ugovora zaključenog s drugim preduzećem ima pravo da imenuje većinu ili najmanje četvrtinu članova upravnog odbora tog drugog preduzeća, odnosno ima većinu ili najmanje četvrtinu glasova u skupštini, to se preduzeće smatra matičnim, a drugo preduzeće zavisnim.

(2) Matično preduzeće s većinskim učešćem kapitala je preduzeće koje, neposredno ili posredno preko drugog preduzeća, na osnovu više od 50% učešća u kapitalu drugog preduzeća ima više od 50% glasova u skupštini i pravo da imenuje više od polovine članova upravnog odbora tog drugog preduzeća (zavisnog preduzeća).

(3) Matično preduzeće sa značajnim učešćem kapitala je preduzeće koje, neposredno ili posredno preko drugog preduzeća, na osnovu učešća od najmanje 25% u kapitalu drugog preduzeća ima najmanje 25% glasova u skupštini i pravo da imenuje najmanje 25% članova upravnog odbora kod drugog preduzeća (zavisnog preduzeća).

(4) Neposredno učešće kapitala koji pripada matičnom preduzeću ili drugom licu koje ga drži za njegov račun određuje se na osnovu odnosa nominalnog iznosa tog učešća prema ukupnom kapitalu zavisnog preduzeća.

(5) Pri određivanju učešća iz stava 4. ovog člana, od ukupnog kapitala zavisnog preduzeća oduzimaju se sopstvene akcije i udeli zavisnog preduzeća i akcije i udeli koje za račun zavisnog preduzeća drži treće lice.

(6) Posredno učešće kapitala koji pripada matičnom preduzeću obuhvata akcije i udele koji pripadaju preduzeću koje zavisi od njega ili koji pripadaju drugom licu za račun tog preduzeća ili za račun preduzeća koje zavisi od njega (zavisna preduzeća).

(7) Zavisno preduzeće može u matičnom preduzeću pribaviti akcije i udele i ostvarivati svoje pravo glasa na osnovu akcija i udela kojima već raspolaže, shodno odredbama ovog zakona o preduzeću s uzajamnim učešćem.

(8) Sticanje značajnog, većinskog i uzajamnog učešća kapitala upisuje se u registar i objavljuje u "Službenom listu SRJ".

3. Preduzeće s uzajamnim učešćem

3.1. Pojam

Član 407.

Preduzeća sa uzajamnim učešćem kapitala su povezana preduzeća kod kojih svako preduzeće ima učešće kapitala u drugom preduzeću.

3.2. Preduzeća s relativno istim učešćem

Član 408.

(1) Ako su međusobna učešća u kapitalu relativno ista, svako preduzeće smanjiće svoje učešće u osnovnom kapitalu drugog preduzeća do 10%.

(2) Preduzeće je dužno da obavesti drugo preduzeće da je steklo više od 10% učešća u njegovom osnovnom kapitalu.

(3) Akcije i udeli koji prelaze 10% osnovnog kapitala drugog preduzeća moraju se otuđiti u roku od godine dana od dana poslatog obaveštenja o uzajamnom učešću.

(4) Na osnovu akcija i udela koje preduzeće mora otuđiti ne može se ostvariti pravo glasa.

3.3. Preduzeća sa većim učešćem jednog preduzeća

Član 409.

(1) Ako jedno preduzeće poseduje akcije ili udele koje čine više od 10% osnovnog kapitala drugog preduzeća, učešće kapitala tog drugog preduzeća ne može biti veći od 10% osnovnog kapitala prvog preduzeća.

(2) Preduzeće koje stekne učešće kapitala u drugom preduzeću veće od 10% dužno je da o tome odmah obavesti to preduzeće.

(3) Od dana prijema obaveštenja, obavešteno preduzeće ne može kupovati akcije ili udele preduzeća koje je steklo više od 10% njegovog osnovnog kapitala.

(4) Ako obavešteno preduzeće poseduje akcije ili udele koji čine više od 10% osnovnog kapitala preduzeća od koga je primilo obaveštenje, sporazumom će se urediti smanjenje učešća kapitala jednog preduzeća najviše na 10% osnovnog kapitala drugog preduzeća.

(5) Ako se ne postigne sporazum iz stava 4. ovog člana, preduzeće koje ima manji procenat učešća kapitala u drugom preduzeću mora otuđiti svoje akcije ili udele do 10% osnovnog kapitala drugog preduzeća u roku od godine dana od dana poslatog obaveštenja.

(6) Na osnovu akcija i udela koji se moraju otuđiti saglasno stavu 5. ovog člana ne može se ostvarivati pravo glasa.

4. Holding

Član 410.

(1) Holding je preduzeće koje ima u svojini akcije ili udele zavisnog preduzeća, a prvenstveno obavlja delatnost upravljanja, sticanja učešća kapitala u drugom preduzeću putem akcija, udela ili zamenljivih obveznica (osnivanje, trajno ulaganje, kupovina, razmena), kao i delatnost raspolaganja tim hartijama.

(2) Holding se može organizovati kao ortačko društvo, komanditno društvo, akcionarsko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću, društveno preduzeće i javno preduzeće.

(3) Na odnose holdinga i zavisnih preduzeća shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o matičnom i zavisnom preduzeću, kao i odredbe o preduzeću s uzajamnim učešćem.

5. Zajednička pravila za povezana preduzeća

5.1. Postupak sticanja značajnog i većinskog učešća kapitala u akcionarskim društvima s javnim upisom akcija

Član 411.

(1) U osnovanim akcionarskim društvima s javnim upisom akcija značajno, odnosno većinsko učešće kapitala može se pribaviti, neposredno ili preko trećeg lica, upućivanjem javne ponude akcionarima društva čije se akcije kupuju i obaveštenja društvu o nameri kupovine njegovih akcija.

(2) Ponuda za kupovinu akcija i obaveštenje društvu o nameri kupovine objavljuje se u glasilu berze.

(3) Ponuda za kupovinu akcija mora se učiniti najkasnije u roku od 30 dana od dana objavljivanja obaveštenja iz stava 1. ovog člana.

(4) Ponuda sadrži vrstu, broj i cenu akcija koje se nameravaju kupiti, kao i rok vezanosti ponudom, koji ne može biti kraći od 21 dana.

(5) Podnosilac ponude, čija je ponuda prihvaćena, dužan je da pribavi saglasnost nadležnog saveznog organa u skladu sa saveznim zakonom kojim se uređuju hartije od vrednosti.

(6) Pribavljeno značajno i većinsko učešće upisuje se u registar i objavljuje u glasilu berze.

(7) Pribavljanjem većinskog ili značajnog učešća kapitala ne sme se povrediti princip ravnopravnosti akcionara iste klase.

(8) Postupanjem protivno odredbama st. 1. do 7. ovog člana ne može se ostvarivati pravo glasa po osnovu pribavljenog značajnog ili većinskog učešća.

5.2. Odgovornost za štetu

Član 412.

(1) Ako matično preduzeće dovede zavisno preduzeće u položaj da izvrši za sebe štetan pravni posao ili da na svoju štetu nešto učini ili propusti da učini, nadoknadiće zavisnom preduzeću štetu prouzrokovanu po tom osnovu.

(2) Zahtev za naknadu štete iz stava 1. ovog člana, u ime zavisnog preduzeća, mogu podneti i akcionari i članovi zavisnog preduzeća koji poseduju ili predstavljaju najmanje desetinu osnovnog kapitala tog preduzeća ili statutom određeni manji deo, kao i poverioci preduzeća čija potraživanja iznose više od jedne desetine osnovnog kapitala zavisnog preduzeća.

(3) Pored matičnog preduzeća, kao solidarni dužnici odgovaraju članovi uprave matičnog preduzeća koji su zavisno preduzeće doveli u položaj da izvrši za sebe štetan pravni posao ili da na svoju štetu nešto učini ili propusti da učini.

(4) Kao solidarni dužnici odgovaraju i članovi uprave zavisnog preduzeća ako su povredili svoje dužnosti, osim ako su postupili po uputstvima uprave matičnog preduzeća.

5.3. Obaveze akcionara s većinskim učešćem

Član 413.

(1) Akcionar koji, u skladu s odredbom člana 411. ovog zakona, stekne većinsko učešće kapitala izraženog u akcijama s pravom glasa obavezan je da u roku od šest meseci od dana sticanja većinskog učešća, na zahtev bilo kog akcionara matičnog, odnosno zavisnog preduzeća i po izboru tog akcionara:

1) kupi njegove akcije najmanje po istoj ceni po kojoj su kupljene akcije u postupku preuzimanja većinskog učešća; ili

2) zameni njegove akcije u zavisnom preduzeću za akcije matičnog preduzeća; ili

3) plaća akcionaru dividendu koja pripada akcionarima sa participativnim akcijama.

(2) Ostvarivanjem prava akcionara iz stava 1. ovog člana ne sme se povrediti princip ravnopravnosti akcionara iste klase, ni isključiti pravo akcionara na podizanje tužbe.

5.4. Solidarna odgovornost za obaveze

Član 414.

(1) Akcionar koji poseduje više od 75% akcija zavisnog društva odgovara neograničeno solidarno za njegove obaveze (zavisno društvo pod neposrednim upravljanjem).

(2) Sticanje učešća kapitala iz stava 1. ovog člana upisuje se u registar i objavljuje u glasilu berze.

5.5. Prava akcionara

Član 415.

Akcionari zavisnog društva pod neposrednim upravljanjem mogu u svako doba zahtevati od matičnog društva:

- 1) da im se plati dividenda koja pripada akcionaru sa participativnim akcijama; ili
- 2) da se njihove akcije kupe po berzanskoj ceni ili ceni javne licitacije ili po ceni koju odredi veštak; ili
- 3) da se njihove akcije zamene za akcije matičnog društva.

5.6. Prava poverilaca

Član 416.

Poverioci zavisnog akcionarskog društva pod neposrednim upravljanjem čija su nedospela potraživanja nastala pre objavljivanja obaveštenja i javne ponude za kupovinu akcija radi sticanja većinskog učešća kapitala mogu, u roku od 90 dana po objavljivanju sticanja učešća kapitala od preko 75%, zahtevati od matičnog društva obezbeđenje do iznosa svojih potraživanja.

6. Prinudni otkup ili zamena akcija

6.1. Pojam

Član 417.

(1) Akcionar koji, u skladu sa odredbama čl. 411. i 413. ovog zakona, pribavi 90% akcija zavisnog društva može u roku od 60 dana od dana sticanja tog učešća odlukom svoje skupštine:

- 1) kupiti akcije akcionara zavisnog društva najmanje po ceni kojoj su kupljene akcije u postupku preuzimanja većinskog učešća; ili
- 2) zameniti akcije u zavisnom preduzeću za akcije matičnog preduzeća; ili
- 3) platiti dividendu koja pripada akcionaru sa participativnim akcijama.

(2) Kupovina ili zamena akcija iz stava 1. ovog člana upisuje se u registar i objavljuje u glasilu berze.

(3) Ostvarivanjem prava akcionara iz stava 1. ovog člana ne sme se povrediti princip ravnopravnosti akcionara iste klase, ni isključiti pravo akcionara na podizanje tužbe.

(4) Odredbe st. 1. do 3. ovog člana, i odredbe člana 414. ovog zakona shodno se primenjuju i na akcionarsko društvo bez javnog upisa akcija i društvo s ograničenom odgovornošću.

6.2. Solidarna odgovornost za obaveze

Član 418.

Akcionar iz člana 417. ovog zakona, odnosno član odgovara neograničeno solidarno za obaveze zavisnog preduzeća.

II . POSLOVNO UDRUŽENJE I DRUGI OBLICI POVEZIVANJA

1. Poslovno udruženje

Član 419.

(1) Poslovno udruženje mogu osnovati dva ili više preduzeća, odnosno preduzetnika radi unapređivanja sopstvenog privređivanja i usklađivanja svoje delatnosti.

(2) Poslovno udruženje ne osniva se radi sticanja dobiti.

(3) Prava članova poslovnog udruženja ne mogu biti izražena u hartijama od vrednosti.

(4) Poslovno udruženje je pravno lice.

(5) Poslovno udruženje upisuje se u registar.

(6) Oznaka "poslovno udruženje" navodi se u firmi.

(7) Poslovno udruženje istupa u pravnom prometu u svoje ime i za račun svojih članova i u ime i za račun svojih članova.

(8) Za obaveze preuzete u pravnom prometu poslovno udruženje odgovara svojom imovinom, a članovi odgovaraju na način određen ugovorom o osnivanju, odnosno ugovorom s trećim licem.

(9) Ugovorom o osnivanju utvrđuju se naziv, vreme osnivanja, cilj i delatnost, sedište, upravljanje, zastupanje, odgovornost, pristupanje, istupanje, istupanje u pravnom prometu, isključenje, imovina, nadzor, prestanak, kao i druga pitanja značajna za ostvarivanje ciljeva osnivanja poslovnog udruženja.

2. Drugi oblici povezivanja preduzeća

Član 420.

Preduzeća i preduzetnici se mogu povezivati ugovorom i u druge oblike povezivanja (konzorcijum, franšizing, zajednica preduzeća, poslovna unija, poslovni sistem, pul i dr.).

DEO ČETVRTI

STATUSNE PROMENE I PROMENE OBLIKA PREDUZEĆA

1. Opšta pravila

Član 421.

(1) Preduzeće se može spojiti sa drugim preduzećem (spajanje), podeliti na dva ili više preduzeća (podela) i promeniti oblik (promena oblika preduzeća).

(2) Mogu se spajati preduzeća istog ili različitog oblika ako su najmanje jednu godinu upisana u registru. To važi i za promenu oblika preduzeća.

(3) Preduzeća se ne mogu spajati ako je to suprotno propisima o monopolima.

2. Spajanje

2.1. Pojam

Član 422.

Dva ili više preduzeća mogu se spojiti:

1) prenosom imovine jednog ili više preduzeća (preuzeta preduzeća) na drugo preduzeće (preduzeće preuzimalac), u zamenu za obezbeđenje akcija ili udela tog preduzeća (spajanje preuzimanjem - pripajanje);

2) osnivanjem novog preduzeća na koje prelazi imovina preduzeća koja se spajaju, u zamenu za obezbeđenje akcija ili udela novog preduzeća (spajanje novim osnivanjem).

2.2. Spajanje preuzimanjem (pripajanje)

2.2.1. Ugovor o spajanju preuzimanjem i izveštaj o spajanju

Član 423.

- (1) Ugovor o spajanju preuzimanjem sadrži naročito:
- 1) firmu i sedište preduzeća spojenih preuzimanjem;
 - 2) sporazum o prenosu imovine svakog preduzeća koje se spaja u zamenu za akcije i udele preduzeća preuzimaoca;
 - 3) odnos zamene akcija ili udela i vrednost preduzeća koje učestvuje u spajanju;
 - 4) pojedinosti o prenosu akcija ili udela preduzeća - preuzimaoca;
 - 5) određivanje prava koja proizilaze iz akcija ili udela preduzeća preuzimaoca;
 - 6) prava koja preduzeće preuzimalac obezbeđuje pojedinim akcionarima i drugim imaocima hartija od vrednosti ili članovima preuzetog preduzeća;
 - 7) posebna prava koja se obezbeđuju članovima uprave i nadzornog odbora i revizoru preuzetog preduzeća.
- (2) Uprave preduzeća učesnika u spajanju preuzimanjem dužne su da sačine pismeni izveštaj, s obrazloženjem ugovora o spajanju i kriterijumima za vrednovanje imovine koji su osnov za utvrđivanje odnosa zamene akcija ili udela.

2.2.2. Procena

Član 424.

- (1) Uprave preduzeća koja pristupaju spajanju preuzimanjem imenuju ovlašćene procenjivače za svoje preduzeće ili sporazumno mogu imenovati zajedničkog ovlašćenog procenjivača ili će to na njihov predlog učiniti sud.
- (2) Ovlašćeni procenjivači podnose izveštaj o rezultatu procene, s obrazloženjem odnosa zamene akcija ili udela.

2.2.3. Punovažnost ugovora o spajanju

Član 425.

- (1) Ugovor o spajanju preuzimanjem proizvodi pravno dejstvo kad ga potvrde skupštine preduzeća koja učestvuju u spajanju preuzimanjem, a za javna preduzeća - i kad nadležni organ da saglasnost, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.
- (2) Ako ima više klasa akcija, a spajanjem preduzeća se menjaju utvrđena prava akcionara određene klase, za punovažnost odluke skupštine potrebna je saglasnost akcionara te klase akcija, koja se daje u skladu s ovim zakonom.
- (3) Akcionari i članovi preduzeća koja učestvuju u spajanju preuzimanjem imaju pravo uvida u dokumentaciju na osnovu koje se sprovodi spajanje.

2.2.4. Povećanje osnovnog kapitala - izuzeci

Član 426.

Na povećanje osnovnog kapitala spajanjem preuzimanjem ne primenjuju se odredbe ovog zakona o povećanju osnovnog kapitala preduzeća preuzimaoca koje se odnose na:

- 1) zabranu povećanja osnovnog kapitala dok se upisani ulozi ne izmire;
- 2) uslove za upis novih akcija ili udela;
- 3) prioriteta prava akcionara i članova na kupovinu novih akcija ili udela.

2.2.5. Sprovođenje spajanja i povećanje osnovnog kapitala

Član 427.

(1) Preduzeće preuzimalac ne može povećati osnovni kapital iz spajanja preuzimanjem dok drži sopstvene akcije ili udele, odnosno dok ima u svojini akcije ili udele društva koje preuzima, a koje nisu u celini uplaćene.

(2) Odredba stava 1. ovog člana odnosi se i na preuzeto preduzeće koje ima sopstvene akcije, odnosno udele ili akcije, odnosno udele preduzeća preuzimaoca koje nisu u celini uplaćene.

2.2.6. Zaštita prava poverilaca

Član 428.

(1) Poverioci preduzeća koja učestvuju u spajanju preuzimanjem mogu, u roku od 30 dana od dana drugog objavljivanja obaveštenja o pokretanju postupka za spajanje preuzimanjem, zahtevati obezbeđenje svojih potraživanja ili njihovu isplatu.

(2) Dovoljnim obezbeđenjem poverilaca smatra se i pismena izjava uprava preduzeća koja učestvuju u spajanju preuzimanjem da će se imovinom tih preduzeća upravljati odvojeno do namirenja poverilaca svakog preduzeća posebno. U protivnom, sud može poništiti spajanje preuzimanjem po tužbi poverilaca.

(3) Prava na obezbeđenje iz stava 1. ovog člana nemaju poverioci koji u stečaju imaju pravo prvenstva naplate.

2.2.7. Zaštita nosilaca posebnih prava

Član 429.

Preduzeće preuzimalac obezbeđuje imaocima zamenljivih i participativnih obveznica koje su izdala preuzeta preduzeća jednaka prava koja su obezbeđivala i preuzeta preduzeća.

2.2.8. Upis u registar

Član 430.

(1) Spajanje preuzimanjem prijavljuje se za upis u registar.

(2) Ako se pri spajanju preuzimanjem povećava osnovni kapital preduzeća preuzimaoca, istovremeno sa upisom spajanja u registar upisuje se i povećanje osnovnog kapitala.

(3) Upisom spajanja preuzimanjem u registar sedišta preduzeća preuzimaoca imovina preuzetih preduzeća, uključujući i obaveze, prelazi na preduzeće preuzimaoca.

(4) Upisom spajanja preuzimanjem u registar prestaju da postoje preuzeta preduzeća. Upisom spajanja preuzimanjem akcionari ili članovi preuzetih preduzeća postaju akcionari ili članovi preduzeća preuzimaoca.

(5) Upisi iz st. 2. i 4. ovog člana ne mogu se vršiti pre isplate ili obezbeđenja potraživanja poverilaca preduzeća koja učestvuju u spajanju preuzimanjem u skladu s odredbom člana 428. ovog zakona.

(6) Statusna promena spajanja preuzimanjem objavljuje se u "Službenom listu SRJ" dva puta u razmaku od najmanje sedam, a najviše 30 dana.

2.2.9. Zaštita prava akcionara i članova

Član 431.

(1) Akcionari i članovi preduzeća koja učestvuju u spajanju preuzimanjem, koji se protive tom spajanju, imaju pravo da im preduzeće preuzimalac po tržišnoj ceni, a u slučaju spora po ceni koju odredi sud, otkupi akcije ili udele, u skladu sa odredbama ovog zakona, odnosno da im preduzeće zameni akcije ili udele s pravom glasa u prioritete akcije ili udele bez prava glasa.

(2) Akcionari i članovi preuzetih preduzeća i preduzeća preuzimaoca, koji se protive spajanju preuzimanjem, mogu pobijati pred sudom odluku o spajanju preuzimanjem ako smatraju da odnos zamene njihovih akcija ili udela nije određen u odgovarajućoj srazmeri.

(3) Prava iz st. 1. i 2. ovog člana mogu se ostvarivati najdocnije u roku od 60 dana od dana druge objave upisa spajanja preuzimanjem u registar.

2.2.10. Odgovornost članova uprave i nadzornog odbora

Član 432.

(1) Članovi uprave i nadzornog odbora preduzeća preuzimaoca odgovaraju solidarno s preduzećem preuzimaocem za naknadu štete koju je spajanje preuzimanjem prouzrokovalo članovima ili akcionarima i poveriocima preuzetog preduzeća, odnosno preduzeća preuzimaoca.

(2) Odgovornost iz stava 1. ovog člana obuhvata i članove uprave i nadzornog odbora preuzetog preduzeća.

2.2.11. Spajanje preuzimanjem u posebnim slučajevima

Član 433.

(1) Ako se najmanje 90% osnovnog kapitala zavisnog preduzeća nalazi u svojini matičnog preduzeća, spajanje preuzimanjem vrši se bez saglasnosti skupštine zavisnog preduzeća, osim ako akcionari ili članovi ovog društva koji poseduju ili predstavljaju najmanje desetinu osnovnog kapitala društva zahtevaju sazivanje skupštine radi donošenja odluke. Od osnovnog kapitala se oduzimaju sopstvene akcije ili udeli zavisnog preduzeća i akcije ili udeli koji pripadaju drugome za račun tog preduzeća.

(2) Ako sve akcije ili udeli zavisnog preduzeća pripadaju matičnom preduzeću, preuzimaocu nisu potrebni podaci o zameni akcija ili udela, kao ni procena ovlašćenog procenjivača (jednočlana društva).

(3) Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se i na spajanje preuzimanjem između dva ili više preduzeća u društvenoj, odnosno državnoj svojini.

2.3. Spajanje novim osnivanjem (spajanje)

Član 434.

(1) Na spajanje preduzeća novim osnivanjem shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o spajanju preuzimanjem. Novoosnovano preduzeće smatra se preduzećem preuzimaocem.

(2) Ugovor o spajanju potvrđuju skupštine preduzeća koja se spajaju novim osnivanjem.

(3) Na osnivanje novoosnovanog preduzeća shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o osnivanju preduzeća.

(4) Upisom novoosnovanog preduzeća u registar, imovina preduzeća koja se spajaju, uključujući i obaveze, prelazi na novoosnovano preduzeće. Upisom novoosnovanog preduzeća prestaju da postoje preduzeća koja su se spojila.

(5) Akcionari i članovi preduzeća koja su se spojila postaju akcionari i članovi novoosnovanog preduzeća.

3. Podela

Član 435.

(1) Odlukom skupštine preduzeće se može podeliti na dva nova preduzeća ili više novih preduzeća, uz prestanak postojećeg preduzeća.

(2) Na podelu preduzeća shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o zaštiti akcionara i članova i odredbe o spajanju novim osnivanjem.

(3) Preduzeća nastala podelom odgovaraju solidarno za obaveze podeljenog preduzeća.

(4) Brisanje podeljenog preduzeća iz registra i upis preduzeća nastalih podelom izvršiće se posle razgraničenja sredstava, prava i obaveza (deobni bilans).

4. Promena oblika preduzeća

Član 436.

(1) Preduzeće može promeniti jedan oblik u drugi oblik ako ispunjava uslove za osnivanje tog oblika preduzeća utvrđene ovim zakonom.

(2) Promena oblika preduzeća ne znači nastanak novog preduzeća u smislu preuzetih prava i obaveza.

(3) Odluku o promeni oblika preduzeća donosi skupština, s tim što je, ako se promenom oblika preduzeća menjaju utvrđena prava i obaveze akcionara i članova preduzeća, za punovažnost odluke o promeni oblika preduzeća potrebna saglasnost i tih akcionara i članova, data u skladu s ovim zakonom.

(4) Javnim pozivom, koji se objavljuje dva puta u razmaku od najmanje 15 a najviše 30 dana, skupština poziva sve akcionare i članove preduzeća koji nisu bili prisutni, odnosno zastupljeni na skupštini da se u roku od 60 dana od dana poslednjeg objavljivanja pismeno izjasne da li prihvataju promenu oblika preduzeća po odluci skupštine.

(5) Objavljivanje javnog poziva iz stava 4. ovog člana nije potrebno ako su svi članovi i akcionari bili prisutni, odnosno zastupljeni na skupštini, ili ako su poimenično pozvani, u kom slučaju rok od 60 dana teče od dana prijema poziva.

(6) Ako se akcionari i članovi u propisanom roku pismeno ne izjasne o odluci skupštine o promeni oblika preduzeća, smatra se da su dali svoju saglasnost.

(7) Akcionari i članovi koji se protive promeni oblika preduzeća mogu, u roku od 60 dana od dana objavljivanja upisa promene oblika u registar, tražiti da im preduzeće otkupi akcije ili udele u skladu s odredbama ovog zakona, odnosno da im preduzeće zameni akcije i udele s pravom glasa u prioritetne akcije i udele bez prava glasa.

(8) Akcije i udele iz stava 7. ovog člana preduzeće otkupljuje po tržišnoj ceni, a u slučaju spora - po ceni koju odredi sud.

(9) Promena oblika preduzeća upisuje se u registar i objavljuje u "Službenom listu SRJ".

DEO PETI

KAZNE NE ODREDBE

1. Krivična dela

1.1. Lažni bilansi

Član 437.

Ko u preduzeću ili u drugom subjektu poslovanja sačini lažni bilans kojim se utvrđuje dobit ili gubitak preduzeća ili kojim se utvrđuje udeo svakog člana društva u dobiti ili gubitku u nameri pribavljanja koristiti sebi ili drugom ili u nameri da drugom nanese kakvu štetu, kazniće se za krivično delo zatvorom od tri meseca do pet godina.

1.2. Zloupotreba procene

Član 438.

Ako ovlašćeni procenjivač zloupotrebi svoje ovlašćenje prilikom procene imovine preduzeća ili drugog subjekta poslovanja i na taj način sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili drugom nanese kakvu štetu, kazniće se za krivično delo zatvorom od tri meseca do pet godina.

2. Privredni prestupi preduzeća i odgovornog lica

Član 439.

(1) Novčanom kaznom od 45.000 do 450.000 novih dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće ili drugi subjekt poslovanja koji ima svojstvo pravnog lica:

1) ako obavlja delatnost za koju ne ispunjava propisane uslove, ili obavlja delatnost koja se po saveznom zakonu ne može obavljati, ili ako izmeni uslove obavljanja delatnosti pre nego što nadležni organ donese rešenje da su ispunjeni uslovi u pogledu tehničke opremljenosti ili zaštite na radu ili druge propisane uslove (član 16. st. 1. i 2. i član 18);

2) ako zaključi ugovor ili obavlja druge poslove prometa robe i usluga izvan okvira delatnosti upisane u registar (član 20. stav 1);

3) ako u svom poslovanju ne koristi firmu onako kako je upisana u registar (član 34);

4) ako suprotno odredbama ovog zakona ne izdvaja sredstva u obavezne rezerve ili ih smanji, ako ovim zakonom nije drukčije određeno (član 51);

5) ako kao član ili akcionar zloupotrebi preduzeće da bi za sebe postigao zabranjeni cilj ili da bi oštetiio svoje poverioce ili ako u suprotnosti sa zakonom postupa sa imovinom preduzeća kao da je u pitanju njegova imovina ili ako, radi ostvarivanja svoje koristi ili koristi drugog lica, smanji imovinu preduzeća (član 54);

6) ako ne vodi poslovne knjige i ne sastavlja, objavljuje i podnosi računovodstvene iskaze i poslovne izveštaje na način propisan saveznim zakonom (član 57. stav 1);

7) ako protivno odredbama ovog zakona povredi klauzulu konkurencije (član 92);

8) ako sačini neistinit godišnji obračun kojim se utvrđuje dobit ili gubitak društva i učešće svakog člana društva u dobiti ili gubitku (član 128. stav 1);

9) ako suprotno ovom zakonu ne donese odluku o prestanku društva likvidacijom ili ne izmiri obaveze prema poveriocima pre podele imovine (član 100. član 149. stav 1. čl. 160. 161. i 169. član 314. stav 1. i čl. 323. i 390);

10) ako izda akcije u iznosu manjem od saveznim zakonom utvrđenog minimalnog iznosa osnovnog kapitala (član 191);

11) ako oslobodi akcionara ili člana društva obaveze uplate uloga i odgovornosti ili mu odloži izvršenje obaveze suprotno ovom zakonu (čl. 199. i 338);

12) ako ne vodi knjigu akcionara ili knjigu članova društva ili knjigu odluka na način utvrđen ovim zakonom (čl. 232. i 343, član 248. st. 4. do 7. i član 365. st. 3. do 5);

13) ako vrši isplatu dividende, povraćaja, posebnih naknada i nagrada na teret osnovnog kapitala ili suprotno ovom zakonu ili osnivačkom aktu smanjuje osnovni kapital društva (član 56. stav 1, član 210. stav 2. i član 383);

14) ako protivno ovom zakonu ili osnivačkom aktu vrši podelu dobiti, gubitka, dividendi, udela ili akcija ili kamata i podizanje novca ili na drugi način, suprotno tim akcijama, vrši namirenje akcionara ili članova društva ili namirenje drugih troškova (član 55, član 56. stav 2, čl. 128. do 131, čl. 175. do 177, čl. 229. do 231, čl. 353. do 357).

(2) Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u preduzeću ili drugom subjektu poslovanja koji ima svojstvo pravnog lica novčanom kaznom od 3.000 do 30.000 novih dinara.

3. Prekršaji preduzeća i odgovornog lica

Član 440.

(1) Novčanom kaznom od 15.000 do 150.000 novih dinara kazniće se za prekršaj preduzeće ili drugi subjekt poslovanja:

1) ako osnivački akt ne sačini u pismenom obliku ili ako u tom aktu ne navede bilo koji podatak koji je trebalo navesti u njemu ili statutu (čl. 10, 11, 219, 334, 335. i 399, član 419. stav 9. i član 423);

2) ako u roku ne podnese prijavu za upis u registar nekog od podataka propisanih ovim zakonom, odnosno promene ovih podataka (član 22. stav 2, član 23, član 24, član 33. stav 2, član 41. stav 4, član 44. stav 1, član 59. stav 2, član 95, član 98, član 148, član 151. stav 1, član 186. stav 4, član 202, član 247. stav 2, član 282. stav 1, član 285. stav 1, član 288. stav 1, član 290. stav 1, član 301, član 305. stav 1, član 308. stav 1, član 311. stav 3, član 315. stav 1, član 323. stav 3, član 328. stav 2, član 342, član 392. stav 2, član 406. stav 8, član 411. stav 6, član 414. stav 2, član 417. stav 2, član 419. stav 5, član 430, član 434. stav 1, član 435. stav 4. i član 436. stav 9);

3) ako preduzme poslove zastupanja i druge poslove u vezi s tim bez odobrenja ili saglasnosti predviđene ovim zakonom ili se ne pridržava ovlašćenja koja su mu određena statutom i odlukom nadležnih organa preduzeća (član 41. st. 3. i 6, član 42. stav 2. i član 43);

4) ako kao zastupnik ili prokurista ne dostavi svoj overeni potpis sudu koji vodi registar (član 49. stav 3);

5) ako ne izabere organe preduzeća (član 60. i član 65);

6) ako prihvati da istovremeno bude član upravnog ili nadzornog odbora u više od tri preduzeća ili predsednik u više od jednog preduzeća ili ako ne obavesti ili da netačno obaveštenje o višestrukome članstvu u upravnom ili nadzornome odboru u preduzeću (član 70. st. 1, 2, 4. i 5);

7) ako uskrati davanje traženog obaveštenja ili odgovora koji je zasnovan na ovom zakonu ili osnivačkom aktu članu ili akcionaru ili zaposlenom u preduzeću ili mu da neistinita obaveštenja ili mu onemogućiti ostvarivanje prava na obaveštavanje ili ako ne da bilo koje od javnih saopštenja ili drugih saopštenja propisanih u zakonu ili da neistinito javno ili drugo saopštenje (čl. 86. do 89, član 252. stav 4. i član 253. stav 2);

8) ako odlukom uprave ne utvrdi isprave i podatke koji se smatraju poslovnom tajnom ili ne utvrdi način čuvanja isprava i podataka (član 90. i član 91. stav 3);

9) ako kao član društva, član uprave ili nekog drugog organa društva i preduzeća zaključi pravni posao sa društvom ili preduzećem bez prethodnog odobrenja ostalih članova društva ili drugog nadležnog organa (član 93);

10) ako kao član ortačkog društva ovlašćen za posloводство ne podnese izveštaj o poslovanju društva i obračun ostalim članovima društva, na njihov zahtev (član 127. stav 1);

11) ako izmeni ugovor o osnivanju bez saglasnosti svih članova društva, ili ga izmeni suprotno ovom zakonu (čl. 185. i 381);

12) ako ostane kao jedini akcionar, a to ne prijavi nadležnom sudu radi upisa u registar i objavljivanja (član 202);

13) ako kao osnivač, u slučaju neuspelog upisa akcija, u propisanom roku ne vrati upisnicima uplaćene iznose (član 207. stav 3);

14) ako kao osnivač u propisanom roku ne sazove osnivačku skupštinu (član 211. stav 1);

15) ako kao lice koje posluje u svoje ime i za račun akcionarskog društva ne prenese akcije u svojinu akcionarskog društva za čiji račun ih je stekao (član 241. stav 3);

16) ako ne sazove skupštinu kad je na to ovim zakonom obavezan ili je sazove suprotno odredbama ovog zakona, osnivačkog akta i statuta (čl. 250. i 367);

17) ako uputi javni poziv za upis i uplatu akcija (prospekt) koji sadrži neistinite podatke ili ne sadrži podatke i ne ispunjava uslove predviđene ovim zakonom (član 203. stav 1. i član 204. st. 1. do 3);

18) ako ne izda potvrde o upisanim akcijama u zakonom predviđenom roku (član 208. stav 1);

19) ako kao direktor kome je upravni odbor poverio poslove iz svog delokruga ne podnese upravnom odboru izveštaj o obavljanju tih poslova (član 266. stav 3);

20) ako ne podnese predlog za sprovođenje stečaja (član 320);

21) ako značajno, odnosno većinsko učešće kapitala ne ostvaruje na osnovu javne ponude i to ne objavi, kao i njegovo sticanje (član 411);

22) ako u uzajamnom učešću sa drugim preduzećem ne svede kapital do iznosa utvrđenog ovim zakonom (član 408. stav 1);

23) ako ne obavesti drugo preduzeće i ne objavi u glasilu berze srazmeru pribavljenih akcija ili udela (član 408. stav 2. član 409. stav 2. član 411. st. 2. i 6. član 414. stav 2. i član 417. stav 2);

24) ako se ne organizuje i svoje opšte akte ne uskladi s odredbama ovog zakona ili ih ne uskladi u propisanom roku, ako ovim zakonom nije drukčije propisano (član 442. st. 3. i 4).

(2) Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u preduzeću ili drugom subjektu poslovanja koji ima svojstvo pravnog lica novčanom kaznom od 900 do 9.000 novih dinara.

4. Privredni prestup i prekršaj preduzetnika

Član 441.

(1) Novčanom kaznom od 15.000 do 150.000 novih dinara kazniće se za privredni prestup preduzetnik ako izvrši neku od radnji iz člana 439. stav 1. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 6.000 do 60.000 novih dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik ako izvrši neku od radnji iz člana 440. stav 1. ovog zakona.

DEO ŠESTI

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

1. Nastavljanje sa radom preduzeća i preduzetnika i dužnost usklađivanja s ovim zakonom

Član 442.

(1) Postojeća preduzeća i drugi oblici organizovanja i povezivanja za obavljanje privredne delatnosti, kao i preduzetnici, danom stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade na način i pod uslovima pod kojima su upisani u registar.

(2) Promena vlasništva u preduzećima koja raspolažu društvenim kapitalom vrši se po postupku i u rokovima predviđenim posebnim zakonom.

(3) Preduzeća i drugi oblici organizovanja i povezivanja iz stava 1. ovog člana, kao i preduzetnici dužni su da se organizuju i usklade svoje opšte akte s odredbama ovog zakona do 30. juna 2000. godine, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

(4) Ako se postojeća preduzeća i drugi oblici organizovanja i povezivanja iz stava 3. ovog člana organizuju kao društva kapitala dužni su da prilikom preregistracije podnesu dokaz o ispunjenju uslova u pogledu novčanog dela osnovnog kapitala utvrđenih u odredbama čl. 190, 198, 205, 336. i 337. ovog zakona.

(5) Postojeća preduzeća i drugi oblici organizovanja i povezivanja za obavljanje privredne delatnosti, kao i preduzetnici iz člana 96. stav 1. ovog zakona, koji ne postupe po odredbama stava 3. ovog člana prestaju sa radom i sud će ih posle sprovedenog postupka likvidacije brisati iz registra.

(6) Ako u roku iz stava 3. ovog člana postojeće društveno preduzeće donese odluku o pokretanju postupka promene vlasništva u skladu sa zakonom, nije dužno da se organizuje i uskladi svoje akte s odredbama ovog zakona koje se odnose na društveno preduzeće.

(7) Odlukom radničkog saveta postojećih društvenih preduzeća uređuju se broj članova, sastav, način izbora, način sazivanja i odlučivanja, odgovornost i mandat članova prve skupštine.

2. Započeti postupci upisa privatnih preduzeća, radnji i poljoprivrednih gazdinstava

Član 443.

Privatno preduzeće, radnja ili poljoprivredno gazdinstvo sa svojstvom pravnog lica koji su upisani u registar nadležnog privrednog suda do dana stupanja na snagu ovog zakona, a koji se u postupku usklađivanja s ovim zakonom registruju kao preduzetnik, registruju se u istom registru.

3. Primena odredbi o promeni oblika preduzeća

Član 444.

Odredbe člana 436. ovog zakona o promeni oblika preduzeća primenjivaće se od 1. januara 1999. godine.

4. Započeti postupci

Član 445.

Ako je postupak osnivanja ili promene osnivača, akcionara i člana društva, kao i postupak izbora organa i donošenja opštih akata preduzeća i drugih oblika organizovanja za obavljanje privredne delatnosti bio u toku na dan stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po odredbama ovog zakona.

5. Društvo kapitala nastalo iz poslovnog udruženja

Član 446.

Društvo kapitala nastalo iz poslovnog udruženja, koje pored svoje delatnosti obavlja i delatnost koju u skladu s ovim zakonom može da obavlja poslovno udruženje, može nastaviti da obavlja i tu delatnost kao društvo kapitala, u skladu s osnivačkim aktom i bez osnivanja poslovnog udruženja.

6. Primena odredaba o statusnim promenama

Član 447.

(1) Odredbe čl. 421. do 435. ovog zakona o statusnim promenama primenjivaće se od 1. januara 1999. godine.

(2) Do 1. januara 1999. godine statusne promene vršiće se tako:

1) da odluku o statusnoj promeni preduzeća (podeli, spajanju ili pripajanju) donosi organ upravljanja;

2) da preduzeća nastala podelom, spajanjem sa drugim preduzećem ili pripajanjem drugom preduzeću solidarno odgovaraju za obaveze preduzeća koja su prestala da postoje;

3) da se međusobni odnosi preduzeća koji su nastali statusnom promenom uređuju ugovorom.

7. Primena odredaba o obaveznoj rezervi i informisanju

Član 448.

Odredbe člana 51. ovog zakona o obaveznoj rezervi i odredbe člana 88. ovog zakona o obaveštavanju poverilaca i trećih lica primenjivaće se od 1. januara 1999. godine.

8. Prestanak važenja postojećih propisa

Član 449.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe Zakon o preduzećima ("Službeni list SFRJ", br. 77/88, 40/89, 46/90 i 61/90). Odluka o povećanju najmanjeg iznosa sredstava potrebnih za osnivanje deoničarskog društva i društva sa ograničenom odgovornošću ("Službeni list SFRJ", br. 15/91 i 17/92 i "Službeni list SRJ", br. 7/93, 20/94 i 13/96) i član 27. Zakona o izmenama saveznih zakona kojima su određene novčane kazne za privredne prestupe i prekršaje ("Službeni list SRJ", br. 24/94).

9. Stupanje na snagu zakona

Član 450.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRJ".

Zakon o izmenama Zakona o preduzećima

"Službeni list SRJ", br. 29/97

Član 1.

U Zakonu o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96) u članu 442. stav 3. reči: "godinu dana" zamenjuju se rečima: "dve godine".

Član 2.

U članu 444. reči: "od 1. januara 1998. godine" zamenjuju se rečima: "od 1. januara 1999. godine."

Član 3.

U članu 447. stav 1. reči: "od 1. januara 1998. godine" zamenjuju se rečima: "od 1. januara 1999. godine".

U uvodnoj odredbi stava 2. reči: "Do 1. januara 1998. godine" zamenjuju se rečima: "Do 1. januara 1999. godine".

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRJ".

Zakon o izmeni Zakona o preduzećima

"Službeni list SRJ", br. 59/98

Član 1.

U Zakonu o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96 i 29/97), u članu 442. stav 3. reči: "u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona" zamenjuju se rečima: "do 31. decembra 1999. godine".

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRJ".

Zakon o izmeni Zakona o preduzećima

"Službeni list SRJ", br. 74/99

Član 1.

U Zakonu o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 29/97 i 59/98), u članu 442. stav 3. reči: "do 31. decembra 1999. godine" zamenjuju se rečima: "do 30. juna 2000. godine".

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu 1. januara 2000. godine.

Odluka o ocenjivanju ustavnosti odredbe člana 59. stav 3. Zakona o preduzećima

"Službeni list SRJ", br. 9/2001

3. Savezni ustavni sud, na osnovu odredaba člana 124. stav 1. tačka 2) Ustava SRJ i člana 68. stav 1. tačka 2) Zakona o Saveznom ustavnom sudu ("Službeni list SRJ", br. 36/92), na sednici od 20. februara 2001. godine, doneo je

Odluku

Utvrđuje se da odredba člana 59. stav 3. Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 29/97, 59/98 i 74/99) nije saglasna sa Ustavom SRJ.

Savezni ustavni sud doneo je ovu odluku u sastavu: predsednik Saveznog ustavnog suda dr Milutin Srđić, i sudije - Milan Vešović, mr Milomir Jakovljević, mr Arandel Markićević i Irina Tomić.

IU. 182/96

20. februara 2001. godine

Beograd

Predsednik
Saveznog ustavnog suda
dr Milutin Srđić, s.r.

Klauzula o odbijanju odgovornosti

Materijali sadržani na ovom veb sajtu su samo za opštu informaciju i podležu klauzuli o odbijanju odgovornosti.

Objavljiivači, Janković, Popović i Mitić, ne daju nikakvu vrstu garancije u pogledu predmeta obuhvaćenih ovim informacijama, niti u pogledu potpunosti ili tačnosti ovog veb sajta. Objavljiivači i lica koja su doprinela ovim informacijama nisu odgovorna ni za kakve postupke (ili nedsotatak postupaka) koji su preduzeti kao rezultat oslanjanja na informacije ili na bilo koji način korišćenja informacija sadržanih u ovom veb sajtu i neće ni u kom slučaju biti odgovorni za bilo kakve štete koje su posledica oslanjanja na ove informacije ili korišćenja istih. Ne ograničavajući napred navedeno, Objavljiivači i lica koja su doprinela ovim informacijama neće pojedinačno imati bilo kakvu odgovornost za bilo koji postupak ili propust bilo kog drugog lica koje je dalo svoj doprinos. Čitaoci treba da dobiju konkretan savet od kvalifikovanog profesionalca kada imaju posla sa konkretnim situacijama.

Opisi, pozivanje na ili pristup drugim publikacijama na veb sajtu Advokatske kancelarije Janković, Popović i Mitić ne impliciraju upisivanje tih publikacija.

Veb sajt može sadržati tehničke netačnosti, a izmene u informacijama sadržanim u ovom veb sajtu mogu se izvršiti u svako vreme.

Za dodatne informacije kontaktirajte nas:

Advokatska kancelarija Janković, Popović & Mitić

Čarli Čaplina 37, 11000 Beograd, Srbija i Crna Gora

Tel/fax:

+ 381/11/208-3099

+ 381/11/208-3801

+ 381/11/768-050

Email: office@jpm.co.yu

Web: <http://www.jpm.co.yu/>